

Primăria Orașului Briceni

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A ORAȘULUI BRICENI PE PERIOADA 2015 - 2020

Briceni, 2014

I. SUMAR EXECUTIV	2
II. INTRODUCERE	4
2.1 Context local	4
2.2 Elementele de creare a identității orașului	5
2.3 Abordarea metodologică	6
III. CONTEXT STRATEGIC	7
IV. ANALIZA-DIAGNOSTIC	7
4.1 Prezentarea generală a orașului	7
4.1.2 Relieful	8
4.1.3 Repere istorice	8
4.2 Capitalul natural	9
4.2.1 Fondul forestier, flora și fauna	9
4.2.2 Apele de suprafață și apele subterane	10
4.2.3 Clima și aerul	10
4.2.4 Solurile și subsolurile	11
4.3 Planificarea spațiilor localității	12
4.3.1 Dezvoltarea urbanistică	12
4.3.2 Descrierea topografică	14
4.4 Mediul social-cultural	14
4.4.1 Demografia, procesul migraționist, incidența factorului sărăciei	14
4.4.2 Ocuparea populației în câmpul muncii din localitate	15
4.4.3 Viața asociativă	17
4.4.4 Cultura	17
4.4.5 Sportul	19
4.4.6 Odihnă și divertisment	19
4.4.7 Mass media	20
4.5 Serviciile sociale	21
4.5.1 Educația	21
4.5.2 Ocrotirea sănătății	22
4.5.3 Asigurarea cu locuințe și facilități de confort	23
4.6 Dezvoltarea economic	24
4.6.1 Privire de ansamblu	24
4.6.2 Industria	26
4.6.3 Agricultură	26
4.6.4 Comerț și servicii	26
4.6.5 Turism	27
4.7. Infrastructura	28
4.7.1 Rețeaua de transport	28
4.7.2 Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare	28
4.7.3 Rețele energetice, eficiența consumului de energie, utilizarea energiei regenerabile	29
4.7.4 Rețelele de telecomunicații	30

4.7.5 Infrastructura administrativă	30
4.7.6 Managementul deșeurilor	31
4.8. Mediul ambiant și situația ecologică	32
4.8.1 Factorii calității mediului – apele, solurile, aerul	32
4.8.2 Educația ecologică și activități în folosul comunității	33
4.9. Guvernarea locală/Indicatori de performanță	34
4.9.1 Securitatea locuitorilor	34
4.9.2 Serviciile administrative	34
4.9.3 Managementul serviciilor publice	35
4.9.4 Managementul finanțelor publice locale, proprietatea publică și implementarea proiectelor finanțate din exterior	35
4.9.3 Transparența luării deciziilor	37
4.9.4 Capacitatea factorului uman din APL & evaluarea resurselor	38
 V. STRATEGIA LOCALA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICA	
INTEGRATA	38
5.1. Cadrul General al Strategiei	38
5.1.1 Analiza SWOT sectorială	38
5.1.2 Definirea viziunii și misiunii	45
5.1.3 Obstacole	46
5.1.4 Principii și valori	46
 VI. ANALIZA CADRULUI STRATEGIC	47
6.1 Direcții strategice	47
 VII. PLANUL DE ACȚIUNI CONFORM DIRECȚIILOR	
STRATEGICE (2015 – 2020)	53
 VIII. ANEXE	82
Fișa de proiect 1.....	82
Fișa de proiect 2.....	83
Fișa de proiect 3.....	84
Fișa de proiect 4.....	86
Fișa de proiect 5.....	88
Fișa de proiect 6.....	90

II. INTRODUCERE

2.1. Context local

Aproape de piețele europene, cu o relativ bună accesibilitate, or. Briceni are o poziție geografică strategică, fiind poarta de intrare în Republica Moldova dinspre Uniunea Europeană și Ucraina. Deși are o așezare geografică prielnică dezvoltării, orașul rămâne a fi o localitate periferică cu o stagnare pronunțată în diverse domenii: infrastructură, economie, turism, protecția mediului, etc. Pentru a valorifica oportunitățile de dezvoltare, orașul trebuie să-și dezvolte și modernizeze infrastructura rutieră și serviciile comunale, de asemenea să-și impulsioneze dezvoltarea economică locală prin lărgirea spectrului de afaceri în scopul creării noilor locuri de muncă pentru orășeni. În contextul oportunităților europene de dezvoltare ce se prefigurează, orașul Briceni încearcă să-și definească specificul, categoriile de servicii și produse, piețele de desfacere, aliații și competitorii. Astăzi, Briceniul are nevoie să-și identifice și susțină competențele-cheie pe care le deține pentru a deveni o comunitate competitivă și de perspectivă. De asemenea, se manifestă nevoia de a corela investițiile de infrastructură dar și de a gestiona calitatea mediului și resursele de teren nu doar pentru satisfacerea nevoilor orașului în viitorul apropiat, ci și ținând seamă de noile provocări ce pot apărea la scara unor teritorii mult mai vaste – în primul rând cele de la nivelul regional. În acest sens, prin elaborarea unui document strategic pe termen mediu, orașul Briceni dorește să își facă publice aspirațiile privind dezvoltarea sa în contextul Regiunii de Dezvoltare Nord, corelându-și planurile de acțiuni cu cele regionale și afirmându-și intenția de a susține activ politicile și planurile din următoarea perioadă de programare. În același timp, orașul Briceni rămâne la fel de important. Dezvoltarea orașului, bazată pe resursele proprii, dar și pe investiții externe, tipul de viață urbană ce în ultimul timp devine tot mai pronunțată, devenind caracteristică Briceniului, specificul local bazat pe o structură multi-etnică sunt forțe motoare preluate în strategie cu scopul de a fi susținute, ameliorate și încurajate.

Pana în prezent, Primaria orașului Briceni și-a desfășurat activitatea în baza Strategiei de dezvoltare socio-economică a orașului Briceni 2012-2016, document realizat cu suportul PNUD – Moldova în cadrul Proiectului „Sprijin APL din comunitățile țintă pentru a elabora / actualiza Strategiile de dezvoltare socio-economică în manieră participativă, care a fost elaborată în conformitate cu regulile și cerințele unificate față de astfel de documente de politici publice. Implementarea în practică a strategiei este în linii mari conform planurilor respective de realizare a ei. Realizările recente, proiectele și programele de investiții pe termen scurt și mediu în implementare, contribuie la dezvoltarea orașului și soluționarea problemelor comunitare. Astfel, în perioada de implementare a strategiei au fost obținute următoarele rezultate:

- Reconstrucția generală a bulevardului central al orașului Briceni,
- Construcția de noi rețele de aprovizionare cu apă și canalizare,
- Amenajarea parcului public și a zonelor de odihnă,
- Reparația capitală a străzilor Terescova, Eminescu, Prieteniei, Turghenev, Lermontov,
- Restaurarea monumentelor existente și construcția celor noi,
- Iluminarea străzilor centrale,
- Amenajarea a circa 22 platforme pentru colectarea deșeurilor menajere solide, etc.

Implementarea planurilor strategice stabilite în precedentă strategie de dezvoltare a întâmpinat mai multe dificultăți și probleme, atât de ordin financiar prin insuficiența resurselor financiare, cât și a accesului limitat la informații ce tin de participare la diverse programe de finanțare, insuficiența de capacitate și experiență în elaborarea și implementarea proiectelor, implicare redusă a cetățenilor în viața socială a comunității, etc. Primăria are un specialist responsabil și abilitat în planificare strategică. La elaborarea Strategiei de dezvoltare locală au participat angajații Primăriei, specialiștii în domeniu, tinerii și persoanele în etate. Pentru Strategia de

dezvoltare locală s-a asigurat o abordare participativă, transparentă și multilaterală a procesului de elaborare, consultare și aprobare. Datele din chestionar relevă că gradul de realizare al acțiunilor planificate în Strategia de Dezvoltare pentru 2012-2016, constituie în mediu 40% anual. În ultimii 3 ani, nici un funcționar nu a frecventat cursuri de planificare strategică. Aceasta atestă un potențial foarte scăzut pe domeniul respectiv.

Efectuarea analizei-diagnostic al orașului Briceni a întâmpinat o serie de dificultăți și probleme, ce ar putea fi enumerate prin: completarea insuficientă a Chestionarului pentru efectuarea analizei-diagnostic a localităților, aproximativitatea datelor, lipsa acestora sau oferirea de date învechite, etc. Una dintre dificultățile care trebuie de menționat este lipsa unor multiple informații importante, absolut necesare pentru efectuarea analizei-diagnostic și a unor indicatori extrem de importanți cum ar fi: produsul anual brut creat în cadrul or. Briceni, rata șomajului, veniturile disponibile ale locuitorilor, etc. O altă problemă internă a APL Briceni ține de lipsa experienței și abilităților necesare a funcționarilor APL în managementul strategic și planificarea resurselor.

2.2. Elementele de creare a identității orașului

În prezent, orașul Briceni se află într-un proces de construire a elementelor de brand a orașului. În acest sens a fost organizată recent o discuție de focus-grup, la care au participat persoane din diverse categorii și domenii de activitate, precum și reprezentanți a mai multor instituții interesate. Scopul întrunirii a ținut de identificarea elementelor de brand prin aportul informațional pe care-l dețin cetățenii orașului. În opinia acestora, orașul urmărește să-și schimbe imaginea într-un mod pozitiv cu scopul de a:

- atrage investitori străini în oraș;
- atrage turiști;
- contribui la dezvoltarea și recunoașterea orașului la nivel național și internațional.

Briceni este un oraș mic, provincial din nordul Moldovei, unde pădurea are un relief liniștit cu domoale cumpene de ape și povârnișuri line. Orașul Briceni este situat pe drumul internațional M14 Odesa - Brest, în nord-vestul Moldovei, într-o depresiune adâncă formată de râulețele Lopatnic și Vilia. "Gradina de trandafiri a Moldovei" – este considerat Briceniul, deoarece această floare este tradițional plantată în orașul Briceni, încă din cele mai vechi timpuri, cuprinzând o varietate mare de specii și soiuri de trandafiri. Trandafirul este un element ce face parte din stema orașului. Mai afirmă unii cetățeni că Briceniul se asociază cu o floare multicoloră, deoarece orașul este multiethnic și toți reușesc să trăiască în înțelegere, unitate și pace.

Există 2 opinii în ceea ce privește denumirea orașului, și anume:

1. "бричка", adică caleașcă, trăsură sau caretă;
2. "brici"- aparat de ras, de bărbierit. Acest element este un simbol de pe stema orașului, alături de trandafir.

În preajma orașului este o pădure unică pe o suprafață de 30 ha, cu copaci seculari. În oraș este amenajat un parc și 3 scuaruri. De asemenea este o zonă de agrement cu patru lacuri unite între ele prin cascade. Este un oraș tânăr, verde, bine structurat. În anul 2003 orașul Briceni a fost desemnat la concursul republican "Cel mai verde, cel mai bine amenajat și cel mai curat oraș al Moldovei". În oraș există 3 licee și 3 grădinițe cu predare în limbile română, rusă și ucraineană. Școala sportivă este considerată una din cele mai bune din țară, cu o sală de sport bine amenajată și cu sportivi performanți la nivel de raion și țară. O carte de vizită a orașului ar fi și cea mai frumoasă alee din raion, amenajată recent cu aplicarea unor forme de design inedite.

Arheologii au identificat pe teritoriul orașului vetre a două sate existente în mileniile IV-II î.Hr. De asemenea Briceni a fost un oraș dens populat de evrei, existând, pe timpuri, și o sinagogă. În prezent, însă, s-a păstrat doar cimitirul evreiesc.

Un avantaj deosebit al orașului este chiar așezarea geografică ce o are – loc pitoresc, împrejmuit de păduri și lacuri, oraș limitrof cu Ucraina, fapt ce ar contribui la elaborarea și implementarea

proiectelor transfrontaliere. Odată cu darea în folosință a fabricii de zahăr, aici s-a tras o ramură de cale ferată de la Vășcăuți (Ucraina). Există carieră de extragere a calcarului. Orașul are o istorie bogată în domeniul industrial, aici existînd cea mai mare fabrică de zahăr din Moldova, de asemenea mai funcționau fabrica de pîine, de prelucrare a cărnii și uzina secretă pe atunci de fabricare a microcomponentelor "Luci". Toate aceste întreprinderi au fost staționate după 1990. Briceni este o localitate bazată pe tradiții, cu o multitudine de colective culturale, recunoscute în multe țări, cu copii talentați. Un aport deosebit în dezvoltarea culturii orașului o aduce școala de arte, elevii căreia au participat la diverse concursuri internaționale din China, Finlanda, Turcia, Polonia, România, Italia, etc.

În apropierea orașului, la o distanță de 5 km este o mănăstire de o rară frumusețe „Învierea Domnului”, lăcaș cu o biografie zbuciumată ce a trecut prin mai multe perindări istorice. Unii cetățeni consideră drept simbol al orașului tractorul anilor 30, ce stă amplasat pe un turn metalic la poarta orașului, simbolizînd munca și hărnicia neamului, alții insistă asupra trandafirului – simbol al frumuseții sufletești.

Stema orașului Briceni a fost aprobată la 9 aprilie 2003 de către Consiliul orășenesc cu următoarea descriere:

Scutul de tip antic taiat, de doua ori despicat pe verticală. În careurile formate alternează culoarea roșie care simbolizează curajul, dîrzenia, dragostea și sacrificiul, și culoarea aurie – simbol al nobleței și bogăției. Pe fiecare dintre cîmpurile de „sînge” este plasat un brici de argint întredeschis, instrument care a generat toponimul Briceni, iar pe cele de aur – cîte un trandafir înflorit care pune în evidență noțiunile de înflorire, frumusețe și înalte simțiri. Coroana murală cu trei turnuri de aur în vîrfurile scutului – arată statutul de oraș-reședință de raion pe

care îl deține orașul Briceni în ierarhia localităților Republicii Moldova, simbolizînd continuitate, dăinuire, eternitate.

Drapelul orașului Briceni, aprobat la aceeași ședință, a fost elaborat în baza figurilor din stema orășenească și reprezintă o pînză dreptunghiulară (1 x 1.5) tripartită în doua culori - roșu și auriu.

Imnul orașului Briceni a fost aprobat de consiliul local la 9 aprilie 2003 în urma unui concurs la care au participat mai mulți poeți și compozitori din Moldova. Învîgători au fost Ludmila Sobetchi și Constantin Rusnac.

Orașul Briceni urmărește să devină un oraș de succes și sustenabil din regiunea de dezvoltare Nord cu întreprinderi economice funcționale și suficiente locuri de muncă, cu drumuri renovate și iluminate, turism dezvoltat – oraș cu multi copii și tineri.

2.3. Abordarea metodologică

Acest document a fost elaborat cu scopul de a dezvolta capacitatea de formulare și implementare a politicilor publice pentru dezvoltarea urbană, socială și economică la nivelul orașului Briceni, prin intermediul implementării unui proces participativ de planificare strategică.

Documentul de față este formulat în urma desfășurării de analize specifice și a procesului de consultare a factorilor locali interesați și a comunității, care să includă generarea de scenarii de dezvoltare a orașului și stabilirea unor priorități de intervenție sectoriale, aliniate problemelor, necesităților și constrîngerilor identificate la nivel local și documentelor programatice naționale și regionale.

În concordanță cu obiectivele procesului de planificare strategică, oficialii locali, atît cei aleși cît și cei numiți, liderii comunitari, reprezentanți ai societății civile și ai mediului de afaceri, cetățeni ai orașului s-au întîlnit să discute problemele actuale și să identifice cîteva din provocările cărora Primăria or. Briceni trebuie să le facă față. Procesul strategic participativ a fost coordonat la nivel local de Grupul de lucru local.

Metodologia de lucru aplicată este caracteristică elaborării unui document strategic amplu:

1. Diagnosticul teritoriului, bazat pe datele existente și realizat cu implicarea părților interesate (administrația publică, mediul de afaceri, societatea civilă, mediul academic) și a responsabililor

pe domenii. Această analiză, ce conține o dimensiune tematică, dar și una integrată, a servit drept material de importanță majoră în cadrul grupurilor de lucru.

2. Analiza SWOT - instrument de analiză a potențialului de dezvoltare a orașului, care ajută la identificarea punctelor tari și slabe și se pot examina oportunitățile și riscurile posibile rezultate din diagnosticul teritoriului pe baza unui proces participativ al părților interesate.

3. Strategia propriu-zisă conține direcțiile strategice și obiectivele specifice de dezvoltare ale orașului și Planul de acțiuni 2015 - 2020. Acestea sunt măsurabile în termeni de timp, relevanță și rezultate concrete.

4. Planul de acțiuni 2015 – 2020 conține acțiuni concrete pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice de dezvoltare stabilite în Strategie.

În același context, metodologia de elaborare a asigurat caracterul participativ și transparent al acestui document prin organizarea de interviuri, chestionare, workshop-uri, focus group-uri, training-uri, grupuri de lucru sectoriale, consultări și audieri publice în fazele esențiale de elaborare, pentru exprimarea nevoilor și aspirațiilor tuturor categoriilor sociale.

În scopul identificării unor oportunități noi și soluții clare pentru problemele posibile, precum și pentru a asigura accesul populației la servicii calitative și accesibile, în anul 2017 va avea loc actualizarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a or. Briceni odată cu elaborarea Planului de acțiuni 2017 – 2020. Planurile de acțiuni 2017- 2020 vor servi drept bază pentru elaborarea planurilor anuale de activități la nivelul consiliului local Briceni.

III. CONTEXT STRATEGIC

Strategia socio-economică este un document complex, elaborat printr-un larg parteneriat, care are la bază documentele de programare locală, regională, națională și internațională: Strategia de Dezvoltare a raionului Ocnita, Strategia de Dezvoltare Regională Nord 2010-2016; Strategia Națională de descentralizare și Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2015; Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2020"; Strategia Europa 2020; Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene revizuită 2006; Agenda 21; Obiectivele de dezvoltare ale mileniului 2000-2015.

Totodată, s-au luat în calcul strategiile sectoriale de dezvoltare elaborate la diverse nivele și Programele sectoriale regionale în domeniile Eficiență energetică, Alimentare cu apă și canalizare și Managementul deșeurilor solide.

IV. ANALIZA-DIAGNOSTIC

4.1 Prezentarea generală a orașului

4.1.1 Caracteristicile fizico-geografice.

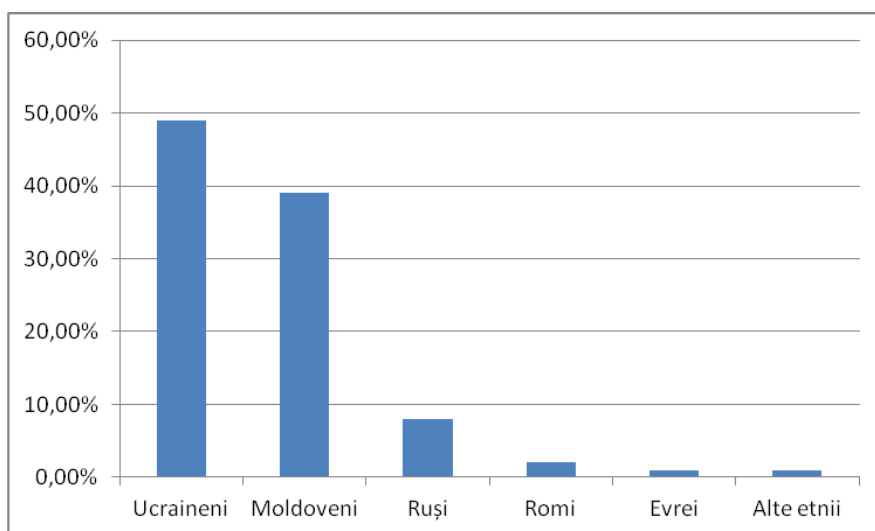
Orașul Briceni este situat în partea de Nord-Vest a Republicii Moldova, în vecinătatea nemijlocită față de hotarul cu Ucraina, la o distanță de 230 km de la capitala țării - mun. Chișinău. El este centrul administrativ, economic și cultural al raionului care poartă aceeași denumire și în care sunt incluse 39 de localități: 2 orașe și 37 de localități rurale. Orașul face parte din Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova. Briceniul este traversat de autostrăzile de importanță internațională M14 Odesa - Brest, R55 Briceni - Rosoșanî și autostrada de importanță națională R11 Ocnita – Briceni. În orașul Briceni nu se poate realiza accesul prin intermediul căilor ferate, una dintre cele mai apropiate stații CFM fiind stația din Lipcani (28 km) și Ocnita (circa 35 km). Suprafața totală ocupată de oraș este de aproximativ 5,5 km². Numărul de locuitori este de 9,9 mii persoane

(conform datelor BNS la 01.01.2014). După numărul de locuitori el ocupă locul 11 dintre cele 12 orașe - centre raionale din Regiunea de dezvoltare Nord. Populația orașului deține o pondere de 11,2% în populația totală a raionului Briceni (77 629 locuitori). Orașul are o structură multinațională a populației. Conform rezultatelor recensământului din anul 2004, populația orașului are următoarea structură etnică¹:

49% - ucraineni,
39% - moldoveni/români,
8% - ruși,
2% - romi,
1% - evrei.

Figura 1. Structura etnică a populației orașului Briceni

Sursa: Primaria Briceni, Biroul de Statistica Briceni

4.1.2 Relieful

Orașul Briceni este situat la o altitudine de aproximativ 234 m față de nivelul mării. Relieful localității este reprezentat de o pantă, care coboară lent de la Est spre Vest, adică de la Podișul central spre lunca râului Prut. Unghiul mediu de înclinare a pantei este mic - între 50-70. În general suprafața pantei este plată, înălțimile relative ale acesteia încadrându-se între limitele 0-9 m. Excepție face doar zona de nord a orașului care este situată pe un deal cu înălțimea relativă de aproximativ 60 m.

4.1.3 Repere istorice

Denumirea arhaică a orașului Briceni, când localitatea era doar un mic sătuc este Adicăuți, anume sub acest nume a fost atestată prima dată localitatea Briceni. Cea mai veche atestare documentară, descoperită până acum, este din 1562. Dar cu denumirea de Briceni prima dată apare într-un uric semnat de Gașpar Voievod în 1616. În 1774 administrația militară rusă găsește aici 26 de gospodării țărănești, care au fost supuse birului în folosul armatei. În lista birnicilor nu figurează nume de evrei, ruși sau ucraineni.

În 1788 ocupația austriacă găsește târgul Briceni cu 55 de familii, dar în noiembrie al aceluiași an vin rușii. Conform recensământului general al populației din 1897 efectuat de Imperiul Rus, orașelul număra 7446 de locuitori, dintre care 4184 erau de credință iudaică. În același an în școala de două clase pentru băieți învățau 104 elevi, iar în cea de o clasă pentru fete – 66 de eleve.

¹ Rezultatele recensământului populației din 2004 - Caracteristici demografice, naționale, lingvistice, culturale.

Un alt document privind numărul populației este Dicționarul statistic al Basarabiei conform căruia în 1923 în Briceni locuiau 7.496 de suflete în 1610 case. Orașelul avea o fabrică de ulei, două de săpun, 2 școli primare, un medic de plasă, o moașă, 6 dentiști, un agent veterinar, 46 de cârciumi, un spital, 2 incubatoare, o sinagogă, un post de jandarmi.

La 1 august 1949 în Briceni rămăseseră doar 4.949 de locuitori, inclusiv 186 moldoveni, 568 ruși, 3205 ucraineni și 913 reprezentanți ai altor naționalități. Bricenii mult timp au continuat să rămână un târguleț prăfuit și murdar, cu căsuțe mici, deși de tip orășenesc în centru și cu multe case țărănești la periferie, din care cauză mult timp a fost separat în Bricenii-târg și Bricenii-sat. În prezent populația majoritară a orașului Briceni o constituie ucrainenii și moldovenii iar limbile vorbite de aceștia sunt rusa, româna și ucraineana.

Adevăratele transformări sociale încep aici odată cu atribuirea orașelului, în decembrie 1964, a statutului de centru raional. În a doua jumătate a secolului al XX-lea, aflându-se în componența Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, începe construcția masivă de locuințe și întreprinderi industriale, cum ar fi Fabrica de zahar, Fabrica de producere a vinului, Combinatul de pâine, Uzina de producere a pieselor pentru tehnica militară "LUCI", etc.. Deasemenea e observată o dezvoltare dinamică în domeniul cultural, fiind deschise 7 instituții de învățământ școlar și preșcolar, 4 de cultură și instituții de sănătate.

În anul 1998 localitatea Briceni s-a înfrățit cu orașul Rădăuți din România.

4.2 Capitalul natural

4.2.1 Fondul forestier, flora și fauna

În preajma orașului este o pădure ce se desfășoară pe o suprafață de 30 ha, cu numeroși copaci seculari. În oraș este amenajat un parc și 3 scuaruri, ce constituie circa 39,06 ha.

Orașul Briceni dispune de fișii verzi de protecție, plasate în diferite regiuni ale orașului pe lângă case de locuit, diferite întreprinderi și instituții, precum și de-a lungul drumurilor. Suprafața totală a fișiiilor verzi este de 2 ha. Fișiile amplasate de-a lungul drumurilor, din jurul școlilor și caselor de locuit sînt îngrijite. În vecinătatea orașului Briceni se află 69,06 ha de zonă împădurită. La momentul actual aceste păduri nu sînt suficient explorate atît prin prisma dezvoltării turismului, precum și industriei forestiere. Lîngă Briceni crește o pădure de 180 ha cu arbori uncial: stejari seculari, dar și pîlcuri de mesteceni de cîteva soiuri. În unele locuri vîrsta lor ajunge la 40-50 de ani, diametrul tulpinii – la 35 cm și înălțimea – la 20 m.

Deasemenea, mai există și copaci seculari, cu o vîrstă de circa 200 ani. Acest masiv se află la 3-5 km vest de oraș. Pe lîngă pădure trec șoselele Briceni- Rosoșeni și Briceni-Lipcani, iar prin pădure – Briceni-Cotiujeni. De asemenea, prin pădure își duc apele și pîrîiașul Vilia. Unele sectoare fac parte din așa-numitele silvo-parcuri. Adesea se întîlnesc luminișuri și tăieturi. Alături de stejarul pețiolat mai crește mesteacănul varicos, care în alte păduri nu se întîlnește, cireșul sălbatic, teiul, plopul tremurător, arțarul, ulmul ș.a.

Învelișul de iarbă din poienițe e dens și strîns, constă din: hirușor, golomăț, păiuș, rourică; multe specii caracteristice dumbrăvilor de nord – sînzienne, cinci-degete, mierea-ursului. Pe teritoriile adiacente orașului se întîlnesc și o serie de plante medicinale cum ar fi menta, mușetelul, coada soarecelui, cimbrul, cicoarea, traista ciobanului. Această diversitate floristică se datorează climei relativ blînzii și a reliefului ce menține vegetația naturală.

Pădurile din preajma or. Briceni găzduiesc specii de animale (mistreti, vulpi, iepuri, veverite, caprioare) păsări (rațe, barza albă, , vulturi, grauri, pițigoii, ciocănitori, porumbei și rîndunele, reptile (șopîrlă de cîmp, năpîrcă) și insecte. De remarcat însă, că activitatea economică și ritmul accelerat de construcții a redus semnificativ arealul natural al diverselor specii de animale, păsări și insecte, al caror număr este într-o scădere continuă.

Fondul forestier se află în stare satisfăcătoare, însă mai există probleme ce pun în pericol resursele forestiere și diversitatea biologică. Spre exemplu, un pericol mai mare prezintă tăierile ilicite, pășunatul neautorizat și poluarea fondului forestier cu deșeuri și reziduuri menajere, de construcție și de altă natură. Sectorul forestier furnizează anual orașului circa 40m³ de masă

lemnă. Or, necesitățile în lemne de foc ale populației sînt satisfăcute în proporție de 50%. Dat fiind faptul că industria forestieră în oraș nu este dezvoltată, fondul forestier este utilizat extrem de modest în calitate de capital. În oraș activează o întreprindere particulară ce confecționează produse lemnoase, însă, asortimentul acestora este prea mic și nu poate aduce un profit esențial economiei orașului în ansamblu. Sînt insuficient valorificate și produsele nelemnoase ale pădurii cum ar fi fructele și pomușoarele de pădure, nucile, ciupercile, plantele medicinale, etc. (Sursa: Ocolul silvic Briceni)

4.2.2 Apele de suprafață și apele subterane

Apa de suprafață este stocată în 5 lacuri de acumulare care la nivelul întregului oraș are un volum total de 705 000 mil.mc. Lacurile menționate se află în vecinătate unul de altul, fiind unite prin cascade pitorești, fapt ce ar contribui la dezvoltarea turismului în oraș. Cel mai mare lac din oraș este Lacul comsomolist cu o suprafață de 33 ha și un debit de 1 mln m³. E de menționat faptul, că doar unul din bazinele acvatice menționate este amenajat pentru odihnă și agrement, însă la momentul actual se resimte necesitatea de reutilizare a zonei de odihnă cu echipamente specifice noi, dar și renovarea plajei. În ultimele decenii lacurile din oraș nu au fost îngrijite, au rămas în delăsare și, practic, orașenii au fost lipsiți de posibilitatea de a se odihni pe deplin în raza orașului. În mare parte lacurile orașenești sunt utilizate în practicarea pescuitului de amator. Nici unul din bazinele acvatice enumerate nu este utilizat ca sursă pentru irigare a terenurilor agricole.

Pe teritoriul orașului Briceni mai este amenajat un lac cu suprafața de 26,69 ha, cu un debit de 1 mln m³, aflat în gestiunea Societății pescarilor și vânătorilor și este utilizat în piscicultură. În lac este crescut pește (crap, caras, plătică) pentru comercializare.

Principalele probleme cu care se confruntă APL privind întreținerea apelor de suprafață în calitate de capital natural țin de insuficiența resurselor financiare pentru curățirea bazinelor acvatice, amenajarea acestora, dar și de întărirea barajurilor ce ar putea provoca dezastre ecologice grave. Astfel, este obligatorie o intervenție strategică în întărirea barajului Lacului comsomolist ce la moment demonstrează apariția unor deteriorări în construcția barajului. În acest sens este obligatorie efectuarea expertizei tehnice cu participarea experților tehnici atestați pentru evaluarea situației curente și stabilirea acțiunilor de întreprins, iar deteriorările depistate să fie înlăturate conform celor mai bune soluții tehnice pentru o funcționare normală a construcțiilor și utilajului.

Principalul curs de apă de pe teritoriul orașului Briceni este Rîul Lopatnic, ce este un afluent de stînga al Prutului avînd o lungime de 57 de km și își adună apele de pe o suprafață de 257 km². Pe teritoriul orașului rîul are o lungime de 6 km. De asemenea există și o serie de rîulețe mai mici, avînd un curs semipermanent, secînd în timpul verilor secetoase.

Apele subterane se află la adîncimea de 120 – 180 m, avînd caracteristici de apă potabilă. Resursele de apă utilizate pentru alimentarea cu apă potabilă a localității sunt apele subterane. Debitul de apă subterană realizat în prezent prin captările de apă subterană, la nivelul întregului oraș este de 136,8 mc./an. Volumele de apă consumate anual de oraș Briceni pe parcursul ultimilor 5 ani demonstrează o creștere ușoară de la 150,2 mii mc pe an în 2009 către 160,4 mii mc pe an în 2013. Apele subterane în calitate de sursă de apă potabilă acoperă necesitățile anuale de apă a orașului în măsură de 100%.

4.2.3 Clima și aerul

Clima este temperat continentală cu veri călduroase și ierni moi, dar uneori și cu temperaturi destul de scăzute și nămeți mari. Circulația atmosferică a aerului se caracterizează prin preponderența maselor de aer cald, iar în anumite perioade și umed, ce vin de la Vest, dinspre Oceanul Atlantic.

Particularități climatice înregistrate la stația meteorologică Briceni în anul 2013, conform Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova:

- temperatura medie anuală a aerului a fost de +8,9°C;
- temperatura maximă absolută anuală a aerului a fost de +35,3°C;
- temperatura minimă absolută anuală a aerului a fost de -27,4°C;
- cantitatea de precipitații a fost de 960 mm;
- numărul zilelor cu precipitații 0,1 mm și mai mult a fost de 159 mm;
- umiditatea relativă a aerului a fost de 76 %;
- viteza medie anuală a vântului a fost de 2,3 m/s;
- durata de strălucire a Soarelui a fost de 1874,4 ore.

Dintre fenomenele meteorologice deosebite înregistrate în orașul Briceni menționăm:

- în data de 31 mai 2010, în orașul Briceni s-au înregistrat cele mai intense fenomene meteorologice din Republica Moldova: cantitatea maximă a precipitațiilor a constituit 38 mm în timp de o oră, viteza maximă a vântului în timpul vijeliei a atins 22 m/s, iar diametrul grindinei, care a căzut în preajma orașului Briceni, conform spuselor martorilor oculari, a fost de 12-15 mm.

4.2.4 Solurile și subsolurile

Resursele naturale ale orașului Briceni sunt fondul funciar care este reprezentat de cernoziomuri cu un grad înalt de productivitate. Pe teritoriul orașului Briceni solurile se caracterizează prin fertilitate înaltă în special predomină cernoziomurile tipice, levigate, obișnuite și carbonatate, soluri cenușii și cenușii închise de pădure. Bonitatea medie a solului conform datelor din Cadastrul Funciar al Republicii Moldova este de 74 puncte, media pe raioanele republicii fiind de 63 puncte.

Suprafața totală a orașului este de 882,67 ha, dintre care:

- teren arabil - 23,97 ha;
- teren proprietate a statului - 65,77 ha;
- teren proprietate APL - 508,38 ha;
- teren proprietate privată - 284,55 ha.

Parcelarea și zonarea funcțională:

Fondul funciar al orașului reprezintă:

- terenuri din intravilanul localității: 882,9 ha,
- terenuri destinate industriei, transportului și cu alte destinații - 133,77 ha;
- terenurile fondului silvic - 70,07 ha;
- terenurile fondului apelor - 45,31 ha;
- terenurile fondului de rezervă - 169,03 ha.

În localitate nu s-au făcut studii pedologice despre starea reală a solurilor. În anul 2013 APL a efectuat măsurări ale terenurilor afectate de degradări și eroziuni ale solului. Astfel, suprafața solurilor erodate este aproximativ de 19,7 ha și afectate de alunecări de teren 13,8 ha.

În ansamblu, situația menționată a condus la reducerea continuă a fertilității resurselor de sol și degradarea diversității pedologice. Nu se asigură în deplină măsură respectarea de către cetățenii orașului a prevederilor Legii privind protecția mediului înconjurător (art. 23, 35 – 39,62), Codului funciar (art. 29,33,79), Legii cu privire la zonele și fîșiile de protecție a râurilor și bazinelor de apă (art. 14). Sunt depistate cazuri de prelucrare a solului în fîșiile riverane de protecție a râurilor. Deseori, în aceste zone sunt depozitate deșeuri de diferită proveniență. Alături de valorile naturale a pământului ca factor principal de producție agricolă, piscicolă și forestieră teritoriul orașului Briceni este înzestrat cu mai multe zăcăminte naturale, inclusiv: nisip; lut; amestecuri de nisip și prundiș, etc. De menționat că, în prezent aceste resurse naturale sunt insuficient utilizate de către agenții economici, iar o mare parte practic nu se utilizează de loc. Se are în vedere în primul rînd zăcămintele de argilă și argilă nisipoasă cu volumul total mai mult de un million de metri cubi, care în prezent nu este exploatat deși calitatea argilei este de ordin „bună” și „foarte bună” pentru producția diferitelor genuri de marfă, inclusiv – cărămidă, gresie, alte feluri de marfă din ceramică.

4.3 Planificarea spațiilor localității

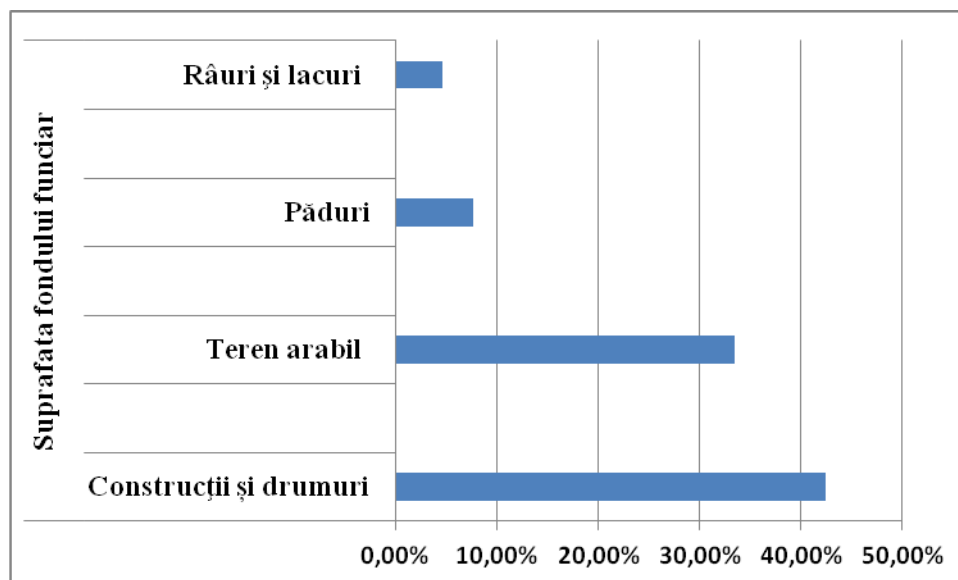
4.3.1 Dezvoltarea urbanistică

Suprafață construită al orașului este de cca. 6.6 km².

Orașul Briceni nu dispune de un plan urbanistic general actualizat, cel existent fiind învechit și neconform necesităților și realității. Planul urbanistic prezent a fost elaborat în anii 80, însă actualizarea lui este imposibilă la moment din cauza costurilor mari și insuficienței resurselor financiare. Acest fapt semnifică stabilirea insuficientă a modului de utilizare a terenurilor din intravilan, zonificarea funcțională sau zonele istorice protejate și de protecție a monumentelor. Aceasta înseamnă o lipsă a unei strategii clare în dezvoltarea imobiliară, rolul PUG-ului fiind de a dezvolta așezările umane într-o manieră controlată. Astfel, Strategia de dezvoltare socio-economică a localității nu este corelată cu principiile, obiectivele, normele și instrumentele planificării și dezvoltării urbane în limitele teritoriului administrat.

Fondul funciar total al orașului Briceni pentru anul 2013 este de 882,9 ha. Suprafața totală a terenurilor ocupate de construcții și drumuri este de 42,4 % din suprafața totală, teren arabil - 33,5 %, păduri - 7,7%, râuri și lacuri - 4,6%.

Figura 2. Fondul funciar al or. Briceni pe tipuri de terenuri ocupate, anul 2013

Sursa: Primaria Briceni, Oficiul cadastral Briceni

Pe întreaga perioadă de referință 2009-2013, suprafața totală a terenurilor orașului Briceni a rămas neschimbată, de asemenea nu a fost modificată nici structura terenurilor pe categorii. Dinamica tranzacțiilor cu terenuri în perioada 2009-2013 reflectă un interes constant față de terenurile cu destinație pentru construcție. În anul 2013 numărul tranzacțiilor a crescut de aproximativ 2 ori comparativ cu anul 2009. Dinamica tranzacțiilor funciare depinde în cea mai mare parte de starea generală a economiei și mai puțin de factori locali.

Valoarea totală a terenurilor în tranzacțiile din anii 2009-2013 a fost de 2233,7 mii lei. Prețul pentru un hectar în anul 2013 a fost de 1 611,6 mii lei, de 10 ori mai mult decât în anul 2009. Factorii care influențează prețul terenului sunt amplasarea de starea infrastructurii rutiere, acces la utilități, prezența culturilor multianuale.

APL deține 67,97 ha de terenuri degradate, care pot fi utilizate pentru dezvoltarea zonei industriale, în condițiile asigurării infrastructurii cu utilități.

Dinamica extinderii intravilanului și a diferitor tipuri de terenuri din localitate în ultimii 3 ani este următoarea:

Tabel 1. Intravilanul și suprafețele diferitor tipuri de terenuri, km²

Denumirea indicatorilor	2011	2012	2013
Intravilan total, inclusiv:	5,43524	5,43524	5,43524
Terenuri ocupate cu clădiri publice și admin., km ²	1,9365	1,7764	1,788
Terenuri ocupate cu fondul locativ, km ²	2,2896	2,2996	2,31896
Spații verzi (parcuri și scuaruri) , km ²	0,3906	0,3906	0,3906
Terenuri ocupate de rețeaua de străzi și drumuri, km ²	0,1733	0,1733	0,1733
Terenuri ocupate de obiecte industriale, km ²	0,8468	0,839	0,8389
Terenuri cu destinație agricolă, km ²	0,2397	0,2397	0,2397
Fondului silvic, km ²	0,7007	0,7007	0,9317
Terenuri destinate fondului apelor, km ²	0,4531	0,4531	0,4531
Alte terenuri	0,1939	0,1939	0,1939

Sursa: Primaria Briceni, Oficiul cadastral Briceni

În concluzie putem determina următoarele: Intravilanul total nu a fost extins în perioada analizată, însă se observă o nesemnificativă creștere a terenurilor ocupate cu fondul locativ. Dezvoltarea fondului de locuințe poate fi caracterizat de intensitate medie, în perioada 2009-2013 fiind finalizate 190 de locuințe noi. În perioada 2009 – 2013 în mare parte s-a dezvoltat construcția fondului locativ particular din oras, fiind urmărită următoarea dinamică: Case de locuit particulare – 2009-1449, 2010 – 1453, 2011 – 1515, 2012 – 1563, 2013 – 1631; Dinamica construcției blocurilor de locuit multietajate a rămas neschimbată în perioada analizată: 2009 – 4440 – 2013 – 4440.

În perioada analizată au fost renovate capital mai multe elemente de infrastructură:

Străzi și drumuri: 3 km.

Rețele de alimentare cu apă: 2, 6 km.

Rețele de canalizare: 1, 86 km.

De asemenea, au fost întreprinse măsuri de renovare a spațiilor verzi din localitate:

Parcuri 120 m.2

Bulevarduri 175 m.2

În ultimii 5 ani au fost renovate 7 clădiri publice, dintre care (grădinițe - 3, școli - 2, școala muzicală, Centrul comunitar).

Astfel în perioada 2009 – 2013 volumele de investiții alocate pentru renovări capital ale clădirilor publice din or. Briceni sunt următoarele:

Tabel 2. Investiții alocate pentru renovări capital ale clădirilor publice, 2009 - 2013

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Renovarea clădirilor publice, inclusiv:					
Administrative	-	-	-	-	-
Grădinițe	576 131	-	799 852	409 000	-
Școli	1291471	2296772	-	-	-
Spitale	-	-	-	-	-
Școala muzicală	-	-	-	-	1687 650

Sursa: Primăria or. Briceni

În perioada analizată au fost construite 21 case particulare de locuit și 1 bloc multietajat. De asemenea au fost construite 97 edificii pentru utilizare în business, iar 6 au fost renovate capital. Astfel, putem concluziona că investițiile alocate pentru renovarea urbanistică a localității în următorii 5 ani este în creștere.

La dezvoltarea orașului au contribuit în masura mai mare organizațiile finanțatoare din Republica Moldova, cum ar fi FISM, USAID, FEE, UNDP ce au investit în mare parte pentru renovarea clădirilor de menire social, alocând în perioada analizată 6 521 700 Lei. Resursele locale au fost și ele o sursă valoroasă în dezvoltarea socială a orașului, fiind constituite din resurse financiare alocate din bugetul local și contribuțiile cetățenilor în valoare de 1 471 263 Lei.

Dezvoltarea fondului locativ și infrastructurii economice a orașului a avut loc prin realizarea resurselor și contribuțiilor agenților economici locali și cetățenilor orașului.

4.3.2 Descrierea topografică

Dezvoltarea spațială a Briceniului a fost una vectorială, pe lungimea principalelor artere rutiere: L20 Briceni - Grimăncăuți - frontiera cu Ucraina și R11 Ocnița-Briceni R55 Briceni - Rosoșani (Ucraina). Zona administrativă a orașului este situată în partea centrală a orașului, având o suprafață aproximativă de 4,5 ha.

În ceea ce privește amenajarea urbană cu spații verzi și zone de agrement, populația din Briceni beneficiază de mai multe astfel de spații:

Spațiile verzi amenajate în oraș totalizează 45,0 ha, revenind astfel 45,9 m² / locuitor. Această valoare este cu 3,2 mp mai mare decât media de spații verzi pe cap de locuitor de la nivelul localităților urbane ale Republicii Moldova (49,1 m²/locuitor). În oraș este amenajat un parc cu 3 scuaruri și o zonă de agrement cu 4 lacuri unite prin cascade. Zona de agrement este situată în centrul orașului, în apropiere de Str. Independenței, iar cel mai mare lac din arealul acesteia are 33 ha.

Zona rezidențială a orașului este amplasată în zona centrală a orașului, în mare parte blocuri multietajate, iar cartierele cu case particulare sunt amplasate în zonele periferice ale orașului, constituind circa 228, 96 ha. Zona industrială a orașului este situată în intravilanul localității, la periferia orașului din partea de Nord-Vest a acestuia, constituind aproximativ o pondere de 83, 89 ha.

4.4 Mediul social-cultural

4.4.1 Demografa, procesul migraționist, incidența factorului sărăciei

În perioada 1990-2013, orașul Briceni a înregistrat o scădere de 15,5 % (-1,8 mii persoane).

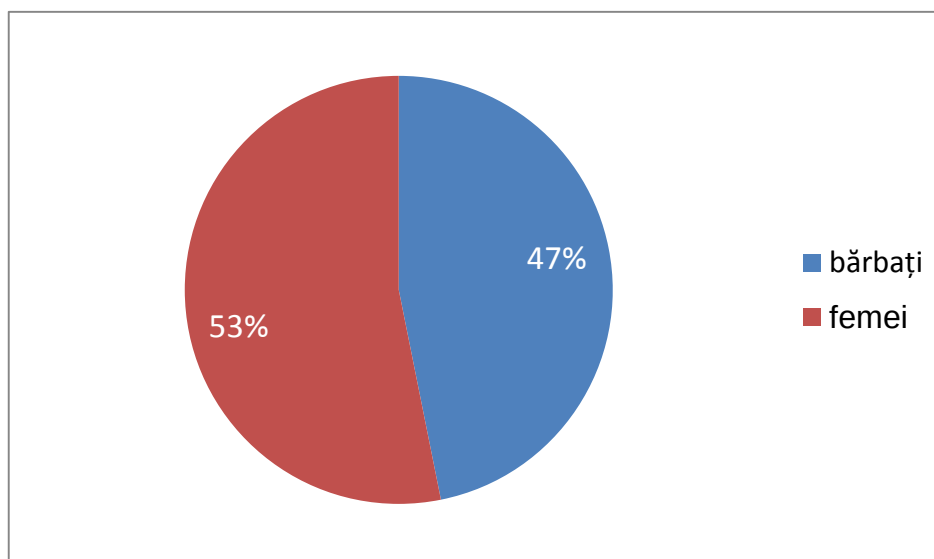
Potrivit Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, populația stabilă din orașul Briceni se cifrează în anul 2013 la 9,9 mii de locuitori. Comparativ cu situația de la nivel raional, orașul Briceni reprezintă 13% din populația totală a raionului din care face parte.

Conform BNS, în anul 2009 în or. Briceni au fost 9,8 mii locuitori, iar în anul 2013 - 9,9 mii locuitori, fapt ce denotă o creștere a populației de circa 1%.

Numarul nou născuților, deasemenea, variază demonstrând în anul 2013 o creștere ușoară 9 copii, iar numarul decedaților denotă o creștere ușoară 3 persoane.

În anul 2013, 53,3% din populația stabilă era de sex feminin (5.236 persoane) și 46,7% de sex masculin (4.582 persoane). Rata masculinității este de 87,5%, ceea ce înseamnă că la 100 persoane de sex feminin revin 87,5 persoane de sex masculin.

Figura 3. Ponderea femeii / bărbați în or. Briceni, anul 2013

Sursa: Primaria or. Briceni, Biroul de statistică

Conform Recensământului Populației, populația majoritară din orașul Briceni este cea de naționalitate ucraineană (48,7% - 4.271 persoane). Poziția secundă este ocupată de populația de naționalitate moldovenească (38,2% - 3.344 persoane), iar cea terță de populația de naționalitate rusă (8,4% - 737 persoane). Alte naționalități prezente la nivel local sunt: găgăuzi, bulgari, români, evrei, polonezi, etc.

În anul 2012, rata sporului natural în orașul Briceni este de +0,9%, ceea ce înseamnă că numărul născuților vii este superior numărului persoanelor decedate.

Din populația stabilă totală a orașului Briceni, 13,8% au vârsta între 0-14 ani (tineri), 76,5% au vârsta cuprinsă între 15-64 ani (adulți) și 9,7% au vârsta peste 65 ani (vârstnici).

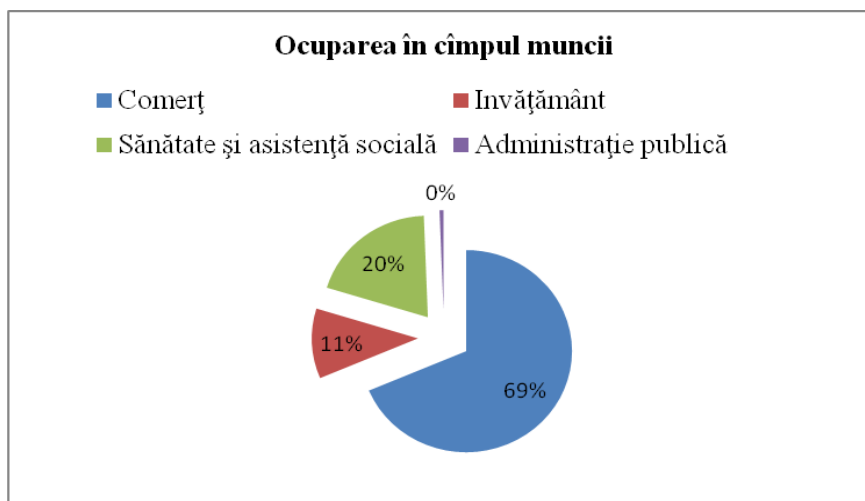
Principala problemă de ordin demografic este regresul demografic. Acesta este o tendință înfîlnită la nivel general în Republica Moldova. Scăderea populației stabile are la bază pe de o parte reducerea ratei natalității, iar pe de altă parte înregistrarea unui sold negativ al schimbărilor de reședință și de domiciliu. Cel mai adesea, migrarea populației din localitate are ca factor declanșator problemele de ordin economic, lipsa locurilor de muncă sau diversitatea redusă a acestora, condițiile de trai nesatisfăcătoare, etc.

4.4.2 Ocuparea populației în câmpul muncii din localitate

La începutul anului 2013, din totalul populației din orașul Briceni, 58 % reprezintă populația economic activă, iar 46% reprezintă populația inactivă. Din totalul populației active, 33,6% reprezintă populația ocupată în economie, șomerii reprezentând 9,08%.

Marea majoritate a populației economic active (58%) este ocupată în activități de comerț. În domeniul învățământului activează 9,4% din totalul persoanelor ocupate, iar în domeniul sănătate și al asistenței sociale 16,6% din totalul populației ocupate. În administrația publică locală sunt angajate 28 persoane, care corespund unui procent de 0,52% din numărul persoanelor ocupate.

Figura 4. Ocuparea în câmpul muncii în diverse domenii

Sursa: Biroul de statistică Briceni

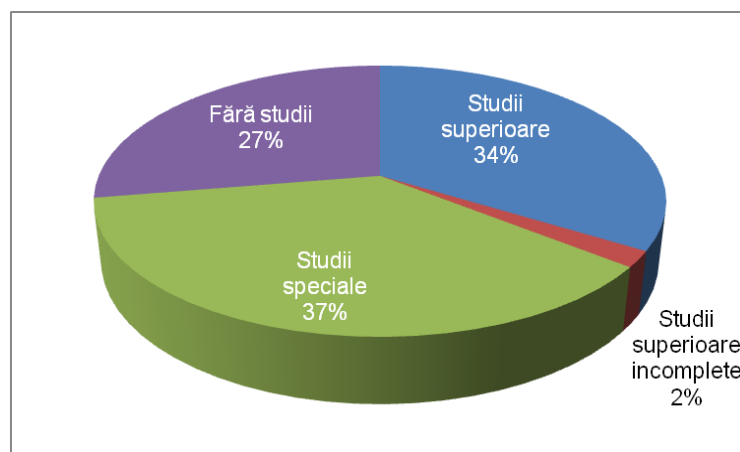
În orașul Briceni șomajul a înregistrat în perioada 2009 – 2013 o usoară descreștere: 2009 – 169 someri, 2010 – 167 someri, 2011 – 177 someri, 2012 – 138 someri, 2013 – 136 persoane somere, ceea ce reprezintă o cotă de 19,5%. Această scădere este generată în mare parte de emigrarea forței apte de muncă peste hotarele țării.

Numărul de locuri de muncă, a înregistrat o creștere semnificativă fiind de 26,3% către anul 2013 crescând de la 209 locuri de muncă vacante la 283. Numărul bărbaților șomeri este mai mare decât cel al femeilor, bărbații reprezentând 51% din totalul șomerilor.

Populația ocupată din orașul Briceni își desfășoară activitatea preponderent în domeniul privat (72,77%) și numai 37,23% în domeniul public.

Un indicator important al calității resurselor umane este nivelul de pregătire. Din numărul total de persoane economic active 33,7% au studii superioare, 1,9% studii superioare incomplete, 36,8% studii speciale și 27,6 % sunt fără studii.

Figura 5. Nivelul de studii al populației economic active, anul 2013

Sursa: Oficiul ocupării forței de muncă Briceni

În prezent în orașul Briceni, sunt 9 persoane care beneficiază de prestații sociale, dintre care 2 bărbați și 7 femei, toate fiind din categoria populației sărace. Din numărul total de 34 șomeri 30 persoane au o perioadă de șomaj de peste 12 luni, dintre care 21 bărbați (19 populație săracă) și 9 femei (9 populație săracă). Cu o perioadă de șomaj de peste 24 luni sunt înregistrate 15 bărbați și 8 femei, toate din familie sărace.

Printre 23 bărbați și 18 femei care nu beneficiază de prestații sociale sunt 7 tineri de până la 28 ani, 15 persoane de etnie romă, 3 din familii conduse de o singură persoană.

Cel mai mare angajator printre prestatorii de servicii este ÎMGCL Briceni, care are 65 de

persoane angajate oficial, dintre care 40 bărbați (61%) și 25 femei (39%), după care urmează Casa de deservire cu 48 de angajați dintre care 9 bărbați (18%) și 39 femei (82%). Î.I. „Ărnest Gorodinschii” are 31 de angajați dintre care 29 bărbați (93%) și 2 femei, celelalte întreprinderi au de la 3 pînă la 6 angajați, printre care majoritatea sunt femei.

Cel mai mare angajator printre întreprinderile de producere și prelucrare este S.R.L. „Țadic”, care are 28 persoane angajate oficial, dintre care 24 bărbați (85%) și 4 femei, după care urmează Î.I. „Galapagos” cu 15 angajați dintre care 13 bărbați (86%) și 2 femei. Î.I. „Victor Popovciuc” are 7 angajați, toți bărbați.

Cel mai mare angajator printre întreprinderile comerciale este Î.I. „Icar –Roșca”, care are 58 de persoane angajate oficial, dintre care 46 bărbați (79%) și 12 femei (21%), după care urmează S.R.L. „Csimcom” cu 32 de angajați dintre care 8 bărbați (25%) și 24 femei (75%). Î.I. „Solovușca Ungureanu” are 25 de angajați dintre care 19 bărbați (76%) și 6 femei (24%). Sunt 6 întreprinderi cu aproximativ 20 de angajați, celelalte întreprinderi au de la 12 pînă la 16 angajați, printre care majoritatea sunt femei.

4.4.3 Viața asociativă

Viața asociativă din or. Briceni este constituită din activitatea a 5 ONG-uri, cele mai active fiind următoarele:

1. APP din Liceul theoretic nr. 1.
2. APP din Liceul theoretic nr. 2.
3. APP din Grădinița de copii nr. 1
4. APP din Grădinița de copii nr. 2
5. APP din Grădinița de copii nr. 3

În mare parte, organizațiile obștești din or. Briceni își desfășoară activitatea în domeniul tineret și social, punînd accent pe educația tinerii generații și îmbunătățirea condițiilor de instruire și educație în instituțiile preuniversitare. Sectorul asociativ al orașului Briceni se caracterizează printr-un nivel redus de dezvoltare, numărul ONG-urilor fiind mic, iar capacitatea acestora de a se dezvolta și soluționa problemele cetățenilor sunt extrem de modeste. Majoritatea proiectelor locale sunt implementate de către Primăria or. Briceni. Implicarea ONG în procesul decizional și stabilirea politicilor publice ale orașului este insuficientă din motivul dezvoltării instituționale slabe, lipsei de strategii de dezvoltare și neconștientizării misiunii sale.

4.4 Cultura

Instituțiile care asigură dezvoltarea culturii în or. Briceni sunt următoarele :

- 4 biblioteci,
- 1 Casă de cultură,
- 1 școală de pictură
- 1 școală muzicală
- 1 cinematograf
- 1 casă de creație

În orașul Briceni există un număr de patru biblioteci dintre care una este Biblioteca publică raională, cu secții de literatură română, rusă și ucraineană. Biblioteca Publică raională își desfășoară activitatea din anul 1946. Din anul 1976 devine centrul metodologic pentru bibliotecile de toate categoriile și tipurile din comunitate. A reușit să creeze un fond de carte de 112,4 mii volume, care ocupă suprafața de peste 2 000 m². Biblioteca include 4 servicii, 2 săli de lectură cu 180 de locuri. De serviciul Bibliotecii beneficiază peste 85 organizații și instituții de învățământ (liceu, școli, școala tehnico-profesională, școli specializate în arte și muzică). În anul 2013 s-au înregistrat 108.000 volume existente și 3.840 cititori înscriși în toate cele patru biblioteci. În anul 2009 în cadrul Programului prioritar de finalizare a construcțiilor și reparație

capitală a edificiilor instituțiilor de cultură din teritoriu, implementat prin intermediul Fondului de Investiții Sociale, au fost reparate și dotate cu echipament tehnic, instrumente muzicale, computere și costume naționale Centrul de Cultură "Casa Cărții" din orașul Briceni, care a fost renovat în perioada iunie – decembrie 2009.

Una din cele mai importante probleme legată de activitatea bibliotecilor publice: lipsa unui sistem informatizat în cadrul bibliotecii pentru arhivarea electronică a volumelor și evidența abonaților și vizitatorilor, nevoia achiziționării de volume noi și abonamente în presa scrisă, lipsuri în domeniul dotărilor.

Școala de pictură din Briceni are 36 de ani de activitate, aici studiind atât copii din orașul Briceni, cât și din satele din vecinătate care participă la expoziții internaționale și concursuri de arte plastice pentru copii. Școala de pictură din orașul Briceni 2 ani consecutiv, ocupă locul I printre școlile Republicii Moldova. Instituția este bine amenajată și dotată.

Printre absolvenți sunt și pictori de renume, designeri, modelieri, arhitecți care, după ce au trecut prin școala de pictură din Briceni, au absolvit mai apoi instituții superioare nu numai în Moldova, dar și în România, Rusia, Belarus, au avut stagii în Franța și în alte țări. În anul 1982, la Concursul Internațional "Desenează copiii", care a avut loc în Japonia, elevii școlii de pictură din Briceni au fost premiați cu 4 medalii de argint.

Infrastructura culturii orașului Briceni mai include și o Școală muzicală, în care își fac studiile 139 copii. Clădirea școlii de muzică se află în proces de renovare. La momentul actual, instituția duce lipsa instrumentelor muzicale performante, iar cele existente sînt într-o stare nesatisfăcătoare. Pe parcursul istoriei sale, instituția a educat mai multe generații de artiști și formații artistice: Formația folclorică „Miorița”, Ansamblul de dans sportiv „Capricio”, Orchestra de muzică populară „Cimbrișor” de la Școala de muzică, Fanfara de la Școala de muzică, Formația folclorică „Mărgăritare”, Corul „Tinere talente” de la Liceul nr.2, Ansamblul vocal „Agapis”. Orașul Briceni a dat Republicii Moldova mai multe personalități marcante, care s-au manifestat cu succes în diferite domenii ale științei, culturii, artei. Mai notorii sunt poeții Grigore Vieru, Paul Mihnea, Iosif Trahtenberg și savantul Veaceslav Leontie Perju profesor universitar, doctor habilitat, academician - membru al Academiei Internaționale de Informatizare a ONU.

Casa Raională de Cultură Briceni este amplasată în regiunea de centru a orașului și reprezintă o clădire cu 3 niveluri. Ea a fost construită în anul 1969 și a fost principala instituție culturală din localitate pe parcursul unei lungi perioade timp unde se desfășurau regulat principalele evenimente culturale din localitate cum ar fi concerte, festivaluri, concursuri muzicale, etc. Astăzi această instituție nu mai activează în măsură deplină, deoarece a ajuns într-o stare deplorabilă (avariată) și necesită reparație capitală.

Cinematograful orășenesc a fost construit în anul 1973 și a reprezentat cîndva una dintre cele mai vizitate instituții culturale din localitate. Cu părere de rău, fiind amplasat în centrul orașului el nu mai funcționează din anul 1999, principala cauză fiind extinderea rețelilor de televiziune prin cablu, care permit vizionarea filmelor la domiciliu. Astăzi el este conservat, iar redesciderea lui ar fi foarte problematică din cauza degradării avansate a clădirii ce a dus la costuri ridicate pentru renovare. La moment există un proiect pentru renovarea capitală a Cinematografului, clădirea devenind proprietate privată.

Principalele probleme și direcții de dezvoltare în domeniu sunt legate de necesitatea realizării lucrărilor de restaurare a edificiilor de cultură în general și a monumentelor istorice în particular. Casa de cultură din oras se confruntă cu probleme legate de lipsa personalului, lipsa unor săli de spectacole adecvate, insuficiența spațiilor dedicate desfășurării activităților culturale, lipsa dotării cu mobilier și instalații de sonorizări, lumini și aparatură scenică performante, insuficiența fondurilor pentru finanțarea organizării de activități culturale diversificate și remunerarea instructorilor specializați pe diverse activități.

În orașul Briceni nu există un cinematograf funcțional de aproximativ 12 ani, clădirea actuala necesitând lucrări de restaurare.

Dezvoltarea din punct de vedere cultural trebuie să rămână o prioritate, cu atât mai mult cu cât localitatea are o tradiție culturală variată care poate fi valorificată pentru creșterea potențialului turistic al orasului.

4.4.5 Sportul

Activitatea sportivă din or. Briceni este susținută și promovată de către următoarele instituții și organizații:

- 1 școală sportivă
- 5 săli de sport (inclusiv și sălile de sport din cadrul școlilor)
- 1 sală de fitness
- 1 teren sportiv
- 1 stadion orașenesc

Pe teritoriul orașului Briceni funcționează o școală de sport pentru 1500 beneficiari. Principalii beneficiari sunt copiii și tinerii între 13-18 ani. Școala sportivă este specializată pe următoarele genuri de sport: baschet, volei, fotbal, tenis de masă, lupte marțiale, badminton. Școala de sport este situată în preajma stadionului din localitate. Elevii școlii sportive dețin înțîietate la majoritatea competițiilor și întrecerilor raionale și republicane. Principalele probleme cu care se confruntă școala sportivă sunt insuficiența resurselor financiare pentru procurarea inventarului modern și performant, precum și pentru deplasarea copiilor la competițiile raionale, naționale și internaționale.

Stadionul este proprietate raională, avînd o capacitate de 1050 locuri, fiind în stare satisfăcătoare de a practica diverse genuri de sport: fotbal, atletica ușoară, volei, etc. Cele mai importante probleme ale stadionului țin de starea proastă a gazonului de pe teren și lipsa acoperișului de protecție a tribunelor pe timp ploios și soare.

Pe teritoriul orașului Briceni funcționează 5 săli de sport (inclusiv și sălile de sport din cadrul școlilor) pentru 250 beneficiari. Principalii beneficiari sunt copiii și tinerii în 13-18 ani. Toate sălile sportive sînt bine amenajate, însă mai există și unele probleme în privința asigurării confortului termic și a dotărilor necesare de echipament sportiv.

În oraș funcționează o sală de fitness, care este o afacere privată. Sala este bine dotată și asigurată cu facilități de confort și igienă necesare, dar și cu echipamente sportive moderne. Din păcate, instituția nu are prea mulți beneficiari, din motivul costurilor mari pentru servicii.

Mai funcționează în oraș și un teren sportiv modern, bine amenajat și dotat cu echipamentul și inventarul necesar. Terenul este destinat antrenamentelor în aer liber și conține circa 11 тренажове moderne.

Domeniul sportiv local este reprezentat de următoarele secții sportive specializate pe următoarele genuri de sport: 6 grupuri de fotbal, 3 grupuri de volei, 5 – baschet, 3 grupuri de box, 2 – tenis de masă, 1- atletică grea, secția de șah și secția de regbi.

În oraș există terenuri sportive destinate practicării fotbalului, însă se resimte acut necesitatea de construcție a unui teren de fotbal performant din materiale artificiale. Or. Briceni este reprezentat de echipa de fotbal „Prima - Ria”, care apare sub denumirea dată din anul 2014. Administrația locală a dotat echipa cu echipamentul sportiv necesar. Volumul de resurse alocat anual pentru promovarea și dezvoltarea sporturilor este în creștere sporită față de anul 2009 (6000 lei) – 2013 (13, 6 mii lei).

4.4.6 Odihnă și divertisment

În or. Briceni odihna și divertismentul populației reprezintă obiectul acitivității următoarelor organizații și agenți economici:

- 5 restaurante,

- 18 cafenele.

Infrastructura de odihnă și agrement a orașului este nediversificată și slab dezvoltată, cetățenii fiind lipsiți de posibilități reale de organizare a timpului liber. Orașul nu dispune de localuri destinate tinerilor, care ar servi pentru dezvoltarea și odihna acestora.

În raza de intravilan a orașului există elementele de infrastructură și de capital natural având destinație de odihnă și agrement. De exemplu:

- un parc,
- 3 scuaruri
- o zonă de agrement cu 4 lacuri unite prin cascade.

Parcul din localitate este bine amenajat, păstrînd un aspect estetic corespunzător. Arborii seculari sunt îngrijiți și protejați, iar clumbele de trandafiri sunt reînnoite anual, oferind o frumusețe deosebită acestui loc, destinat odihnei. Trotuarele pavate și mobilierul de grădină oferă acestui loc de agrement o prezență a confortului necesară pentru odihnă în aer liber. Recent, au fost instalate și unele echipamente de joacă pentru copii, fapt ce a contribuit ca parcul public să devină unul din cele mai solicitate locuri pentru odihnă din oraș. Una din problemele, ce merită a fi menționată în privința parcului din localitate este lipsa iluminării nocturne, fapt ce scade din prestația și funcționalitatea acestui obiect important, dar și contribuie negativ la menținerea ordinii publice pe teritoriul parcului pe timp de noapte.

Scuarul, din centrul orașului este amenajat cu infrastructura necesară pentru odihnă și agrement: mobilier de grădină, teren de joacă pentru copii cu echipament modern, alei de trandafiri cu numeroase specii, etc. Renovarea și dotarea scuarului central a fost realizată în anul 2014. De atunci scuarul central a devenit „cartea de vizită” a orașului Briceni, oferind localității un aspect de oraș modern, amenajat pentru cetățeni.

Plajele orașului, amplasate pe malurile lacurilor din localitate prezintă terenuri de circa 100 m², ce se afla în stare degradantă. Stratul de nisip este necalitativ și extrem de poluat, lipsesc condițiile elementare pentru odihnă: echipament și mobilier de plajă, tomberoane, VC, terenuri de joacă pentru copii, magazine, cafenele. Un astfel de loc de odihnă, bine amenajat, ar fi necesar cetățenilor orașului Briceni.

Vegetația abundentă, salbele de lacuri, locurile de agrement amenajate cu grijă și gust ar putea deveni adevărate atracții turistice ale orașului.

4.4.7 Mass media

Mass-media locală este reprezentată prin 1 post de televiziune, un canal radio și ziarul raional „Meleag natal”.

Postul de televiziune „Canal X” SRL este o întreprindere privată, ce oferă servicii de informare și publicitate în raza orașului Briceni și localitățile limitrofe. Emisiunile informative durează 2 ore pe zi și sunt transmise 4 zile în săptămână. La moment activează 2 reporteri locali. Postul de televiziune „Canal X” SRL este dotat cu echipament performant destinat acestui gen de activitate, fiind de mai multe ori premiat în cadrul concursurilor naționale destinate mass-mediei, dar și implementînd proiecte cu finanțare externă. Colaborarea instituției cu APL Briceni poate fi considerată ca una activă, aceasta manifestîndu-se prin elaborarea emisiunilor locale cu participarea funcționarilor Primăriei Briceni și a consilierilor locali și prin plasarea anunțurilor ce țin de activitatea administrației locale.

Din mass-media scrisă poate fi menționată publicația periodică „Meleag Natal”, având 4 reporteri locali angajați și 350 abonați. Publicația propune cititorilor diferite tipuri de informații, inclusiv de interes public, știri, evenimente și noutăți din raioanele învecinate. Redacția ziarului este amplasată în incinta clădirii Consiliului Raional Briceni.

Ar fi de menționat faptul că poziția mass-media din localitate față de problemele existente în oraș este una scăzută, accentul fiind plasat în mare parte pe activități comerciale. Din aceste considerente, ambele unități media din localitate nu reușesc să sporească interesul și atenția

locuitorilor față de problemele comunitare prin publicații relevante, interviuri, reportaje, emisiuni, etc. Din discuțiile cu cetățenii, putem concluziona că influența reală pe care o are mass-media locală asupra opiniei publice din localitate este una redusă, ele fiind percepute ca niște unități comerciale, ce prestează, în mare parte, servicii de publicitate. În localitate nu există ziariști sau reporteri care s-ar bucura de popularitate în rândul locuitorilor și ar reuși să devină formatori de opinie.

4.5 Serviciile sociale

4.5.1 Educația

Procesul educațional din or. Briceni este asigurat de către următoarele instituții:

- 3 grădinițe de copii,
- 3 licee teoretice,
- 1 școală de meserii.

Generalizat sistemul educațional poate fi prezentat astfel:

Educație preșcolară

Educația preșcolară este desfășurată în 3 grădinițe de copii cu o capacitate de 700 de copii, care este frecventată de 500 copii, gradul de utilizare a capacității acestora fiind de 65%.

Grădinița de copii nr.1 „Andrieș”, este frecventată de 145 copii vorbitori de limbă română.

Problemele majore cu care se confruntă grădinița sunt terenurile de joc neamenajate, mobilierul uzat, baza tehnico-materială învechită.

Grădinița de copii nr.2 „Ulîbca” este frecventată de 147 copii vorbitori de limbă rusă. Grădinița nr. 2 este în stare relativ bună, clădirea instituției fiind dată în exploatare în anul 1967.

Capacitatea grădiniței este de 150 locuri și este frecventată de 147 copii, astfel, gradul de utilizare fiind optimal. Problemele majore cu care se confruntă grădinița sunt asigurarea insuficientă cu utilități și deteriorarea infrastructurii fizice.

Grădinița de copii nr.3 „Scazca” este mixtă, frecventată de 155 copii. Capacitatea grădiniței este de 340 locuri, astfel, gradul de utilizare fiind 38%. Problemele majore cu care se confruntă grădinița sunt asigurarea insuficientă cu utilități și deteriorarea infrastructurii fizice.

În comunitate locuiesc 439 copii, inclusiv 222 fete (50,56%) și 216 băieți (49,44%) de vârstă preșcolară. Dintre aceștia 10 copii sunt cu dizabilități fizice, inclusiv 3 fete și 7 băieți. E de menționat faptul ca doar 3 copii cu dizabilități din cei 10 menționați frecventează grădinița, fiind găzduiți de Grădinița nr. 2 din localitate.

Copiii de vârstă preșcolară, care provin din familii cu venituri modeste sunt 19%, de asemenea sunt înregistrați copii care locuiesc cu un singur părinte - 23 copii doar cu mama, 6 copii doar cu tata. De asemenea sunt 23 copii care provin din familii de romi, 21 de copii din familii conduse de tineri cu vârsta de până la 25 de ani. Din păcate, în oraș lipsește vreo instituție ce ar monitoriza copiii, părinții cărora au plecat la muncă peste hotare.

Numărul cadrelor didactice conform datelor preluate de la Primaria Briceni au rămas constant, necesarul de cadre didactice fiind asigurat, dar din cauza salariilor reduse persistă fluctuația de cadre.

Învățământul școlar

Serviciile educaționale în localitate sunt asigurate de către 3 licee cu un număr total de 968 elevi, dintre care 450 elevi (39,13%) studiază în limba română, iar 518 elevi (60,87%) în limba rusă.:

- Liceul Teoretic nr. 1
- Liceul Teoretic „Grigore Vieru”
- Liceul Teoretic „Taras Șevcenko”.

Liceul Teoretic nr.1 realizează procesul instructiv-educativ în limba rusă. Capacitatea instituției este de 1020 locuri și este frecventată de 352 elevi, astfel, gradul de utilizare fiind de 34,51 %.

Liceul a fost dat în exploatare în anul 1966. Cele mai importante probleme ale instituției sînt: acoperișul avariât, sistemul de încălzire învechit și neefectiv, rețea electrică învechită, etc. Liceul Teoretic „Grigore Vieru” realizează procesul instructiv-educativ în limba română. Capacitatea instituției este de 620 locuri și este frecventată de 430 elevi, astfel, gradul de utilizare fiind de 69,35 %. Liceul a fost dat în exploatare în anul 1974. Cele mai importante probleme ale instituției țin de acoperișul avariât, sistemul de încălzire învechit și neefectiv, rețea electrică învechită, sala de festivități și sala sportivă lipsite de condiții optime pentru desfășurarea activităților.

Liceul Teoretic „Taras Șevcenco” realizează procesul instructiv-educativ în limba rusă. Capacitatea instituției este de 640 locuri și este frecventată de 200 elevi, astfel, gradul de utilizare fiind de 31,25 %. Liceul a fost dat în exploatare în anul 1986. Cele mai importante probleme ale instituției țin de geamuri învechite și avariate, acoperișul avariât, sistemul de încălzire învechit și neefectiv.

Distanța maximă pînă la instituții este de 1200 m. În ultimii ani se observa o descreștere a numărului de elevi înscriși la cele 3 institutii de învățământ cu 21,7%, marcând astfel tendința descrescătoare a populației școlare în perioada 2009-2013. (Sursa: Direcția generală de învățământ Briceni)

În comunitate locuiesc în total 1105 copii de vîrstă școlară (7-15 ani), inclusiv 565 fete (51,1 %) și 540 băieți (48,9%), dintre aceștia 27 copii sunt cu dizabilități, inclusiv 9 fete și 18 băieți. Totodată 143 copii provin din familii cu venituri modeste, 17 copii din gospodăriile conduse de tineri cu vîrsta de pînă la 25 de ani, 9 copii din gospodăriile de romi.

De asemenea, se înregistrează copii care locuiesc cu un singur părinte: 4 copii doar cu tatăl și 16 copii doar cu mama. Totodată 3 copii provin din familii cu 3 sau mai mulți copii de pînă la 25 de ani.

Sunt înregistrate 41 de cazuri în care copii nu frecventează școala, dintre care 20 fete și 21 băieți, toți fiind din gospodăriile sărace și anume familii de romi. Din păcate, în oraș nu există instituții specializate ce ar acorda asistență educațională suplimentară elevilor, părinții cărora au plecat la muncă peste hotare.

Numărul total de cadre didactice din unitățile școlare din oraș numără 161 de persoane, la un cadru didactic revenind în învățământul preșcolar 8,6 copii, în învățământul primar și gimnazial 10,7 elevi, iar în învățământul liceal 7,4 elevi.

Unitățile de învățământ din oraș au 109 de săli de clasă, cabinete școlare și laboratoare, 3 ateliere școlare, 3 săli de gimnastică și 46 de PC-uri, revenind 23,4 elevi din învățământul preuniversitar (exclusiv învățământul preșcolar) la un singur PC.

Principalele probleme cu care se confruntă sistemul de învățământ din oraș vizează gradul de dotare cu materiale didactice și echipamente a instituțiilor de învățământ existente dar și starea fizică a imobilelor în care funcționează aceste instituții.

O altă problemă a sistemului de învățământ din orașul Briceni este reprezentată de scăderea continuă a copiilor de vîrstă școlară, pe fondul problemelor demografice din zonă (scăderea natalității).

Școala de meserii nr. 10 din or. Briceni găzduiește 138 tineri, ce pregătește cadre specializate în mai multe domenii: tîmplari, tencuitori, cusători, frizeri, bucătari, electrosudori. Problemele majore ale instituției țin de baza tehnico-materială învechită și depășită, precum și a metodelor de studiu.

4.5.2 Ocrotirea sănătății

Medicină

Ocrotirea sănătății locuitorilor or. Briceni este asigurată de către următoarele instituții:

- 1 spital raional,
- 1 dispensar medical,
- 1 secție de reanimare,
- 2 centre medicale: Centrul medicilor de familie și Centrul de sănătate publică,
- 2 laboratoare medicale,

- 7 farmacii
- 1 centru stomatologic
- 1 serviciu de deservire urgentă medicală.

De serviciile acestor instituții beneficiază majoritatea locuitorilor orașului, deoarece 79,3% dețin poliță de asigurare medicală. În același timp 20,7% din locuitori nu pot beneficia de serviciile gratuite a instituțiilor medicale, prevăzute de Programul Unic.

Spitalul raional Briceni este amplasat în apropiere de centrul orașului. Clădirea a fost dată în exploatare în anul 1980. La momentul actual Spitalul raional Briceni are o capacitate de 170. În cadrul spitalului își duc serviciul 138 cadre medicale. Așadar, la 1000 de locuitori ar reveni 17,34 de paturi de spital și 14,08 de cadre medicale din cadrul spitalului. Totodată, trebuie precizat faptul că Spitalul deservește și celelalte localități componente ale raionului Briceni. Clădirea spitalului se află într-o stare învechită, care necesită reparație capitală.

În unitățile medico-sanitare din oraș, lucrează 69 de medici și 146 cadre medicale medii, la 1000 de locuitori revenind 7,0 medici și 14,9 cadre medicale medii.

Comparativ cu situația din alte orașe învecinate din regiune (Edinet), personalul medical din orașul Briceni ce revine la 1.000 de locuitori este redus și insuficient, mai ales pentru faptul că în oraș se află Spitalul Raional, ce se adresează populației din întreg raionul Briceni.

Sistemul sanitar al orașului Briceni se confruntă cu insuficiența serviciilor acestuia, unitățile spitalicești din oraș deservind populația raionului, din care face parte.

Deși numărul și tipurile de specializări ale spitalelor acoperă necesitățile populației, intervin probleme la nivelul dotărilor spitalelor, numărul paturilor de spital, numărul cadrelor medicale specializate, acestea fiind de cele mai multe ori insuficiente.

Sistemul de sănătate din Briceni, depinde de politicile dezvoltate la nivel național. Însă, prin parteneriate/donații pot fi rezolvate o serie de probleme în ceea ce privește dotarea secțiilor de spital și gradul de specializare a acestora.

Conform datelor disponibile persoanele din cadrul grupurilor vulnerabile cu boli cronice se înregistrează într-un număr destul de mare în rândul persoanelor sărace, urmate de vârstnici și persoane în etate singure. Drept motive pentru care aceștia nu vin la vizite regulate se invocă faptul că nu au bani pentru a procura medicamentele prescrise de medic, dau prioritate altor activități.

Nivelul de acces la asistența medicală pre și post natală în rândul persoanelor din grupurile vulnerabile în ultimele 12 luni poate fi caracterizat ca înalt, din 150 de vizite necesare au fost efectuate 136, ce reprezintă 90% din necesar. Totodată au fost constatate 7 vizite prenatale târzii, situație ce crește riscul complicațiilor în perioada de sarcină. Situația este bună în cazul vizitelor postnatale unde numărul vizitelor necesare corespunde cu vizitele efectuate.

Se mai poate specifica faptul că persoanele din grupurile vulnerabile sunt ținute la evidență și beneficiază de servicii specifice bolilor corespunzătoare vârstei. Cea mai mare pondere la accesul la medicamentele de bază o au familiile sărace urmate de persoanele cu dizabilități.

4.5.3 Asigurarea cu locuințe și facilități de confort

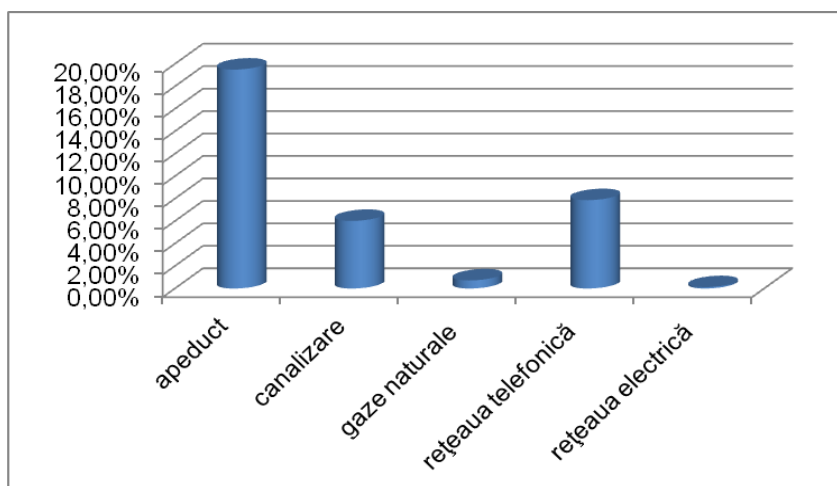
În orașul Briceni suprafața medie locuibilă ce revine pe o locuință este de 71,4 mp/locuință, iar numărul mediu de persoane per locuință (aproximativ 5,8 pers./locuință). Așadar, pentru o persoană revin 12,3 mp locuibili. Dezvoltarea fondului de locuințe nu a fost foarte intensă în ultimii ani, în perioada 2009-2013 fiind finalizate 42 de locuințe noi (case particulare de locuit), din care 35,7% s-au terminat în anul 2009 și 26,2% în anul 2013. Conform datelor de la Primăria Briceni, suprafața totală a fondului locativ la 01.01.2013 – 234 850 m², inclusiv în blocuri cu apartamente – 100 080 m², în case particulare 770 134 m².

Numărul total de case (locuințe) – 4 440, inclusiv apartamente în case cu multe etaje – 2502

Numărul caselor (apartamentelor) proprietate privată – 4435. Numărul total de gospodării (curți) – 1938.

Locuințele private (apartamente, case) din or. Briceni beneficiază de acces la diferite servicii publice, precum asigurarea cu apă potabilă și accesul la rețeaua de canalizare, asigurarea cu gaze naturale, conectarea la rețeaua telefonică, conectarea la rețeaua electrică. Din această listă de beneficii lipsește cu desăvârșire asigurarea cu energie termică, fapt ce crează probleme serioase membrilor comunității în perioada rece a anului. Dinamica asigurării gospodăriilor cu servicii publice este în creștere, dar această sporire este diferită ca ritm cu referire la diferite servicii menționate. Astfel, în ultimii 5 ani numărul locuințelor conectate la apeduct a crescut cu 19,5%, celor conectate la rețeaua de canalizare – cu 6,02%, asigurate cu gaze naturale – cu 0,72%, conectate la rețeaua telefonică – cu 7,87%, conectate la rețeaua electrică – cu 0,12%.

Figura 6. Sporul privind conectarea locuințelor la utilități, perioada 2009 – 2014

Sursa: Primaria or. Briceni

La finele anului 2012 numărul gospodăriilor conectate la rețeaua de energie electrică reprezintă cel mai înalt indice, cel mai mic indice revenindu-i numărului gospodăriilor conectate la rețeaua de canalizare.

Sectorul cu cea mai dinamică dezvoltare în perioada de referință au fost telecomunicațiile, în prezent 91% de gospodării au posturi de telefonie fixă.

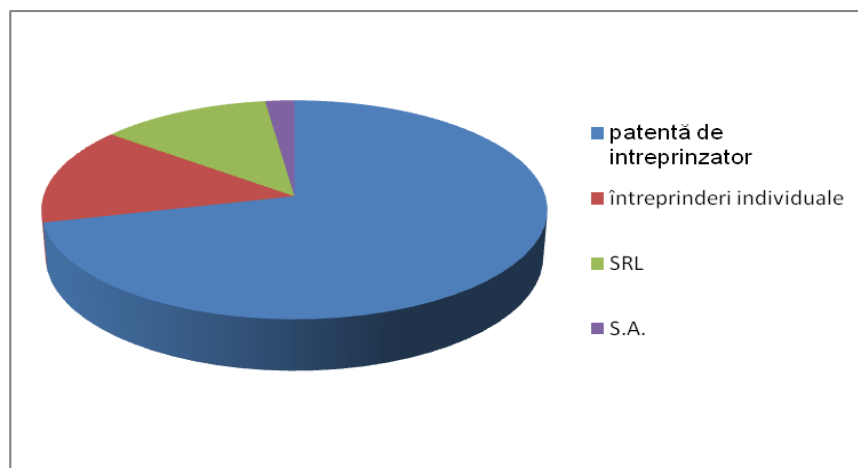
Rețeaua de aprovizionare cu apă asigură prin rețea de apeduct 80% din populația orașului, extinderea rețelelor centralizate fiind o prioritate de dezvoltare locală.

4.6 Dezvoltarea economică

4.6.1 Privire de ansamblu

Activitățile economice în orașul Briceni sunt preponderent în sectorul de comerț și servicii în anumite domenii tradiționale. În oraș sunt înregistrați 825 de întreprinderi dintre care 70,89 % sunt în bază de patentă, 14,35% întreprinderi individuale, 12,26% sunt societăți cu răspundere limitată, 2,09% societăți pe acțiuni.

Figura 7. Distribuția agenților economici pe categorii de proprietate în orașul Briceni, anul 2013

Sursa: Biroul de Statistica Briceni

Tabel 3. Cei mai importanți agenți economici din or. Briceni

Nr.	Agenti economici	Domeniu de activitate
1.	SRL „Alimer Comerț”	Market , activează 65-68 persoane
2.	Î.I. „Floare – Morari”	Creșterea și comercializarea florilor și arbuștilor decorativi
3.	S.R.L.”Farmavet”	farmacie
4.	Î.I. Victor Romanenco”	Comercializarea articolelor din aur, argint și haine gata
5.	Î.I. „Cojocari V.P.”	Comercializarea medicamentelor
6.	S.R.L. „Csimcom”	market
7.	Î.I. „Svetlana Volchivskaia”	Alimentația publică
8.	Î.I. „Bordo –Donscaia”	market
9.	Î.I. „Icar –Roșca”	Comercializarea mobilei și materialelor de construcție
10.	Î.I. „Olimp Condrățchii”	market
11.	Î.I. „Solovușca Ungureanu”	Reparația auto
12.	S.R.L. „Sanasprim”	Servicii de hotel și alimentație publică
13.	S.R.L.”Largus-fer”	Comercializarea medicamentelor

Sursa: Inspectoratul Fiscal de Stat

În ÎM Apa și canalizare, activează circa 52- 56 angajați. Achitarea serviciului din parte locuitorilor orașului este în proporție de 70- 80 %. Rețeaua de canalizare s-a extins cu 3,4 km. Primăria Briceni este fondator a 3 întreprinderi municipale cu un număr total de 110 angajați, specializate în prestarea serviciilor de aprovizionare cu apă, construcții. Cel mai mare volum de vânzări îl are ÎM GCL Briceni, în valoare de 2 700 mii lei, cu un număr de 63 angajați. Totodată pentru anul 2013 toate întreprinderile municipale au activat fără profit, impozitele în bugetul local fiind de aproximativ 10 mii lei.

Având în vedere specificul muncilor efectuate în cadrul întreprinderilor, o pondere majoră în repartizarea locurilor de muncă, pentru întreprinderile care prestează servicii, este alocată bărbaților.

După tipul de activități, majoritatea agenților economici (266 unități) activează în sectorul de servicii, care include comerțul, servicii hoteliere, urmat de construcții și tranzacții imobiliare (11 unități), transport și comunicații (5 unități).

Cel mai mare nivel de salarii în perioada de referință a fost fixată în industria extractivă, în valoare de la 3368 lei în anul 2009 până la 4179 în anul 2013. Următorul după mărimea salariilor este sectorul de transport și telecomunicații cu valoarea de 3103 lei în anul 2013, urmat de sectorul financiar cu salarii de 2206 lei și construcții cu salarii de 2022 lei în anul 2013.

Productivitatea scăzută a muncii, calitatea relativ proastă a produselor și consumul mare de energie în procesele de producție sunt puncte extrem de slabe în economia locală. Sectorul „servicii” este încă slab dezvoltat.

Economia locală este influențată de un anumit număr de factori pozitivi care ar putea să se transforme în oportunități considerabile de dezvoltare. Diversificarea economiei regionale prin revigorarea a câteva sectoare de excelență, clustere de întreprinderi cu marcă înregistrată și tradiție în sectorul producerii, apropierea de piețele externe ar fi câțiva din acești factori. Dar, majoritatea agenților economici, au investiții scăzute, marketing ne-performant, tehnologii și echipamente încă insuficient modernizate și implicit capacitate scăzută de a face față presiunii pieței. La momentul actual orașul Briceni resimte tot mai acut faptul că devine actor economic pe o piață aflată în dinamică; orașul încearcă să își definească specificul, categoriile de servicii și produse, piețele de desfacere, aliații și competitorii.

4.6.2 Industria

Industria locală este formată din circa 10 întreprinderi mari industriale, care cu părere de rău în prezent staționează. Cea mai remarcabilă este Fabrica de zahăr din Briceni care era cea mai mare din Republica Moldova, de asemenea mai funcționau fabrica de pâine, de vin și uzina secretă de fabricare a microcomponentelor "Luci". Toate aceste întreprinderi au fost staționate după 1990. În oraș activează 14 întreprinderi de prestare a serviciilor către populație și două întreprinderi de construcție și transport. Una dintre cele mai prospere întreprinderi din Briceni este „Floare-Morari”, care se ocupă cu creșterea și comercializarea florilor. Întreprinderea are 5 sere, este în continuă dezvoltare și produce un vast sortiment de flori pe tot parcursul anului.

De asemenea în localitate mai activează și Întreprinderea Individuală "Semeniuc Alexandru", care produce fortaș și alte produse din metal.

Volumul vanzarilor AE din industria locală constituie 76531,8 la finele anului 2013, demonstrând o creștere față de anul 2009 (48507,8) de 36,6%. Valoarea producției industriale fabricate, de asemenea a demonstrat o creștere față de anul 2009 cu 31,5% în anul 2013.

Investiții în capital fix nu s-au realizat.

4.6.3 Agricultură

Deși condițiile de climă, relief și sol sunt favorabile pentru dezvoltarea sectorului agricol în orașul Briceni, acest domeniu este insuficient dezvoltat. Fără a se putea face o delimitare strictă între zonele favorabile diferitelor activități agricole, se constată următoarea varietate de produse agricole caracteristice zonei: Cereale (grâu, porumb, orz, soia, floarea soarelui) legume (cartofi, castraveti, roșii, ardei), fructe (prune, mere);

Creșterea animalelor este relativ slab dezvoltată în orașul Briceni, reducându-se în mare parte la creșterea efectivă a bovinelor, porcinelor și a păsărilor.

Terenul agricol ocupă 929,24 ha. Sectorul privat deține cea mai mare pondere a terenului agricol și asigură totodată cea mai mare parte a producției agricole. Structura terenurilor agricole este relativ stabilă. Cea mai mare pondere o dețin terenurile arabile 831,25 ha. În ultimii ani, sectorul agrar s-a dezvoltat neuniform, din cauza condițiilor climatice nefavorabile (înghețuri, seceta) utilizării materialului semincer necalitativ. E de menționat, în perioada 2009 – 2010 diminuarea considerabilă a volumului de producere aproximativ la toate culturile agricole.

Forma organizatorico-juridică este reprezentată prin activitatea: SA, SRL-urilor în domeniul agriculturii și Gospodăriilor țărănești.

4.6.4 Comerț și servicii

Acest sector este în dezvoltare în ultimii 5 ani. În perioada de referință 2009-2013 volumul de vânzări în sectorul comerț a fost în creștere cu 61%, în același timp nr. agenților economici activi în sfera comerțului (CA>15 mil.) a scăzut de la 3 la 2 unități. În domeniul prestări servicii, volumul vanzarilor agenților economici, de asemenea a marcat o creștere semnificativă de 55,3 %, inclusiv creșterea în serviciile de transport către anul 2013 este de 57,4%.

Volumul serviciilor oferite populației sînt în creștere constantă. Astfel, în oraș activează 8 frizerii, 6 centre de servicii auto și spălătorii de mașini.

În structura vânzărilor predomină mărfurile nealimentare. Astfel, în anul 2013 au fost realizate produse nealimentare în valoare de 14,5 mii lei și produse alimentare în valoare de 7,1 mii lei în mediu pe cap locuitor.

În domeniul comerțului activează 142 întreprinderi sau 86% din numărul total al întreprinderilor.

În oraș funcționează o piață cu statut de întreprindere municipală. Majoritatea agenților economici din domeniul comerțului arendează spații în această piață.

Densitatea întreprinderilor ce activează în sectorul comercial la 10000 locuitori este cu mult mai mare decît nivelul mediu pe țară.

4.6.5 Turism

Concepția de dezvoltare a turismului în orasul Briceni este slab dezvoltată, resursele turistice naturale și antropice din oraș nefiind valorificate, iar activitatea de turism nu este orientată spre satisfacerea cerințelor și preferințelor turiștilor interni și străini. În oraș nu există nici o agenție de turism. Orașul Briceni și regiunea limitrofă dispune de un potențial turistic atractiv, care cuprinde monumente naturale unice, arii protejate, muzee, edificii eclesiastice, mănăstiri, parcuri și rezervații naturale, etc. În oraș există obiective turistice atractive ce pot fi listate prin:

Mănăstirea Briceni (*mănăstire de călugărițe*) Se află lângă or. Briceni, la aproximativ 225 km de capitala Chișinău. A fost întemeiată spre sfârșitul anului 1999, de către regretatul Prea Sfințitul Dorimedont, pe locul sanatoriului Dumbrava din pădurea Briceni. Inițial a fost deschisă ca mănăstire de călugări dar, din considerentul că s-au adunat puțini viețuitori în 2001 a fost redeschisă ca mănăstire de călugărițe.

Monument al Naturii Geologic și Paleontologic "Peștera Emil Racoviță". Este Arie Naturală protejată de stat. Se întinde pe o suprafață de 80 ha, lângă satul Criva raionul Briceni, la 265 km de capitala Chișinău. Peștera a fost descoperită în 1959, în urma unei explozii în cariera de gips din localitate. Lungimea galeriilor subterane este de peste 89.000 metri și e dezvoltată în câteva nivele. Acest fapt, o plasează pe locul trei printre peșterile din gipsuri și pe locul 8 în topul general al subteranelor gigantice de pe planetă. În peșteră au mai fost descoperite circa 20 de lacuri subterane numite: "Lacul albastru", "Lacul Dinozaurilor", "Lacul Nautilus" s.a., apa cărora, după cum au arătat analizele hidro-chimice, au un conținut bogat de săruri minerale care au un efect curativ pentru organismul uman. Peștera poate fi vizitată în grupuri mici, numai cu ghid-speolog experimentat.

Monument al Naturii Geologic și Paleontologic "Meandrul de la Pererîta". Este Arie Naturală protejată de Stat. Se întinde pe o suprafață de 5 ha, la sud de satul Pererîta, raionul Briceni

Monument al Naturii Geologic și Paleontologic „Stîncă Țiglău”. Este Arie Naturală protejată de Stat. Se află în satul Corjeuți raionul Briceni, la o distanță de 225 km de capitala Chișinău. Face parte din lanțul de recife, apărute cu 15-20 milioane de ani în urmă, în bazinul Prutului de Mijloc, în nordul Moldovei.

Monument al Naturii Botanice "Căracușeni". Este Arie Naturală protejată de Stat. Se întinde pe o suprafață de 4,2 ha, lângă satul Căracușeni, ocolul silvic Briceni, Căracușeni.

Rezervația Silvică "Rosoleni". Este Arie Naturală protejată de Stat. Se întinde pe o suprafață de 149 ha, ocolul silvic Briceni, Rosoleni. Rezervația reprezintă un obiect științific de importanță națională, care include peste 280 specii de plante dintre care: 19 specii de plante rare și 3 specii incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova. Fauna constituie peste 40 specii de animale vertebrate dintre care: 17 animale rare, 8 animale incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova. Vârsta unor copaci atinge aici 80-100 ani.

Rezervația Peisageră Naturală "Complexului geologic și paleontologic din bazinul râului Lopatnic". Este Arie Naturală protejată de Stat. Se întinde pe o suprafață de 452 ha, de-a lungul râului Lopatnic, de la sud-estul satului Caracusenii Vechi până la satul Corjeuți și defileul Căracușenii de sud. În bazinul râului Lopatnic, se mai afla pe lângă speciile rare de flora și

faună, arbori seculari luați sub protecția statului (ocolul silvic Briceni), sectoare de pădure declarate monumente ale naturii, (1,2 ha, în apropiere de Căracuseni), recifii de lângă Briceni, grupa de stânci compusă din 2 atoli (135 ha), situată la est de satul Căracuseni Vechi, raionul Briceni.

Orasul dispune de 1 hotel bine amenajat cu o capacitate de 65 locuri de cazare. Deasemenea, în oras exista 39 unitati economice prestatoare de servicii alimentare publice (restaurante, cafenele). Includerea obiectivelor turistice ale orasului si regiunii limitrofe în circuitul economic si promovarea larga a acestora, dezvoltarea activităților de deservire corespunzătoare a turiștilor, încurajarea antreprenoriatului în turismul rural, reprezintă unele aspecte ale oportunităților de dezvoltare a sectorului turismului în comunitate.

4.7. Infrastructura

Infrastructura rutieră a orașului Briceni a fost dezvoltată la sfârșitul sec XX și a avut destinația de a deservi structura economică existentă în acea perioadă. Până în anul 2014 rețeaua de drumuri a rămas nemodificată, deoarece nu au avut loc intervenții majore, investiții fiind realizate preponderent în menținerea și reparația rețelei de drumuri existente. În anul 2014 din FNDR au fost valorificate circa 12 milioane lei și au fost reconstruite capital peste 1,4 km de drum de importanță regională. Rețelele de apă și canalizare sânt inechite și necesită investiții pentru a fi renovate și extinse. În sectorul aprovizionări cu energie electrică de asemenea sunt necesare investiții considerabile pentru a aplica standarde existente în acest domeniu.

4.7.1 Rețeaua de transport

Orașul Briceni dispune de o rețea de drumuri dezvoltată, fiind o localitate importantă în conexiunea rutieră a Republicii Moldova cu Ucraina. Densitatea străzilor orașenești în cadrul teritoriului, este de 3,6 km de drum ce revin la 1 km² de teritoriu.

Cele mai importante drumuri de la nivel local sunt:

- M14 Brest – Briceni – Chișinău – Tiraspol – Odessa;
- R11 Ocnița – Briceni;
- R55 Briceni - Rosoșanî (Ucraina);
- L19 Briceni - Larga – Kelmenți (Ucraina);
- L20 Briceni - Grimăncăuți – frontiera cu Ucraina;
- L26 Briceni - Tabani - Corjeuți – Tețcani;
- L41 M14 - drum de acces spre orașul Briceni.

Potrivit Biroului Național de Statistică a Republicii Moldova, lungimea drumurilor publice din orașul Briceni este 55 km, din care 38,1% reprezintă drumuri cu îmbrăcăminte rigidă. Doar un sfert din drumurile publice reprezintă drumuri cu îmbrăcăminte îmbunătățită. Rețeaua de transport a orașului Briceni este reprezentată prin transportul auto, care este principalul mijloc de legătură republican, regional și local. Orașul nu dispune de căi ferate.

În orașul Briceni sunt înregistrate 1420 de autoturisme, 92 de autobuse, 46 camioane și 3 unități de tehnică specială. În localitate nu există transport public local. În rețeaua de iluminat stradal, pe parcursul anilor 2010-2012 au fost efectuate investiții în valoare de 3240 mii lei. În rețeaua de drumuri au fost efectuate investiții capitale în anul 2014 din sursele Fondului Național de Dezvoltare regională (FNDR). Astfel, au fost reparate capital circa 1,4 km de drum regional în sumă de 12 milioane lei.

Localitatea nu dispune de piste pentru bicicliști amenajate și nici nu au fost stabilite careva planuri de amenajare a unor astfel de piste.

Rețeaua de transport călători include rute interurbane, care asigura transportarea pasagerilor pe distanțe mai mari de 50 km și rute locale. Transport public de pasageri este dirijat de către Gara auto Briceni, care deservește 46 de rute interurbane și 23 rute locale.

4.7.2 Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare

Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare din localitate constă din:

- Rețeaua apeductelor de aprovizionare cu apă
- Rețeaua de evacuare a apelor reziduale.

Alimentarea cu apă în or. Briceni este caracterizată printr-o infrastructură funcțională, dar învechită și uzată ce necesită modernizare urgentă. Cu excepția instalațiilor noi construite, infrastructura este depășită, aflându-se în stare proastă din cauza întreținerii insuficiente în ultimele două decenii. Sursa de apă în orașul Briceni sînt cele 4 fîntîni arteziene, amplasate pe teritoriul orașului. Toate instituțiile publice sînt conectate la apeduct. Lungimea rețelilor de aprovizionare cu apă în orașul Briceni este de 47,1km și a înregistrat o creștere de 16% în ultimii trei ani. Rețelele de apeduct asigură cu apă 3446 gospodării, 24 de ore, 94% sunt contorizate. Pondere locuințelor conectate la rețeaua centrală de apeduct este de 64% și în ultimii 3 ani aceasta s-a extins cu 9,3%. Extinderea rețelei de alimentare cu apă a avut loc în perioada 2012-2013 din sursele financiare locale. Astfel, rețeaua de alimentare cu apă a fost extinsă cu 260 m., în acest sens fiind cheltuită suma de 271 100 Lei. Calitatea apei corespunde standardelor sanitare naționale. Rezultatele controalelor de calitate efectuate arată corespunderea calității cu standardele prestabilite.

Rezultatele controalelor de calitate efectuate arată corespunderea calității cu standardele prestabilite. În anii 2010-2012, în mediu au fost efectuate 5 controale, în 80% de cazuri calitatea apei a corespuns normelor sanitare. Pondere gospodăriilor conectate la apeduct în baza unui contract încheiat între furnizor și beneficiar este de 100%.

Orașul dispune de rețea centralizată de canalizare. Lungimea totală a rețelilor de canalizare este de 30,1 km și s-a extins în ultimii trei ani cu 186m. Lucrările de extindere au fost realizate, deasemenea, din alocările bugetului local și a surselor proprii acumulate de Întreprinderea municipală Briceni, fiind investită suma de 202 300 Lei.

Pondere locuințelor conectate la rețeaua centrală de canalizare este de 40%, , numărul acestora s-a majorat în ultimii 3 ani cu 2,0 %. În proporție de 100% serviciile sunt prestate în bază de contract. În localitate nu este stație de epurare funcțională. La nivel local nu există o strategie de dezvoltare a sistemului de canalizare.

4.7.3 Rețele energetice, eficiența consumului de energie, utilizarea energiei regenerabile

În prezent, pe teritoriul orașului rețelele electrice aeriene gestionate de către RED Nord Vest sunt montate pe piloni la tensiunea de 10kw, care trece prin 9 transformatoare și ajunge la beneficiari la tensiunea de 220kw și 380kw. Starea pilonilor în mare parte este critică. La energia electrică este conectată 100% din populația orașului. În rețeaua de iluminat stradal, pe parcursul anilor 2010-2012 au fost efectuate investiții în valoare de 3240 mii lei. Consumul anual de energie electrică pentru iluminarea stradală este de 66813 kW/ora, mai puțin cu 13,7% decât în 2009. Asigurarea cu energie termică centralizată în orașul Briceni lipsește, fapt ce crează probleme serioase membrilor comunității în perioada rece a anului, în oraș existând 2 cazangerii care ar putea acoperi în mod centralizat necesitățile orașului în energie termică. Principalul combustibil utilizat pentru încălzirea locuințelor în perioada rece a anului de către locuitorii orașului Briceni sunt gazele naturale. Conform datelor Primăriei Briceni, circa 70% din populația orașului este conectată la gaze naturale. Încălzirea locuințelor din blocurile locative multietajate se face în cea mai mare parte cu centrale de apartament, acestea înregistrînd un consum anual de 276.000 m³ de gaze naturale., De altfel, raionul Briceni se numără printre raioanele Republicii Moldova care prezintă cea mai mare pondere a localităților conectate la rețeaua de furnizare a gazelor naturale (alături de municipiul Bălți și raionul Ocnița). Astfel, principalele surse utilizate pentru încălzirea locuințelor în perioada rece a anului de către locuitorii orașului Briceni sunt gazele naturale (56%) și lemnele (51%). Peleții și brichetele nu prezintă în Briceni drept sursă energetică pentru încălzirea locuinței. Preponderent, casele (77%) sunt încălzite prin intermediul cazanelor procurate (53%) și a sobelor din cărămidă (49%). În același timp, doar 7% dintre gospodării sunt termo-izolate, 2% fiind izolate parțial.

Cât privește nivelul de informare al orasenilor cu privire la eficiența energetică, doar 5% poate fi considerat versat în acest domeniu, iar 33% au menționat că ei cunosc doar unele detalii.

Sursa: Studiu Magneta, **Evaluarea gradului de satisfacție privind prestarea serviciilor publice, or. Briceni.**

4.7.4 Rețelele de telecomunicații

Orașul Briceni dispune de rețea completă de telefonie fixă, dispunând de o rețea digitală modernizată. Aceasta reprezintă o investiție care rezolvă performant comunicația telefonică modernă, capacitatea centralei permițând conectarea de abonați în continuare, precum și accesul la servicii de internet. Circa 91% a populației din localitate are acces la serviciile de telecomunicații.

Legăturile comunicaționale mobile se realizează prin intermediul mai multor rețele de telefonie mobilă, și prin prezența amplificatoarelor de semnal pentru toate cele 3 rețele importante existente pe piața R. Moldova. Serviciile de comunicație GSM acoperă atât arealul orașului cât și pe cel al comunităților învecinate, aliniind localitatea la zonele acoperite cu toate mijloacele comunicațiilor moderne.

În 2010 compania StarNet a inaugurat un centru regional în Briceni pentru acordarea serviciilor de internet, telefonie și televiziune interactivă.

În ceea ce privește serviciile poștale și de curierat, este de menționat faptul că orașul Briceni deține un oficiu poștal perfect funcțional, fiind amenajat recent. La acesta se mai adaugă și sediul Moldtelecom, fiind în aceeași stare de funcționare. Se constată astfel că în ceea ce privește serviciile de comunicație, în orașul Briceni nu sunt semnalate probleme.

4.7.5 Infrastructura administrativă

Zona administrativă a orașului Briceni se extinde pe un teren de 4,5 ha. Infrastructura administrativă a orașului Briceni constă din Consiliul Raional Briceni, Primăria or. Briceni. Consiliul raional Briceni este situat în cartierul "Centru" al orașului cu adresa juridică str. Independenței, 48. Localul reprezintă o clădire cu 4 niveluri. Edificiul este menținut în stare bună, ultima reparație fiind realizată în anul 2014. Toate birourile sunt dotate cu mobilierul și echipamentul necesar activității funcționarilor. Una din problemele legate de întreținerea edificiului administrativ al raionului Briceni ține de supracheltuielile la asigurarea confortului termic în instituție. Acest fapt se datorează exploatării unui sistem de încălzire învechit și neeconom.

Sediul Primăriei a fost construit în anul 1974, iar ultima reparație a fost realizată cu mai mulți ani în urmă. Astfel, clădirea se află într-o stare tehnică relativ funcțională. Suprafața birourilor utilizate constituie 256 m². Iar unui funcționar îi revin 25.6 m². Această suprafață este de 2 ori mai mare decât media standardelor altor țări europene² (12-14 m²). Toate cele 16 birouri (100% din total) ale Primăriei sunt utilizate pentru desfășurarea activității. Primăria dispune de o sală de ședință cu suprafața de 65 m² ce oferă 80 locuri. Ședințele Consiliului Local se desfășoară în această sală.

Condițiile tehnico-sanitare sunt corespunzătoare cerințelor de activitate. Conform datelor colectate ca rezultat al interviuării angajaților Primăriei, ambianța de lucru a fost apreciată ca fiind satisfăcătoare.

Primăria dispune de echipament electronic tehnic funcțional în proporție de 100%. La internet sunt conectate 12 calculatoare (85,7% din totalul celor funcționale, la conexiune de tip ADSL). Pe aceste calculatoare sunt instalate în medie 5 programe. Vârsta medie a calculatoarelor este de 4 ani și în perspectivă trebuie schimbate cu generații mai performante și moderne. Doar 4 calculatoare sunt conectate la rețeaua locală (28,6% din total). Primăria are 100% imprimante, telefoane, aparate telefon/fax scannere funcționale.

Primăria utilizează baze de date de evidență cadastrală, dar cu acces limitat.

4.7.6 Managementul deșeurilor

În prezent, colectarea deșeurilor municipale cade în responsabilitatea autorităților publice locale, serviciul de salubritate fiind realizat de către Întreprinderea Municipală “Gospodarie Comunală Locativa” Briceni (IMGCL) deținută de către autoritatea publică locală (APL).

Sistemul de gestionare a deșeurilor municipale în orasul Briceni prezintă în principal aceleași aspecte generale care caracterizează zona urbană din Republica Moldova. Colectarea și transportul deșeurilor se realizează de către IMGCL Briceni în baza unor contracte încheiate cu generatorii de deșeuri (populație, agenți economici, instituții publice), iar eliminarea deșeurilor se face într-un depozit neconform (gunoiște) care aparține localității și este administrat tot de către IMGCL. În prezent, la nivelul localității Briceni există următoarea structură pentru pre-colectarea deșeurilor menajere: pe străzile localității sunt amplasate 21 platforme betonate dotate cu 125 containere metalice pentru colectarea deșeurilor menajere și cu recipiente din plasă metalică pentru colectarea deșeurilor de plastic. Nu există container pentru colectarea deșeurilor din hârtie. Deșeurile menajere colectate nu sunt utilizate ca sursă energetică pentru producerea energiei termice sau energiei electrice.

La nivelul localității Briceni, colectarea se face după grafic, după cum urmează:

- zilnic de la cele 21 de platforme;
- o dată pe săptămână de la casele individuale;
- zilnic de la agenții economici, unitățile de învățământ și instituțiile publice.

Colectarea deșeurilor menajere în oras se efectuează prin intermediul următoarelor mijloace de transport:

- 2 autospeciale
- 1 tractor
- 2 buldozere

Locația pentru depozitarea deșeurilor a fost deschisă în anul 2008, în afara orașului (terenul este proprietatea unei comune învecinate). Zona depozitului nu este împrejmuită, dar este înconjurată de o perdea vegetală. Gunoiștea nu are sistem de cântărire a deșeurilor, nu este racordată la sistemul de energie electrică; în cadrul depozitului nu există personal cu responsabilități în coordonarea depozitării deșeurilor (există o singură persoană care verifică accesul în depozit). Din discuțiile purtate cu reprezentantul operatorului, autoritățile intenționează să deschidă un depozit în localitatea Briceni, pe amplasamentul vechilor paturi de uscare a nămolului de la stația de epurare a fostei uzine de prelucrare a sfecei de zahăr (în prezent este abandonată și în mare parte dezafectată). Zona este prevăzută cu perdea vegetală, cu drum de acces betonat. În acest moment nu există un studiu de fezabilitate (SF) pentru construirea unui depozit pe acest amplasament.

Tarifele practicate de IMGCL Briceni sunt diferențiate pe categoriile de utilizatori. Astfel, tarife pentru serviciile de salubritate se disting pentru următoarele categorii de beneficiari:

- Populația ce locuiește în blocuri locative;
- Populația ce locuiește la case;
- Agenții economici;

Tabel 4. Tarifele stabilite de IMGCL pentru diferite categorii de utilizatori

Categorii beneficiari	Unitate de măsură	2009	2010	2011	2012	2013
Locuitori la blocuri locative	Lei/persoană	08,0	08,0	08,0	08,0	10,0
Locuitori la	Lei/persoană	10,0	10,0	10,0	10,0	20,0

case						
Agenți economici	Lei/m3	65,0	65,0	65,0	65,0	65,0

Sursa: Primaria or. Briceni

În ultimii 3 ani a fost înregistrată o creștere a numărului de beneficiari cu 0,8%. Ponderea străzilor de pe care sunt evacuate deșeurile stradale (care se mătură) este de 47%.

Conform sondajului de opinie, 76% din locuitori s-au declarat satisfăcuți privind serviciul de gestionare a deșeurilor și amenajare a teritoriului. Nu este practica de colectare a deșeurilor menajere reciclabile selectiv.

Operatorul IMGCL Briceni a beneficiat de două proiecte de investiții sau donații, ce însumează circa 2202380.0 Lei. Proiectul finanțat prin Agentia de Dezvoltare Regionala ADR Nord - operatorul a primit în cadrul proiectului echipamente specializate cum ar fi 1 autospecială, platforme, containere zincate de 1,1 m3, lăzi de colectare a plasticului, echipament de balotare, etc.

Dintre acțiunile necesare a fi întrprinse în domeniul managementului deșeurilor în or. Briceni, putem menționa următoarele:

- Îmbunătățirea sistemului de colectare primară;
- Reciclarea deșeurilor;
- Îmbunătățirea depozitării secundare/a stațiilor de transfer;
- Îmbunătățirea sistemului de transport al deșeurilor;
- Construcția de instalații de compostare sau tratare;
- Construcția de depozite ecologice.

Unul dintre aspectele importante necesare pentru implementarea unui sistem de gestionare a deșeurilor este întărirea capacității instituționale a personalului care activează în sectorul deșeurilor.

4.8. Mediul ambiant și situația ecologică

4.8.1 Factorii calității mediului – apele, solurile, aerul

Calitatea apei

Estimînd starea mediului la moment, menționăm că resursele acvatice ale orașului Briceni sunt prezentate prin apele de suprafață și cele subterane. În rezultatul monitoringului efectuat pe parcursul ultimilor 5 ani de către Inspectoratul Ecologic de Stat Briceni, constatăm că cele mai multe cazuri de poluare înaltă au fost înregistrate în anul 2013 pe râul Lopatnic unde au fost depistate concentrații de sulfati în proporție de 63,2%, indicator în creștere comparativ cu anul 2009, ce constituia - 41,6%. Deasemenea, râul Lopatnic este puternic poluat, în special cu substanțe organice biodegradabile, nutrienți, produse petroliere, fenoli, compuși ai cuprului, detergenți anionici, iar după indicii hidrobiologici, apa râului se încadrează în clasa III-IV de calitate (între moderat poluată și degradată).

Factorii care influențează negativ calitatea apelor de suprafață în orașul Briceni sunt: activitatea inefficientă a instalațiilor de epurare a apelor uzate, utilizarea nechibzuită a fertilizanților în agricultură, apele pluviale, depunerea de poluanți din atmosferă, ploile acide etc. Gospodărirea mai bună a apei necesită tehnologii noi, inclusiv perfecționarea tehnologiilor, pentru a da posibilitatea utilizării raționale a resurselor de apă limitate și a protejării ei împotriva poluării.

Calitatea solului, subsolului

Solul, ca rezultat al interacțiunii tuturor elementelor mediului și suport al întregii activități umane, este influențat puternic de acestea, atât prin acțiuni antropice, cât și ca urmare a unor fenomene naturale. Sursele de poluare a solului sunt fizice (datorate utilajelor și tehnologiei de cultivare a solurilor), chimice (utilizarea îngrășămintelor, pesticidelor, ierbicidelor), biologice

(nerespectarea concentrației de eșuri, dejecții solide și lichide aplicate) și poluarea radioactivă din aer.

Principalele activități și fenomene care influențează negativ solul pe teritoriul orașului Briceni sunt reprezentate prin:

- Depuneri întimplătoare de deșuri menajere și dejecții animaliere de la populație;
- Deșeurile și reziduurile provenite din agricultură;
- Aerosolii încărcăți cu diferite substanțe poluante;
- Administrarea incorectă a substanțelor chimice fertilizante și pentru combaterea dăunătorilor, ceea ce a dus de-a lungul anilor la acumularea lor în sol; în ultimii ani folosirea acestor substanțe în agricultură s-a redus mult.

Deșeurile menajere sunt depozitate uneori pe terenuri sensibile (în apropierea locuințelor, a apelor de suprafață sau subterane). Depozitele nu sunt amenajate corespunzător pentru protecția mediului,

depozitarea deșeurilor fiind necontrolată, deschisă, fără suprafață de nivelare, conducând la poluarea solurilor din zonele respective.

În funcție de natura problemelor care afectează solul în or. Briceni, se disting zone cu:

- Soluri degradate prin exces de umiditate și inundații, localizate în zona joasă a orașului 5,2 %;
- Soluri degradate de alunecări de teren și eroziuni torențiale, localizate pe versanți cu pante mari și medii 3,8 %;

Relieful accidentat, ploile torențiale, sectoarele mici de terenuri împădurite, contribuie la erodarea solurilor, intensificarea alunecărilor de teren.

Calitatea aerului

Nivelul de poluare a aerului în orașul Briceni după concentrațiile de fond este la limita permisă de normele sanitare ce duce la consecințe grave pentru mediul înconjurător, economie și sănătatea populației. Surse principale de poluare ale aerului sunt mijloacele de transport, sectorul energetic, cauzele fiind: utilizarea excesivă a mijloacelor uzate de transport, folosirea carburanților de calitate joasă, lipsa instalațiilor de purificare a emisiilor, utilizarea tehnologiilor de producere depășite, lipsa unui monitoring al poluării aerului cu recuperare a prejudiciului cauzat. Aproape 90% din masa totală a emisiilor este generată de sursele mobile.

Pe teritoriul orașului Briceni calitatea aerului este urmărită de către Inspectoratul Ecologic de Stat Briceni care supraveghează calitatea aerului printr-o rețea de monitorizare structurată.

Conform datelor prezentate de Inspectoratul Ecologic de Stat Briceni în Raportul de mediu privind calitatea factorilor de mediu în orașul Briceni pentru anul 2013 - nivelul concentrațiilor de NO₂, NH₃ și SO₂ a variat față de 2012 în limite normale, concentrațiile acestor poluanți încadrându-se sub limitele admise de reglementările în vigoare privind calitatea atmosferei.

Determinările zilnice pentru dioxidul de sulf, la probe medii pentru 24 ore, demonstrează că atmosfera orașului Briceni nu este poluată cu SO₂, concentrațiile înregistrate fiind frecvent zero sau situându-se mult sub valoarea limita zilnică pentru protecția sănătății cetățenilor.

Conform datelor furnizate de Inspectoratul Ecologic Briceni, masa de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la sursele staționare a fost de 229 tone în anul 2009 și 237,713 tone în anul 2013.

4.8.2 Educația ecologică și activități în folosul comunității

Activitatea de educație ecologică a populației din localitate ar putea fi menționată ca una extrem de redusă. Aceasta se bazează pe lipsa unui sistem educațional cuprinzător și bine gândit, la diferite niveluri: preșcolar, al școlii primare și secundare. În localitate predomină atitudinea de consumator, fapt ce aduce consecințe din cele mai grave pentru mediul înconjurător al orașului. Astfel, în localitate se impune o schimbare radicală a mentalității cetățenilor și ecologizarea societății. În or. Briceni nu există ONG de mediu ce ar impulsiona educația ecologică prin campanii sociale de anvergură, exemple personale și de rezonanță socială, de implicare și

atitudine, promovand educarea sistematică a tinerei generații în cadrul unor programe și proiecte ecologice realizate. Cele mai grave probleme ce tin de educatia ecologica a cetatenilor orasului sunt:

- Atitudine neglijenta in privinta depozitarii si evacuării deseurilor;
- Volum mare de deseuri menajere si colectarea neselectiva a lor;
- Consum mare și risipa de apă;
- Consumul mare și risipa de energie;

Drept traditie de educatie ecologica ar putea fi mentionat concursul “Cea mai amenajata curte, strada, fantana”, ce are loc tradițional în ajunul hramului orașului Briceni de 14 octombrie, când orașenii sărbătoresc Hramul Acoperământul Maicii Domnului. Primaria orașului contribuie cu premii de valoare pentru învingători, iar evenimentul este larg mediatizat prin toate canalele de informare posibile.

4.9. Guvernarea locală/Indicatori de performanță

4.9.1 Securitatea locuitorilor

Obiectivul general al acestui sector de activitate îl reprezintă creșterea climatului de siguranță a cetățenilor, pe fondul întăririi ordinii și liniștii publice în orașul Briceni. Inspectoratul de Poliție Briceni, ca unitate teritorială din subordinea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, este instituția specializată care exercită pe raza orașului atribuții privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, precum și respectarea ordinii și liniștii publice, în condițiile legii. Activitatea Poliției Briceni constituie un serviciu public specializat și se realizează în interesul persoanei, al comunității, precum și în sprijinul altor instituții, exclusiv în baza și executarea legii. Inspectoratul de Poliție Briceni are un personal în număr de 137 angajați. Orașul este împărțit în 4 sectoare în cadrul cărora activează și veghează ordinea publică 4 polițiști de sector și un șef superior, există doar o secție de poliție. Numărul de crime comise pe teritoriul orașului Briceni se află în descreștere între anii 2009 – 2013, înregistrand indici de 54%. Crimele cu caracter economic variaza între 5 și 12 cazuri în perioada 2009 – 2013.

4.9.2 Serviciile administrative

APL Briceni oferă cetățenilor acte după necesitate. În cadrul Primăriei există proceduri scrise, liste de documente necesare de prezentat privind etapele și modalitatea de eliberare a tuturor tipurilor de documente eliberate cetățenilor.

Datele din chestionar reflectă că pentru documentele/actele eliberate de către Primărie sunt stabilite instrucțiuni clare privind eliberarea acestora. La nivelul Primăriei există un ghid informativ pentru angajații Primăriei cu privire la cerințele față de actele eliberate.

În ceea ce privește tehnologiile utilizate pentru perfectarea documentelor, datele din chestionar arată că Primăria Briceni utilizează în măsură de 100% calculatorul și imprimanta.

Pentru depunerea și soluționarea reclamațiilor depuse de cetățeni către Autoritatea Publică Locală sunt stabilite în cadrul Primăriei o serie de proceduri. Informația referitoare la procedurile administrative și listele de documente necesare este afișată doar pe panourile informative ale Primăriei.

Aparatul Primăriei Briceni asigură furnizarea serviciilor publice către populație din domeniile:

- Construcții, gospodărie comunală și drumuri;
- Urbanism;
- Protecție civilă;
- Tineret și sport;
- Planificare bugetară.

Astfel, în perioada 2011 – 2013 au beneficiat de servicii administrative urmatorul număr de persoane.

Tabel 5. Servicii administrative pentru populația or. Briceni, 2011 - 2013

Denumirea indicatorilor	2011	2012	2013
Certificate de stare civilă	206	193	205
Indemnizației unice la nașterea copilului	77	67	69
Certificate de urbanism	130	116	80
autorizații de construcții	99	53	37
Autorizații de funcționare a unităților comerciale	318	310	244
Certificate despre component familiei	714	773	847

Sursa: Primăria or. Briceni

În cadrul Primăriei nu este înființat ghișeul unic și nu sunt birouri amenajate pentru primirea cetățenilor. Prin urmare interacțiunea beneficiari – funcționari se face în birourile funcționarilor. Sediul Primăriei Briceni s-a arătat a fi amenajat în privința accesului în sediul primăriei pentru persoanele cu dizabilități fizice. În sediul Primăriei există semne și indicatoare pentru orientarea cetățenilor.

4.9.3 Managementul serviciilor publice

Primăria Briceni este fondator a 3 întreprinderi municipale cu un număr total de 110 angajați, specializate în prestarea serviciilor de aprovizionare cu apă, construcții, publicitate. Cel mai mare volum de vânzări îl are ÎM GCL Briceni, în valoare de 2700 mii lei, cu un număr de 63 angajați. Totodată pentru anul 2013 toate întreprinderile municipale au activat fără profit, impozitele în bugetul local fiind de aproximativ 10 mii lei. Toate întreprinderile municipale activează în regim normal, oferind următoarele tipuri de servicii:

- ÎM Gospodăria Comunal Locativa Briceni – asigurarea cu apă potabilă și canalizare, acumularea și transportarea deșeurilor menajere, lucrări de înverzire și salubritate;
- ÎM și “Capiteli” – lucrări de construcție, reconstrucție a caselor de locuit și obiectelor de menajerie socială;
- ÎM “Briceni - Info” – servicii IT, publicitate.

4.9.4 Managementul finanțelor publice locale, proprietatea publică și implementarea proiectelor finanțate din exterior

Tabel 6. Bugetul or. Briceni planificat / realizat pentru perioada 2011 -2013

Planificat	Realizat
2011 – 16057,1 mii lei	2011 – 18792,3 mii lei
2012 – 18435,6 mii lei	2012 – 20851,3 mii lei
2013 – 10459,2 mii lei	2013 – 13025,7 mii lei

Sursa: Primăria or. Briceni

Veniturile proprii ale bugetului orașului Briceni au fost pentru anul 2013 în valoare de 1375, 0 mii lei sau cu aproximativ 13% mai mult decât în anul 2011. Această creștere a fost în cea mai mare parte generată de creșterea transferurilor de aproximativ 1,5 ori, pe când încasările în teritoriu au crescut cu 43%.

Încasările în teritoriu nu pot acoperi toate cheltuielile pentru necesitățile instituțiilor publice și în aceste condiții pentru acoperirea cheltuielilor sunt necesare transferuri din fondul de susținere financiară a teritoriului, care sunt estimate în conformitate cu prevederile Legii privind finanțele publice locale și care pentru orașul Briceni în anul 2013 au constituit 63,98% din bugetul local.

Tabel 7. Taxe și impozite locale colectate în or. Briceni, anul 2013

1. Precizați volumul veniturilor proprii realizate prin colectarea taxelor și impozitelor locale			
I. Planificate	2011	2012	2013
a. Impozit pe proprietate	≈ 475,7 mii lei	≈ 494,0 mii lei	≈ 630,8 mii lei
a) Impozit funciar	≈ 58,7 mii lei	≈ 33,4 mii lei	≈ 43,9 mii lei
b) Impozit pe venit persoane fizice	≈ 1770,0 mii lei	≈ 342,9 mii lei	≈ 1059,6 mii lei
c) Taxe locale	≈ 1197,0 mii lei	≈ 1034,0 mii lei	≈ 1375,0 mii lei
d) Alte venituri fiscale total și nefiscale	≈ 1233,0 mii lei	≈ 1613,6 mii lei	≈ 2235,9 mii lei
II. Colectate	2011	2012	2013
a) Impozit pe proprietate	≈ 535,0 mii lei	≈ 584,4 mii lei	≈ 630,8 mii lei
b) Impozit funciar	≈ 48,7 mii lei	≈ 62,8 mii lei	≈ 43,9 62,8 mii lei
c) Impozit pe venit persoane fizice	≈ 1994,8 mii lei	≈ 3678,8 mii lei	≈ 1073,4 mii lei
d) Taxe locale	≈ 1855,0 mii lei	≈ 2304,6 mii lei	≈ 2613,5 mii lei
e) Alte venituri fiscale total și nefiscale	≈ 2194,4 mii lei	≈ 1873,5 62,8 mii lei	≈ 2187,8 mii lei

Sursa: Primaria or. Briceni

Fundamentarea, stabilirea limitelor și repartizarea cheltuielilor bugetare pe executori de buget și destinații se efectuează în exclusivitate de către autoritățile administrației publice locale, în concordanță cu domeniile de activitate și competențele care le revin în vederea funcționării lor și în interesul colectivității locale respective.

Cheltuielile aprobate în bugetele locale, reprezintă limite maxime care nu pot fi depășite. Contractarea de lucrări, servicii, bunuri materiale și efectuarea de cheltuieli se realizează de către executorii de buget doar cu respectarea prevederilor legale și în cadrul limitelor aprobate.

Cheltuielile pentru instituțiile educative au fost în creștere în perioada 2011-2013 cu 41%, întreținerea aparatului primăriei a fost în creștere cu 19%, cheltuielile pentru tineret și sport au rămas practic la același nivel, cheltuielile pentru amenajarea teritoriului au scăzut de 2 ori.

Investiții în infrastructura locală țin preponderent de inițiativele autorităților, pentru dezvoltarea instituțiilor de învățământ și a rețelei de utilități.

Cheltuielile bugetare executate pentru anul 2013 au fost îndeplinite în sumă de 13 025,7 mii lei. Cheltuielile pentru întreținerea Primăriei au avut o pondere de 4,34%, cheltuielile pentru Casa de cultură și bibliotecă în anul 2013 au constituit 1,02%, cheltuielile destinate amenajării teritoriului au avut o pondere de 3,96%, iar pentru domeniul tineret și sport cheltuielile pentru anul 2013 au fost de 0,06%.

În anul 2009 cu suportul FISM a fost implementat proiectul „Construcția apeductului” în valoare de 1200 mii lei. De acest proiect au beneficiat locuitorii de pe străzile Carpișin, Tereșcova, Uzinelor, Gagarin, Păcii din orașul Briceni, iar membrii comunității au participat cu plata contribuției. În cadrul acestui proiect au participat 1420 persoane, dintre care 658 bărbați (46%) și 762 femei (54%).

În anul 2010 cu suportul Fondului ecologic implementarea proiectului „Construcția sistemului de canalizare” în valoare de 3700 mii lei, a presupus Construcția sistemului de canalizare pe străzile Lermontov, 28 martie, Florilor, Rachitov, Tereșcova cu lungimea de 3,4 km. În anul

2011 implementarea cu suportul FISIM a proiectului „Construcția centrului Comunitar Multifuncțional” în valoare de 2 mln lei.

Primăria nu dispune de personal instruit și abilitat în domeniul managementului proiectelor de investiții. APL a elaborat 8 proiecte de interes local în ultimii 3 ani, dintre care 4 proiecte au fost aprobate spre finanțare și implementate. Mijloacele atrase din exterior au constituit o sumă echivalentă din bugetul local de circa 7,8 % în 2010, 2,1 % în 2011 și 9,5% în 2012. Putem menționa, că primăria dispune de o bună experiență în implementarea proiectelor investiționale și utilizează oportunitățile de atragere a finanțării din exterior.

4.9.3 Transparența luării deciziilor

În activitatea sa APL se conduce de proceduri clar definite, cu subiecți implicați în procesul de inițiere, elaborare, promovare și aprobare a proiectelor de decizii. Ponderea proiectelor de decizii în perioada 2011-2013 înaintate de către autoritatea executivă constituie 376 proiecte: consilieri locali – 6 proiecte, primar – 328 proiecte, cetățeni – 23 proiecte, persoane juridice – 18.

Pe parcursul anilor 2011-2013 s-au desfășurat 30 ședințe ale consiliului local, dintre care 12 ședințe ordinare, 18 ședințe extraordinare, ședințe ad-hoc nu au avut loc. S-au atestat 2 cazuri de amânare a ședinței, în anul 2011 – 1 și în anul 2012 – 1.

La 21 ședințe ale consiliului local din 30 ședințe desfășurate în perioada 2010-2012 au participat și alte persoane decât aleșii locali și persoane cointeresate. Pentru întrunirile consilierilor locali există 1 sală de ședințe cu 80 de locuri. Proiectele de decizii și materialele aferente acestora se prezintă părților interesate la cerere. În anii 2011-2013 au fost consultate cu cetățenii 77 proiecte de decizii. Panoul informativ, televiziunea locală și ziarul local au fost utilizate pentru transmiterea informațiilor. Pagina web a primăriei și buletinele informative lipsesc.

În perioada 2010-2012 au fost aduse la cunoștință cetățenilor 29 comunicate prin intermediul ziarului local și 18 anunțuri – televiziunea locală. Pe panoul informativ al primăriei au fost plasate 9 proiecte de decizii și 269 decizii. În ziar au fost publicate 7 proiecte de decizii și 17 decizii adoptate. Prin intermediul postului de radio au fost comunicate 4 proiecte de decizii și 6 decizii, iar la televiziunea locală – 8 proiecte de decizii și 19 decizii ale consiliului local.

Opinia populației este consultată prin diverse modalități și forme de consultare. Astfel, în perioada 2011 – 2013 au fost organizate 6 audieri publice, 27 dezbateri publice, 14 mese rotunde axate pe probleme de interes public cu participare activă a cetățenilor orașului.

În anul 2011, în scopul asigurării participării cetățenești în procesul de dezvoltare locală au fost aplicate următoarele metode:

- adunări de cartier – 7 (190 cetățeni sau 2,17% din populația orașului);
- focus grupuri – 5 (88 participanți sau 1% din populație);
- prezentarea rapoartelor de activitate – 1 (32 cetățeni sau 0,37% din populație);
- audieri publice – 2 (17 cetățeni sau 0,19% din populație).

În anul 2012 au fost organizate:

- adunări de cartier – 8 (121 cetățeni sau 1,38% din populația orașului);
- focus grupuri – 5 (81 participanți sau 0,92%);
- audieri publice – 1 (71 cetățeni sau 0,81%);
- prezentarea rapoartelor de activitate – 1 (34 cetățeni sau 0,39%).

În anul 2013 au avut loc următoarele evenimente de consultare cu cetățenii:

- organizarea adunărilor de cartier – 9 (191 persoane sau 2,18% din populația orașului);
- organizarea de focus grupuri – 7 (189 participanți sau 2,16%);
- organizarea audierilor publice – 2 (188 cetățeni sau 2,14%);
- prezentarea rapoartelor de activitate – 1 (30 cetățeni sau 0,34%).

Dinamica participării cetățenilor la activitățile de consultare a opiniei populației în anii 2011-2013 constituie 6,82%, 3,73% și 3,50%, înregistrându-se o descreștere.

4.9.4 Capacitatea factorului uman din APL & evaluarea resurselor

La nivelul APL Briceni există Manualul de proceduri privind condițiile de recrutare, selecție, încadrare, promovare a personalului. Din aceste proceduri se aplică numai cele de selecție, fapt ce atestă o atenție redusă pentru acest proces.

Primăria are elaborate procedurile de evaluare a performanțelor angajaților. În perioada 2011-2013 au fost evaluați 80% din numărul funcționarilor. Aceasta permite controlul continuu asupra activității acestora.

Funcționarii care activează în cadrul Primăriei au studii superioare sau superioare incomplete (100%). Aceasta atestă un nivel înalt al potențialului uman al APL. Totuși numai 10% din totalul angajaților au participat la cursurile de perfecționare.

Structura funcționarilor Primăriei este polietnică. Astfel în cadrul Primăriei, din numărul total al funcționarilor sunt angajați 60% moldoveni, 30% ucraineni și 10% ruși. Primăria orașului Briceni își desfășoară activitatea în sediul propriu ce ocupă suprafața de 784,5 m². În cadrul primăriei activează 13 angajați, însă conform cercetării ar mai fi nevoie de 3 funcții noi în cadrul primăriei, care nu pot fi create din cauza prevederilor legislative în vigoare privind numărul de de unități de personal. Structura angajaților pe grupe de vârstă este: 2 angajați cu vârsta de până la 35 ani, 7 fiind cu vârsta între 36-50 și 4 peste 50 de ani. Toate funcțiile pentru funcționarii publici din primărie dispun de fișe de post. Angajații primăriei sunt evaluați o dată pe an. Din bugetul local din lipsa de mijloace financiare anual nu se alocă surse pentru instruirea funcționarilor publici și consilierilor. Primăria dispune de o politică de promovare și pregătire a personalului, de un plan de dezvoltare instituțională și plan strategic de dezvoltare.

V. STRATEGIA LOCALA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICA INTEGRATA

5.1. Cadrul General al Strategiei

5.1.1 Analiza SWOT sectorială a orașului Briceni

- *Mediu, Eficiență Energetică, Turism;*
- *Infrastructură, Servicii comunale;*
- *Economie, Business;*
- *Educație, Tineret, Cultură, Sport;*
- *Social, Sănătate;*

- **Mediu, Eficiență Energetică, Turism**

Puncte Tari	Puncte Slabe
● Proiect în înverzirea străzii Independenței implementat (FEN); ● Fond forestier păstrat la un nivel mediu; ● Potențial ecologic important (păduri, lacuri, parc); ● Fond forestier bogat în zona orașului; ● Există serviciul de salubritate; ● Existența rețelei de canalizare 70%; ● Există o agenție turistică; ● Există 4 bazine acvatice pe teritoriul orașului; ● Energia termică conservată în clădirile publice (3 grădinițe, școala muzicală,	● Există gunoiști spontane; ● În sectorul privat, doar 20 % locuințe au contracte de salubritate; ● Nivel scăzut de educație ecologică a cetățenilor; ● Apele din fântânile de mină – poluate; ● Existența câinilor vagabonzi; ● Lipsește groapa de incinerare a animalelor moarte; ● Turism slab dezvoltat; ● Lipsa unui local adecvat pentru muzeu; ● Resurse financiare, investiții autohtone și străine insuficiente pentru

școala de arte, Centrul Comunitar multifuncțional; • Proiect în implementare pentru creare cazangeriei funcționale cu utilaj modern la 2 grădinițe; • Hotel funcțional cu potențial de cazare de 50 locuri ; • 3 monumente bine păstrate; • Multe exponate adunate pentru muzeu; • Locul pitoresc și istoric în preajma orașului; • Existența Mănăstirii ”Adormirii Domnului” în apropierea orașului.	dezvoltarea spațiilor de cazare și atragerea turistilor; • Locuri de cazare insuficient promovate; • Ofertă de agrement insuficientă; • Lipsa unei tradiții în domeniul turismului.
Oportunități	Amenințări
• Existența Programelor și Fondurilor guvernamentale în domeniul Eficiență Energetică și Mediu; • Existența parteneriatelor de dezvoltare cu: FEN, FISM, GIZ, USAID; • Explorarea zonei geografice favorabile; • Accesarea fondurilor UE; • Efectuarea schimbului de experiență; • Colaborare cu FEE; • Atragerea investițiilor în domeniu; • Existența unor programe cu finanțare europeană orientate spre creșterea eficienței energetice; • Dezvoltarea evenimentelor și a festivalurilor.	• Calamități naturale; • Factorul politic; • Politizarea instituțiilor guvernamentale; • Resurse externe insuficiente; • Atitudinea de indiferență față de protecția mediului; • Exploatarea nerațională a pădurilor; • Nerespectarea legislației din domeniul mediului; • Migrarea turistică către alte regiuni sau țări; • Riscurile de mediu: inundații, alunecări de teren, eroziunea solului, secetă, cutremure, etc.

• Infrastructură, Servicii comunale

Puncte Tari	Puncte Slabe
• Funcționarea serviciului de salubritate; • 3 echipamente procurate; • Conectarea neîntreruptă la apeduct centralizat; • Număr mare de beneficiari ai serviciului de salubritate; • Personal calificat și instruit în domeniu; • Circa 70 % din locuitorii orașului conectați la rețelele de apeduct și canalizare; • 95 % locuitori conectați la serviciul de telecomunicații; • Număr mare de persoane conectate la	• Insuficiența personalului în serviciul de salubritate; • Lipsa Planului urbanistic al orașului; • Sisteme de apeduct și canalizare învechite; • Insuficiența mijloacelor financiare; • 20 % din populație neconectați la servicii comunale; • Infrastructura drumurilor necorespunzătoare; • Atitudine pasivă a cetățenilor față de serviciile prestate; • Lipsa contractelor cu persoanele fizice

gazoduct.	din sectorul privat; • Iluminarea stradală doar pînă la 23.00.
Oportunități	Amenințări
• Colaborarea sporită cu ADR-Nord și Fondul Ecologic Național, în domeniu; • Accesarea fondurilor internațional; • Colaborarea cu instituțiile prestatoare de servicii de instruire de calitate în domeniul serviciilor comunale.	• Calamități naturale; • Instabilitate politică; • Lacune în legislația din domeniu; • Presiuni din partea instituțiilor de stat; • Majorarea prețurilor la resurse energetice; • Migrația sporită a populației apte de muncă; • Scăderea veniturilor populației; • Imposibilitatea achitării serviciilor.

● **Economie, Business**

Puncte Tari	Puncte Slabe
• Acces la drumul național; • Existența punctelor vamale cu România și Ucraina; • Există cariera de piatră; • Așezarea geografică favorabilă; • Funcționează întreprinderile agricole (creșterea fructelor și legumelor – mere, cartofi); • Existența băncilor comerciale; • Există circa 50 agenți economici activi; • Oraș înconjurat de păduri forestiere importante; • Există piață agroalimentare; • Acces la cale ferată; • Deschiderea administrației actuale față de investitori; • Credite cu dobândă avantajoasă oferite pentru I.M.M. care angajează șomeri.	• Insuficiența de resurse financiare locale; • Insuficiența cadrelor calificate; • Industrie slab dezvoltată; • Drumuri deteriorate; • Salarii mici în comparație cu costul vieții; • Lipsa tehnologiilor inovatoare; • Dezbinarea și conflictele politice; • Turism slab dezvoltat; • Existența întreprinderilor falimentate (fabrica de zahăr, Uzina "Luci", Fabrica de producere a băuturilor spirtoase, Combinatul de carne); • Spații industriale neutilizate; • Lipsa întreprinderilor de colectare și prelucrare a materiei prime; • Lipsa de parteneriate între întreprinzătorii locali și străini; • Insuficiența investițiilor străine; • Închiderea în masa a întreprinderilor; • Credite bancare neavantajoase; • Lipsa unor centre mari de afaceri; • Parteneriatele public-privat insuficient puse în valoare ; • Lipsa unor produse de marcă (brand) recunoscute pe plan internațional; • Lipsa unei culturi manageriale în sectorul privat ; • Investiții scăzute în resursele umane ale

	IMM-urilor.
Oportunități	Amenințări
• Atragerea investițiilor străine; • Colaborarea cu ADR-Nord; • Identificarea și accesarea creditelor bancare avantajoase; • Dezvoltarea parteneriatelor între întreprinderile locale și străine; • Colaborarea eficientă cu Inspectoratul fiscal; • Dezvoltarea pieței agroalimentare existente și deschiderea altora noi ; • Promovarea unor produse agroalimentare tradiționale pe piețele republican.	• Instabilitatea politică; • Devalorizarea valutei naționale; • Inflație sporită; • Migrația în masa; • Majorarea prețurilor la resursele energetice, telecomunicații, combustibil, transport; • Îmbătrânirea populației; • Majorarea amenzilor fiscale, care ar duce la falimentarea afacerilor; • Acordarea facilităților prioritare altor localități; • Cadru legislativ insuficient pentru sprijinul IMM-urilor; • Corupția ; • Lipsa credibilității mediului de afaceri; • Migrația forței de muncă în alte regiuni ale țării sau alte țări; • Mediul fiscal și legislativ instabil.

• **Social, Sănătate**

Puncte Tari	Puncte Slabe
Social • Centrul Comunitar multifunctional – creat din sursele UE; • Centrul este dotat cu mobilier, echipament electrocasnic și de reabilitare, calculatoare și utilaj electronic pentru prestarea serviciilor calitative de asistență socială; • Serviciul pentru asigurarea respectării drepturilor persoanelor vulnerabile, care au nevoie de asistență socială; • Personal calificat; • Există serviciul social de îngrijire și acordare de asistență persoanelor singuratic, la domiciliu, circa 50-60 persoane; • Există serviciul de asistență veteranilor războiului mondial, participanților la războiului din Afganistan, la conflictul armat din Transnistria și persoanelor implicate în accidental de la Cernobîl; • Cantina socială este funcțională și	Social • Lipsa azilului pentru bătrâni și persoanele signure, vulnerabile; • Salarii mici a colaboratorilor Centrul Comunitar multifunctional , precum și a asistenților și lucrătorilor sociali; • Insuficiența resurselor financiare pentru întreținerea Centrul Comunitar Multifunctional; • Insuficiența resurselor financiare pentru întreținerea echipamentului și tehnicii; • Insuficiența indicatoarelor rutiere, sonore și trecerilor pietonale pentru persoanele cu dizabilități; • Insuficiența pantelor; • Persoanele cu dizabilități nu au acces la locurile de muncă; • Insuficiența proiectelor implementate în domeniul social; • Iluminare stradală doar pîna la ora 23.00; • Copiii cu dizabilitati necuprinsi

deservește lunar circa 15 persoane; - Există terenuri de joacă pentru copii, în parc și pe boulevard; - Acordare de asistență și ajutor invalizilor de gradul I, II și III; - Există circa 80 % de personal calificat; - Există asociația veteranilor (participanți la Marele Război, la războiul din Afganistan, la conflictul armat din Transnistria și la accidental din Cernobîl); - Acordare de asistență și lucrul cu minoritățile naționale; - Există pante pentru accesul persoanelor cu dizabilități în unele instituții publice; - Colaborare bună cu APL; - Există Oficiul ocupării forței de muncă. Sănătate - Există instituții medicale (spitalul și Centrul Medicilor de familie); - Infrastructura în stare bună; - Încoperi conectate la sistemul de încălzire, apă și canalizare; - Geamuri schimbate; - Secția de reanimare funcțională; - Alimentare corespunzătoare în cantina spitalului.	ocupational; - implicarea insuficienta a societatii civile si a bisericii in rezolvarea problemelor sociale comunitare. Sănătate - Insuficiența specialiștilor calificați; - Tehnică și utilaje medicale învechite, uzate și insuficiente; - Insuficiența resurselor financiare pentru acordarea serviciilor de calitate; - Lipsește conectarea la apă caldă; - Insuficiența fondurilor pentru procurarea medicamentelor necesare, pentru o bună funcționare a instituțiilor medicale; - Insuficiența locurilor în spital; - Servicii de urgență - necalitative; - Lipsește morga; - Lipsește o stație de transfuzie a sîngelui; - Salarii mici; - Insuficiența ONG-urilor din domeniul social.
Oportunități	Amenințări
Social - Lărgirea spectrului de servicii acordate de Centrul Comunitar Multifuncțional; - Majorarea numărului personalului Centrului Comunitar Multifuncțional; - Atragerea de investiții; - Dezvoltarea voluntariatului în domeniul social; - Dezvoltarea parteneriatului public-privat; - Colaborarea cu fundațiile republican;	Social - Criza economică; - Migrația; - Creșterea numărului persoanelor vulnerabile și incapacitatea APL de a acoperi necesitățile acestora; - Creșterea vârstei de pensionare; - Scăderea finanțării în domeniu; - Nivel scăzut al natalității și radicat al mortalității; - Legislația imperfectă în domeniul

• Acordarea unor facilități fiscale agenților economici care contribuie la soluționarea problemelor sociale și astfel atragerea finanțelor în domeniul dat.	acordării ajutorului și asistenței sociale; • Diminuarea fondului republican și a celor internaționale pentru ajutor social.
Sănătate • Creșterea numărului personalului medical; • Dotarea instituțiilor cu utilaje noi și moderne; • Atragerea tinerilor specialiști; • Atragerea fondurilor în sectorul respectiv.	Sănătate • Natalitate scăzută; • Creșterea mortalității; • Plecarea în masă a specialiștilor • Creșterea numărului de probleme medicale ca urmare a procesului de îmbătrânire a populației; • Corupția; • Majorarea numărului bolilor infecțioase.

• *Educație, Tineret, Cultură, Sport*

Puncte Tari	Puncte Slabe
Educație • Număr de instituții și capacitate de locuri suficiente pentru educație și învățământ; • Funcționează 3 licee, cu predare în limba : română, rusă, ucraineană; • Funcționează 3 grădinițe, cu predare în 3 limbi (română, rusă, ucraineană); • Personal didactic cu studii superioare, dețin grad didactic; • Parteneriate cu părinții; • Existența transportului, care asigură deplasarea elevilor din alte localități; • Limbile de instruire corespund structurii lingvistice a orașului; • Înnoirea și completarea efectivului tehnicii informaționale; • Modernizarea bazei tehnico-materiale. Cultura • Există sistem instituționalizat de biblioteci, Case de cultură; muzeu particular, ziar raional; • Funcționează școala de arte; • Școala de muzică funcțională și	Educație • Salarizarea insuficientă; • Lipsa unei piscine; • Condiții nefavorabile pentru odihna de vară a copiilor de la grădinițe și școli; • Dotarea insuficientă a bibliotecii cu literatură corespunzătoare structurii lingvistice; • Migrarea tinerilor specialiști spre domenii bine plătite; • Oferta serviciilor educaționale pentru adulți are caracter formal și limitat; • Informarea și documentarea insuficientă a unor manageri și cadre didactice în vederea obținerii unor fonduri nerambursabile pentru dezvoltarea instituțională. Cultura • Bază tehnico-materială slab dezvoltată (costume naționale uzate, instrumente muzicale insuficiente); • Casa de cultură în stare avariata; • Insuficiența cadrelor calificate; • Puține proiecte implementate în

reparată capital; - Există parcul de cultură; - Există circa 10 colective de artiști; - Copii talentați care au participat la diverse concursuri internaționale din China, Finlanda, Turcia, Polonia, Italia, România etc.; - Activează colectivul de dans modern „Capricio” care a participat la diverse manifestări pe plan național; - Există meșteri populari; - Participarea activă a locuitorilor și APL în viața culturală; - Organizarea anuală a festivalurilor și concursurilor raionale; - Cadre calificate în domeniu; - Colaborarea cu părinții; - Funcționarea unei biblioteci publice cu secții de literatură română, rusă și ucraineană.; - În localitate funcționează o biserică, iar în apropierea orașului este Mănăstirea ”Adormirii Domnului”. Tineret, Sport - Existența tradițiilor sportive; - Rezultate remarcabile în domeniul sportului; - Existența potențialului uman în acest sector (antrenori cu experiență, sportivi); - Existența școlii de sport; - Existența sălilor sportive în incinta școlilor; - Stadion funcțional; - Funcționează teren public de sport; - Există teren pentru copii de vârstă preșcolară.	domeniu; - Condiții de muncă neadecvate pentru personalul din domeniul culturii; - Utilaj sonor învechit și insuficient; - Turismul cultural slab dezvoltat; - Lipsa sistemului de termoficare; - Mobilier învechit și necorespunzător; - Insuficiența aparatului video; - Lipsa punctelor de comercializare a produselor de artă și artizanat; - Insuficiența finanțării în domeniu. Tineret, Sport - Lipsa strategiilor de dezvoltare în domeniul sportului; - Lipsa unui parteneriat public-privat în domeniu; - Infrastructura slab dezvoltată în sfera sportului profesionist; - Lipsa unui serviciu de întreținere și îngrijire a terenurilor sportive; - Voluntariat, în rândul tinerilor, nedezvoltat;
Oportunități	Amenințări
Educație - Posibilități de îmbunătățire a bazei materiale și realizarea unor programe de dezvoltare instituțională prin intermediul proiectelor; - Îmbunătățirea calității parteneriatului social; - Promovarea unei politici de dezvoltare	Educație - Situația economică instabilă; - Migrarea tinerilor specialiști peste hotare sau în alte domenii; - Motivație scăzută a cadrelor; - Îmbătrânirea populației; - Implicarea insuficientă a unor comunități în asigurarea unei baze

a infrastructurii învățământului; • Atragerea investițiilor, în domeniul educațional, prin intermediul proiectelor naționale și internaționale; • Stabilirea de parteneriate cu instituții similare alte orașe din republică și de peste hotare;	materiale corespunzătoare unui învățământ de calitate; • Criza economică; • Din cauza scăderii natalității, migrației și al îmbătrânirii populației, scade continuu numărul de elevi;
Cultura • Proximitatea vecinătății cu UE; • Participarea la concursuri, expoziții naționale și internaționale; • Colaborarea cu ONG din domeniu; • Implicarea instituțiilor de cultură în proiecte culturale naționale și internaționale; • Posibilități de integrare a instituțiilor de cultură în procesul de modernizare și informatizare; • Interes sporit față de patrimonial cultural și natural al orașului;	Cultura • Informarea insuficientă a populației referitor la patrimonial cultural; • Fluxul specialiștilor într-un sector mai bine plătit sau peste hotare; • Migrația populației; • Îmbătrânirea colaboratorilor din domeniul culturii; • Îmbătrânirea populației; • Insuficiența resurselor financiare (pentru deplasări, salarii); • Dezbinarea politică; • Scăderea interesului față de cultură; •
Tineret, Sport • Accesarea fondurilor străine; • Atragerea specialiștilor calificați; • Atragerea tinerilor în domeniu și încurajarea sportului de performanță; • Construcția unei piscine publice; • Participarea la Programe naționale de susținere; • Colaborarea cu alte școli sportive din țară și de peste hotare; • Stabilire de parteneriate cu sportivi emeriți din țară; • Colaborarea cu Federațiile sportive din țară; • Efectuarea schimbului de experiență; • Dezvoltarea voluntariatului.	Tineret, Sport • Scăderea interesului față de sport; • Migrația tinerilor; • Scăderea nivelului de trai a populației; • Atitudinea distantă a mediului de afaceri față de domeniul sportului; • Politizarea școlilor sportive; • Acordare de facilități doar unor categorii de sportivi; • Corupția.

5.1.2 Definirea viziunii și misiunii

Viziunea strategică a orașului Briceni

Orașul Briceni – important centru regional cu toate posibilitățile și condițiile pentru o viață decentă: servicii de calitate, locuri de muncă suficiente, infrastructura dezvoltată, zone de

agrement amenajate, economie puternică și mediu sanatos; Briceniul va redeveni un centru industrial competitiv cu oportunități de investiții, va deveni o destinație turistică atractivă, oraș deschis acțiunilor de parteneriat în scopul dezvoltării regionale.

Misiunea APL

APL și cetățenii orașului Briceni colaborează împreună pentru modernizarea continuă a orașului prin valorificarea mai bună a resurselor locale, creșterea calitatii serviciilor publice, atragerea investițiilor externe și interne, contribuie la crearea locurilor de muncă, regenerarea tradițiilor și îmbunătățirea vieții cetățenilor.

5.1.3 Obstacole în realizarea viziunii orașului Briceni:

- Instabilitate economică și politică;
- Lipsa autonomiei financiare și surselor de dezvoltare suplimentare;
- Resurse locale naturale insuficiente;
- Sectorul IMM slab dezvoltat;
- Oportunități de dezvoltare nevalorificate;
- Capacități reduse de atragere a investițiilor și fondurilor externe;
- Exodul populației active din localitate;
- Infrastructura fizică învechită și deteriorată.

5.1.4 Principii și valori

Întru atingerea viziunii și realizarea misiunii localității, cetățenii comunității și administrația publică locală vor respecta următoarele valori comune:

- **Transparența.** Acțiunile întreprinse de administrația publică locală a orașului Briceni vor avea în centrul atenției cetățeanul, nevoile sale și mediul în care acesta trăiește. Fiecare persoană are acces liber și imediat la informații privind drepturile sale fundamentale și alte drepturi stabilite prin lege, precum și șansa de a influența deciziile care îi pot afecta viața. Membrii comunității sunt încurajați și sprijiniți să participe în acest proces de planificare și implementare a priorităților localității și să contribuie la dezvoltarea orașului.
- **Responsabilitate și competență.** Asumarea obligațiilor de a efectua acțiunile până la sfârșit de către responsabilii de implementarea strategiei de dezvoltare, cu asumarea răspunderii pentru consecințe. Implicarea în rezolvarea problemelor comunității a persoanelor care au cunoștințe și abilități necesare, sunt investiți cu exercitarea acestor atribuții și responsabili pentru acțiunile lor.
- **Respectul pentru demnitatea umană, libertatea alegerii și egalitatea de șanse.** Viitorul strategic al orașului Briceni se bazează pe respectul pentru demnitatea umană, garantând dezvoltarea liberă și deplină a fiecărui individ și a personalității sale. Opțiunea fiecărei persoane cu privire la rolul pe care dorește să îl joace în dezvoltarea orașului va fi respectată.
- **Respectarea confidențialității.** Toți furnizorii publici și privați de servicii au obligația de a lua toate măsurile posibile și legale pentru a se asigura că datele și informațiile personale ale utilizatorilor de servicii publice nu sunt furnizate sau făcute publice fără acordul scris al persoanei.
- **Toleranță și incluziune.** Respectarea echității de gen și participării incluzive a tuturor grupurilor de cetățeni. Asigurarea accesului la informare, expunere și implicare în viața APL și în procesul de luare a deciziilor la nivel local a femeilor, persoanelor cu dizabilități, persoanelor în etate, etc.

- **Respect fata de cei varstnici.**
- **Pastrarea si valorificarea traditiilor populare.** Respectarea obiceiurilor și datinilor fac viața cetățenilor mai corectă, iar imaginea orașului mai atrăgătoare atât pentru cetățenii din localitate cât și pentru turiști.
- **Dezvoltarea creativa a copiilor.**

VI. ANALIZA CADRULUI STRATEGIC

Analiza cadrului strategic are drept scop identificarea priorităților stabilite la nivelurile: național, regional, raional și sectorial. Aceasta își propune, de asemenea, să identifice influența pe care strategiile respective o au asupra orașului Briceni, precum și importanța pe care aceste documente strategice o reprezintă în cadrul procesului de elaborare a planului de dezvoltare socio-economica a localitatii.

6.1 DIRECTII STRATEGICE

DS 1. Modernizarea serviciilor comunale prin dezvoltarea infrastructurii si asigurarea eficientei energetice.

OS 1.1. Renovarea infrastructurii drumurilor locale si drumurilor spre punctele vamale internationale.

Conform Strategiei Nationale de Dezvoltare a Republicii Moldova 2012-2020 (SND 2012-2020), drumurile mai bune influențează direct creșterea și dezvoltarea economică prin mai multă căi, numite canale de influență.

Astfel, principalele beneficii, aranjate în ordine descrescătoare, sunt:

- Reducerea costului de operare a vehiculelor (COV), în care intră combustibilul și reparațiile economisite din cauza că drumul este mai bun.
- Reducerea timpului petrecut în drum de populație, care poate fi ulterior utilizat în scopuri productive sau pentru recreare.
- Reducerea accidentelor.
- Trafic adițional atras, inclusiv internațional.
- Efectele terțe, mai puțin tangibile, precum creșterea investițiilor străine directe și a turismului în urma atractivității mai bune a țării.

În perioada februarie – octombrie 2014 a fost elaborat Programul Regional Sectorial în sectorul Drumuri Regionale și Locale în RD Nord (PRS DRL în RD Nord), care stabilește unele priorități la nivel regional și local privind renovarea drumurilor și planifică acțiuni prioritare în acest sector.

Măsurile și acțiuni prioritare necesare la nivel local:

- Îmbunătățirea căilor de acces prin reconstrucția drumurilor de la Briceni spre alte localități.
- Îmbunătățirea căilor de acces spre punctele de trecere a frontierei.
- Îmbunătățirea căilor de acces spre terenurile agricole amplasate la periferia zonei.
- Amenajarea teritoriilor publice pentru atragerea investițiilor strategice, inclusiv prin sporirea accesibilității lor.

OS 1.2. Aprovizionarea cu apă potabilă de calitate și servicii de canalizare a tuturor cetățenilor din or. Briceni.

La realizarea acestui obiectiv vor fi luate în considerare prevederile Strategiei de Aprovizionare cu Apă și Canalizare a RM (revizuită în anul 2012), Planului Regional Sectorial (PRS) în Apă și

Canalizare (aprobată în iunie 2014) și Strategiei de Dezvoltare Regională a RD Nord (SDR Nord).

Conform SDR Nord pentru 2010 – 2016 alimentarea cu apă potabilă calitativă este un imperativ al regiunii.

Prioritățile de bază în acest domeniu ar trebui să includă:

- Profesionalizarea serviciilor publice AAC.
- Promovarea principiilor economiei de piață.
- Promovarea prestatorilor de servicii AAC eficienți.
- Efectuarea Studiilor de Fezabilitate în sectorul apă și canalizare.
- Elaborarea proiectelor de construcție a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare.
- Extinderea rețelelor de apă și canalizare.
- Construcția stațiilor de tratare a apelor uzate.

OS 1.3. Îmbunătățirea managementului deșeurilor solide.

Pentru dezvoltarea serviciului de management al deșeurilor solide (MDS) Primăria or. Briceni va aplica prevederile Programului Regional Sectorial de Management al Deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Nord (PRS MDS pentru RDN) care recomandă autorităților administrației publice locale să creeze la nivel regional asociații de management al deșeurilor solide, care vor urmări realizarea în comun a proiectelor de investiții publice de interes zonal sau regional, în conformitate cu strategiile regionale de management integrat al deșeurilor.

Conform PRS în MDS pentru RDN or. Briceni face parte din Subzona 2 a MDS, care include raioanele Briceni, Edinet, Ocnita și Donduseni din RD Nord. Această Subzona este una prioritară pentru crearea unui sistem integrat de management al deșeurilor la nivel de regiune. Conform acestei strategii regionale în anul 2014 urmează să fie identificată o locație pentru crearea unui depozit regional pentru deșeurile solide. În anul 2015 va fi elaborat un proiect spre finanțare în domeniul MDS care va fi orientat spre accesarea fondurilor necesare pentru crearea unui sistem eficient în domeniul MDS.

Conform Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027 precum și a Programului Regional Sectorial de Management al Deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Nord (PRS MDS pentru RDN) administrația publică a orașului Briceni urmează să-și alinieze acțiunile de la nivel local cu prioritățile stabilite în acest domeniu:

- Crearea asociațiilor intercomunale (interraionale) pentru implementarea unui management integrat al deșeurilor la nivel intercomunal/ interraional în regiuni;
- Crearea sistemelor de colectare a deșeurilor în mediul urban/rural prin procurarea containerelor și amenajarea stațiilor de transfer, introducerea și extinderea colectării selective la sursă;
- Crearea rețelelor de colectare a anvelopelor uzate prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor, centrelor comerciale, parcarilor;
- Crearea rețelei de colectare separată a bateriilor și acumulatorilor uzați de la utilizatori/ populație prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor;
- Desfășurarea programelor de instruire profesională la toate nivelele, atât în sectorul public, cât și în cel privat în gestionarea deșeurilor, inclusiv pentru cele periculoase;
- Organizarea instruirilor la aplicarea noului sistem de raportare a datelor privind gestionarea deșeurilor, inclusiv a celor periculoase;
- Elaborarea unei strategii de comunicare între toate părțile implicate în gestionarea tuturor deșeurilor;

- Organizarea campaniilor de conștientizare asupra consecințelor practicilor necorespunzătoare în domeniul gestionării deșeurilor, inclusiv a celor periculoase din punct de vedere al protecției mediului.

OS 1.4. Asigurarea eficienței energetice în sectorul public și iluminatul stradal.

Promovarea și asigurarea eficienței energetice în sectorul public este reglementat de un set de legi și strategii naționale și regionale.

Legea nr. 142 din 2 iulie 2010 cu privire la eficiența energetică reglementează activitățile care au drept scop reducerea intensității energetice a economiei naționale și diminuarea impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului.

Strategia Energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, adoptată prin Hotărârea de Guvern (HG) nr. 102 din 5 februarie 2013, menține obiectivele de eficiență energetică drept prioritate pentru ambele perioade: 2013-2020 și 2021-2030. Strategia prevede ghidări specifice privind dezvoltarea sectorului energetic din Moldova în vederea furnizării unei baze pentru creșterea economică și bunăstarea socială.

Planul Național de Acțiuni în Domeniul Eficienței Energetice pentru anii 2013-2015 detaliază măsurile propuse pentru eficiența energetică în sectorul public, după cum urmează:

- Elaborarea cadrului legal cu privire la performanța energetică a clădirilor;
- Promovarea clădirilor al căror consum energetic este aproape de zero;
- Promovarea companiilor de prestare a serviciilor energetice;
- Managementul energetic la nivelul autorităților publice locale;
- Creșterea eficienței energetice în sectorul public

Programul Regional Sectorial în Eficiență Energetică pentru Regiunea de Dezvoltare Nord (PRS în EE pentru RDN) a fost aprobat în luna februarie 2014 și stabilește prioritățile pentru asigurarea eficienței energetice a clădirilor publice din Regiunea de Dezvoltare Regională Nord.

DS 2. Dezvoltarea sectorului economic prin relansarea producerii locale.

OS 2.1. Crearea condițiilor pentru dezvoltarea întreprinderilor de prelucrare a producției agricole.

La realizarea acestui obiectiv vor fi luate în considerare prevederile strategiilor regionale și naționale în domeniu. În special este vorba despre Strategia de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural din Moldova 2014-2020, Strategia de dezvoltare regională a RDN 2010-2016 și planurile de acțiuni pentru realizarea acestor strategii.

Prioritățile de bază identificate în aceste documente și care pot fi luate în considerare la elaborarea planului de acțiuni pentru realizarea obiectivului strategic 2.1 sunt:

- intermedierea fluxurilor economice de transport și comerciale între regiunile Republicii Moldova și cele internaționale;
- dezvoltarea rurală care presupune modernizarea agriculturii, dezvoltarea businessului rural, diversificarea serviciilor în agricultură, etc.;
- dezvoltarea industriei și IMM prin crearea condițiilor pentru deschiderea lor, dezvoltarea industriei în baza materiei prime a RDC, modernizarea tehnologiilor industriale, utilizarea eficientă a infrastructurii existente;
- valorificarea resurselor umane.

OS 2.2. Aplicarea standardelor de calitate europene și promovarea producției autohtone.

La realizarea acestui obiectiv vor fi luate în considerare prevederile strategiilor regionale și naționale în domeniu. De asemenea vor fi utilizate prevederile Acordului de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană (partea economică), care se referă la aplicarea graduala a standardelor europene de calitate în sectorul de producere.

OS 2.3. Atragerea investițiilor în sectorul economic și dezvoltarea IMM.

În acest scop ar putea fi utilizate oportunitățile create de Strategia națională privind politicile de ocupare a forței de muncă pe anii 2007-2015, Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, Programul de susținere și dezvoltare a sectorului IMM-urilor pentru promovarea eforturilor privind ajustările economice structurale, Programul național de atragere a remitențelor în economie "PARE 1+1", Programul „Gestiunea eficientă a afacerii”, PNAET, Fondul special de garantare a creditelor (FGC), etc.

Prioritățile de bază în acest domeniu sunt:

- Susținerea și antrenarea tinerilor în programe/activități de antreprenariat.
- Inaugurarea mecanismelor de supraveghere și reglare a proceselor de migrație circulară (birouri de relații cu migranții, etc.).
- Susținere a persoanelor implicate în procese migratorii.
- Preluarea din experiența de succes a altor localități din republică.

DS 3. Diversificarea serviciilor sociale și îmbunătățirea sănătății cetățenilor prin promovarea unui mod sănătos de viață.

OS 3.1. Modernizarea infrastructurii instituțiilor medicale și îmbunătățirea calității serviciilor în medicina.

Conform *Strategiei de dezvoltare a sistemului de sănătate în perioada 2008-2017* prioritățile principale sunt următoarele:

- Îmbunătățirea dirijării sistemului de sănătate în vederea asigurării condițiilor necesare implementării obiectivelor trasate în Politica Națională de Sănătate
- Îmbunătățirea finanțării și a mecanismelor de plată pentru serviciile de sănătate;
- Organizarea și prestarea serviciilor de sănătate calitative;
- Generarea și asigurarea resurselor necesare pentru sistemul de sănătate.

OS 3.2. Oferirea serviciilor sociale de calitate.

În conformitate cu privire la Planul de acțiuni privind realizarea Observațiilor și recomandărilor Comitetului pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale pe marginea celui de-al doilea Raport periodic al Republicii Moldova privind implementarea Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale pe anii 2012-2015 sunt planificate:

- Implementarea și asigurarea mecanismelor de funcționare a serviciului universal, care va oferi dreptul tuturor locuitorilor Republicii Moldova, inclusiv a păturilor social vulnerabile, de a beneficia de setul minim de servicii de comunicații electronice de un anumit nivel de calitate și la prețuri accesibile
- Suport pentru desfășurarea activităților de mobilizare a comunității pentru respectarea drepturilor femeilor infectate/afectate HIV/SIDA, precum și promovarea activităților de prevenire în rândul femeilor vulnerabile HIV
- Contracurarea descreșterii ratelor de școlarizare a copiilor din învățământul primar și secundar, inclusiv a copiilor cu dizabilități și celor din familii socialmente vulnerabile asigurarea accesului tuturor copiilor la educație, inclusiv a copiilor cu dizabilități și celor din familii socialmente vulnerabile, în special din localitățile rurale etc.

OS 3.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sportive a orașului Briceni.

DS 4. Crearea condițiilor pentru dezvoltarea turismului într-un mediu ecologic curat.

OS 4.1. Educatia ecologica a populatiei.

OS 4.2. Imbunatatirea aspectului orasului si a spatiilor verzi.

Conform Strategiei Naționale de Mediu 2013-2023 este necesara aprobarea unei viziuni strategice în domeniul protecției mediului care să garanteze populației Republicii Moldova dreptul la un mediu durabil nepoluat și sănătos în armonie cu dezvoltarea economică și progresul social.

Strategia include un set de obiective și măsuri care vor asigura realizarea reformei sectorului de mediu, îmbunătățirea sistemului de management, utilizare rațională și protecție a resurselor naturale, crearea și asigurarea funcționării unui sistem adecvat de gestionare a deșeurilor; reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului și îmbunătățirea măsurilor de prevenire a poluării mediului (ESM, EIM, expertiză, autorizare), crearea unui sistem eficient de monitoring și control al calității mediului; promovarea Dezvoltării Economice Verzi la scara națională prin integrarea prevederilor de mediu în alte documente sectoriale, asigurarea accesului la informația de mediu și promovarea educației pentru dezvoltare durabilă; diminuarea impactului schimbărilor climatice și adaptarea la acestea; reducerea riscurilor și protecția împotriva dezastrelor.

OS 4.3. Dezvoltarea si promovarea turismului la nivel regional si local.

Pentru realizarea acestui obiectiv specific este necesara aplicarea prevederilor Strategiei de dezvoltare a turismului „Turism 2020” și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia în anii 2014 – 2016, a Strategiei de dezvoltare durabila a turismului în Republica Moldova în anii 2003-2015 si ale Strategiei de Dezvoltare Regională Nord.

Prioritatile incluse în aceste documente strategice se refera la:

- Diversificarea instrumentelor de promovare turistică
- Includerea potențialului turistic național în circuitul turistic internațional
- Diversificarea și valorificarea tipurilor de agrement
- Susținerea și stimularea agenților economici din industria turistică care contribuie la dezvoltarea turismului intern și receptor
- Modernizarea infrastructurii turistice și amenajarea destinațiilor turistice
- Crearea unui mecanism eficient de colaborare cu autoritățile publice locale.
- Crearea condițiilor favorabile de promovare a brand-ului și produselor locale.
- Promovarea obiectelor istorice și culturale locale.
- Fortificarea obiectelor turistice din oraș.
- Conservarea stațiunilor naturale și al patrimoniului cultural.
- Dezvoltarea de oferte turistice și crearea oportunităților de investiții în turism.
- Îmbunătățirea infrastructurii de turism, servicii și marketing.
- Promovarea spiritului antreprenorial și a competențelor manageriale.
- Creșterea calității resurselor umane în prestarea serviciilor și turism.

DS 5. Imbunatatirea calitatii serviciilor educationale si promovarea valorilor cultural-istorice autohtone.

OS 5.1. Crearea unor condiții optime pentru educație în instituțiile preuniversitare.

Conform Strategiei Sectoriale Educație de Dezvoltare pentru anii 2012-2020 stabilește direcțiile prioritare de dezvoltare a educației din Republica Moldova și a mecanismelor de realizare a acestora; asigurarea unei dezvoltări durabile a sistemului de educație în vederea formării unei personalități integre, active, sociale și creative - factori principali ai dezvoltării umane și ai progresului social-economic al țării.

Strategia este organizată în baza a trei piloni: acces, relevanță, calitate. Strategia este orientată spre rezultate și abordează problemele și soluțiile atât pe trepte de învățământ, cât și pe subiecte transversale. După consultarea și definitivarea Strategiei, Ministerul Educației va elabora un Plan de acțiuni pe termen scurt și mediu, care va detalia acțiunile prioritare și va stipula termenii de implementare, instituțiile responsabile și indicatorii de monitorizare.

OS 5.2. Creșterea capacităților instituțiilor educative.

OS 5.3. Promovarea educației vocaționale, a tradițiilor și obiceiurilor autohtone prin diverse acțiuni culturale.

VII. PLANUL DE ACȚIUNI CONFORM DIRECȚIILOR STRATEGICE (2014 – 2020)

Direcția strategică 1: <i>Modernizarea serviciilor comunale prin dezvoltarea infrastructurii și asigurarea eficienței energetice</i>						
Obiectivul specific	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri (Lei)	Responsabili	Parteneri /Surse de finanțare	Indicatori
O.S. 1.1 Renovarea infrastructurii drumurilor locale și drumurilor spre punctele vamale internaționale	Elaborarea planului urbanistic al or. Briceni.	2015-2016	500 000	APL	Bugetul local, Fonduri europene.	Document elaborate.
	Elaborarea studiilor de fezabilitate și a documentației tehnice privind reabilitarea străzilor locale.	2015 - 2016	500 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri europene	Studii de fezabilitate și proiecte tehnice elaborate
	Reparația capitală a 8 km de drum spre punctele vamale	2016	50 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FR	Drumuri reparate
	Reparația capitală a 10 străzi locale	2016 – 2018	2 000 000	APL	FNDR, Fonduri europene	10 străzi locale reparate
	Reparația capitală a trotuarelor în centrul orașului (str. Ștefan cel Mare, Turghenev, Tereșcova)	2016	1 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FR, FNDR, Fonduri europene	Trotuare reparate

USAID
DIN PARTEA POPORULUI AMERICAN

Proiectul de Susținere a Autorităților
Locale din Moldova

Acest document a fost elaborat cu suportul proiectului USAID de Susținere a Autorităților Locale din Moldova (LGSP) în parteneriat cu Centrul CONTACT. Viziunile exprimate nu corespund în mod obligatoriu celor ale Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) ori Guvernului SUA.

	Construirea trotuarelor pe strada Cantemir.	2016-2017	800 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FR, FNDR, Fonduri europene	Trotuare construite.
	Construcția și amenajarea de parcări pe arterele principale și în cartierele orașului Briceni	2017	500 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FR, FNDR, Fonduri europene	Nr. parcărilor construite
	Instalarea camerelor video în locurile publice ale orașului;	2015	300 000	APL	Bugetul local	Nr. camerelor-video instalate
	Protejarea străzilor reabilite	2015 – 2020		APL	Bugetul local, CR Briceni	Starea bună a drumurilor menținută
O.S.1.2 Aprovizionarea cu apă potabilă de calitate și servicii de canalizare a tuturor cetățenilor din or. Briceni	Realizarea unui studiu privind starea rețelelor de aprovizionare cu apă potabilă	2015 – 2016	100 000	APL, directorul IM	Bugetul local, CR Briceni, FEN, FNDR	Studiu elaborat
	Implementarea unui proiect de extindere și reabilitare a rețelelor de aprovizionare cu apă potabilă în cartierele orașului	2016 – 2017	500 000	APL, directorul IM	Fonduri europene	Apeduct extins si functional pe intreg teritoriul orașului Briceni
	Studiu de fezabilitate privind capacitățile de epurare a apelor reziduale	2015 – 2016	100 000	APL, directorul IM	Bugetul local, CR Briceni, FEN	Studiu realizat
	Construcția unei stații de epurare	2017	18 000 000	APL, directorul IM	Bugetul local, CR Briceni,	Stație de epurare construită

	Realizarea unui studiu privind starea sistemelor de canalizare și a celor de scurgere a apelor pluviale	2016 – 2017	100 000	APL, directorul IM	FEN, FNDR, Fonduri europene	Studiu elaborat
	Proiect de reabilitare a sistemelor de scurgere a apelor reziduale în cartierele din centrul orașului	2017-2018	3 000 000	APL, directorul IM	Bugetul local, CR Briceni, FEN, FNDR, Fonduri europene	Proiect realizat
	Proiect de construire a sistemelor de scurgere a apelor reziduale în cartierele periferice	2017 – 2018	2 000 000	APL, directorul IM	Bugetul local, CR Briceni,	Proiect realizat
	Modernizarea parcului de autospeciale	2018 – 2019	100 000	APL, directorul IM	FEN, FNDR, Fonduri europene	2 autospeciale procurate
O.S. 1.3 Îmbunătățirea managementului deșeurilor solide	Evacuarea a 20 depozite spontane de deșeuri și salubritizarea teritoriilor afectate	2015	50 000	APL, directorul IM	Bugetul local, CR Briceni, FEN, FNDR, Fonduri UE	Depozite de deșeuri spontane lichidate
	Construcția a 10 platforme pentru colectarea deșeurilor solide	2015 – 2016	100 000	APL, directorul IM	Bugetul local, CR Briceni, FEN, FNDR, Fonduri UE	10 platforme construite
	Procurarea a 300 euro-containere pentru colectarea selectivă a deșeurilor.	2016	750 000	APL, directorul IM	Bugetul local, CR Briceni, FEN, FNDR, Fonduri europene	30 euro-containere procurate

	Procurarea urnelor stradale și instalarea lor	2016	100 000	APL, directorul IM	Bugetul local, CR Briceni, FEN, FNDR, Fonduri europene	Urne stradale procurate și instalate
	Procurarea a 1 Autospeciale pentru transportarea deșeurilor cu încărcare laterală a euro-containerelor	2016	1100 000	APL, directorul IM	Bugetul local, CR Briceni, FEN, FNDR	Autospecială procurată
	Îmbunătățirea căilor de acces către platforme	2015 - 2016	100 000	APL, directorul IM	Fonduri europene	Căi de acces îmbunătățite.
O.S. 1.4 Asigurarea eficienței energetice în sectorul public și iluminatul stradal	Reparația și termoizolarea fațadelor a 3 grădinițe de copii	2015	2 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FEE, FNDR, Fonduri europene	Edificii izolate termic.
	Schimbarea acoperișului la blocurile alimentare ale grădinițelor de copii 1 și 3	2015	1 500 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FEE, FNDR, Fonduri europene	Acoperiș renovat Volumul investiției
	Schimbarea acoperișului și termoizolarea fațadei la Școala de muzică	2015	500 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FEE, FNDR, Fonduri europene	Volumul investiției

	Implementarea proiectelor de reabilitare și eficientizare a sistemului de încălzire în instituțiile educaționale	2015 – 2016	1 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FEE, Fonduri europene	Sistem termic eficient. Volumul investiției
	Procurarea a 12 cazane TERMONA pentru instituțiile educative din oraș	2015	1 200 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FEE	12 cazane procurate
	Schimbarea a 25 geamuri a etajului unu a Primăriei Briceni	2015	30 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FEE, Fonduri europene	25 geamuri instalate
	Identificarea tehnologiei adecvate pentru un sistem de iluminare modern	2016	100 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FEE, FNDR, Fonduri europene	Proiect tehnic elaborat
	Iluminarea străzilor periferice ale orașului	2016	1 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, FEE, Fonduri europene	Nr. de străzi periferice iluminate
O.S. 1.5 Îmbunătățirea calității managementului administrativ al APL	Reparația capitală a localului Primăriei și achiziția mobilierului nou;	2016-2017	1 500 000	APL	Bugetul local	Lucrările efectuate
	Organizarea seminarelor de instruire a aleșilor locali (consilieri locali și raionali, funcționari publici)	2015 - 2016	10 000	APL	Bugetul local, USAID	Nr. de seminare realizate, Nr. de aleși locali instruiți

	Asigurarea transparenței în procesul de luare a deciziilor prin intermediul Website și a presei locale	2015 - 2020	10 000	APL	Bugetul local	Nr. de știri și comunicate de presă publicate, Nr. de proiecte de decizii plasate pe site
	Angajarea funcționarilor publici în baza contractelor pe termen scurt.	2015 - 2020		APL	Bugetul local	Nr. de contracte semnate
	Aplicarea metodelor eficiente de motivare și evaluare a funcționarilor publici în dependență de rezultatele obținute	2015 - 2016		APL	Bugetul local	Nr. de proceduri noi aplicate

Direcția strategică 2: Dezvoltarea sectorului economic prin relansarea producerii locale						
Obiectivul specific	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri (Lei)	Responsabili	Parteneri /Surse de finanțare	Indicatori
O.S. 2.1 Crearea condițiilor pentru dezvoltarea întreprinderilor de prelucrare a producției	Crearea unui Parc industrial	2020	9 000 000	APL	FNDR, PNAET, fonduri UE	Parc industrial creat.
	Elaborarea unei strategii de marketing pentru întreprinzători	2015	100 000	APL, AE, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Strategii de marketing pentru întreprinzători elaborate

agricole și de origine animalieră	Informarea antreprenorilor privind procedurile simplificate de înregistrare a noilor întreprinderi economice	2015 – 2020		APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Nr. de întreprinderi noi create
	Acordarea suportului necesar întreprinderilor de prelucrare a produselor agricole specifice zonei: mere, cartofi, etc.	2015 – 2020	2 000 000	APL	FNDR, PNAET, Pare 1+1, fonduri UE	Nr. locuri noi de muncă create
	Amenajarea căilor de acces și conectarea la utilități publice a întreprinderilor cu viitor potențial economic și de export	2015 – 2017	500 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Căi de acces amenajate
	Promovarea potențialului întreprinderilor în localitate și regiune în scopul obținerii materiei prime	2015 – 2020	200 000	APL, ONG în domeniul economic.	FNDR, PNAET, Pare 1+1, fonduri UE	Nr. acțiunilor de promovare. Volumul materiei prime
	Organizarea expozițiilor și târgurilor de promovare și susținere a producătorilor autohtoni	2015 – 2020	100 000	APL, ONG în domeniul economic.	FNDR, PNAET, fonduri UE	Nr. expozițiilor organizate
	Crearea unui Centru de inovare tehnologică în or. Briceni	2016	100 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	1 Centru de inovare funcțional

	Realizarea programelor și proiectelor de instruire și educație antreprenorială, aplicarea noilor tehnologii	2016 - 2020	100 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Nr. de programe modernizate de reciclare profesională, în colaborare cu sectorul privat
O.S. 2.2 Aplicarea standardelor de calitate europeană și promovarea producției autohtone	Crearea unui Centru de informare europeană și instruire în domeniul aplicării standardelor de calitate pentru mediul economic local și regional	2015	100 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	1 Centru funcțional. Nr. beneficiarilor. Nr. instruirilor organizate
	Realizarea unui Program de instruire în domeniul aplicării standardelor internaționale pentru export și dezvoltarea serviciilor de informare în aplicarea noilor tehnologii de producere	2015 – 2020	50 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Nr. activităților de instruire, Nr. antreprenorilor instruiți
	Sprijinirea întreprinderilor cu potențial de export, care implementează standardele internaționale de calitate	2015 – 2020	100 000	APL, ONG în domeniul economic.	FNDR, PNAET, Pare 1+1, fonduri UE	Nr. întreprinderilor cu potențial de export.
	Crearea unui Portal electronic pentru promovarea economiei locale	2015	15 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Portal funcțional
	Elaborarea unui Ghid de produse autohtone	2016	20 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	1 ghid elaborate, Nr. exemplarelor distribuite

	Elaborarea unei strategii privind introducerea sistemelor de comerț electronic și a sistemelor pentru relații cu clienții	2016	100 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	1 strategie elaborată
O.S. 2.3 Atragerea investițiilor în sectorul economic și dezvoltarea IMM	Promovarea sistemului local de impozitare atractiv potențialilor investitori	2015 – 2020	50 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Nr. acțiunilor de promovare
	Realizarea de materiale, portaluri de internet dedicate și acțiuni promoționale la nivel local, cu scopul de atragere a investitorilor străini	2015	100 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Spectrul de materiale realizate
	Elaborarea brand-ului economic al orașului Briceni și promovarea acestuia prin intermediul celor mai eficiente metode: portaluri de internet, mass-media, panouri stradale, pliante, etc.	2015 – 2020	100 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Brand economic al orașului Briceni elaborat. Nr. materialelor promoționale
	Organizarea unor târguri de promovare a brand-ului economic și a potențialului local	2015 – 2016	100 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Nr. târgurilor organizate. Nr. investitorilor participanți
	Crearea unui centru de informare pentru investitori;	2015	20 000	APL, ONG în domeniul economic.	FNDR, PNAET, fonduri UE	Nr. investitorilor noi atrași în oraș

	Studierea și analiza investitorilor străini potențial interesați	2015 – 2020	15 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Nr. activităților de instruire
	Stabilirea contactelor și prezentarea ofertelor locale	2015	50 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, Pare 1+1, fonduri UE	Nr. beneficiarilor
	Dezvoltarea formării continue și oferirea de sprijin pentru calificarea profesională a populației.	2015 - 2020	30 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, 1+1, fonduri UE	Nr. serviciilor
	Stimularea IMM prin dezvoltarea serviciilor de informare și consultare	2015 - 2020	50 000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, PNAET, fonduri UE	Nr. antreprenorilor-beneficiari ai serviciilor

Direcția strategică 3: Diversificarea serviciilor sociale și îmbunătățirea sănătății cetățenilor prin promovarea unui mod sănătos de viață						
Obiectivul specific	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri (Lei)	Responsabili	Parteneri /Surse de finanțare	Indicatori
O.S. 3.1 Modernizarea infrastructurii instituțiilor medicale si	Evaluarea stării de sănătate a populației și crearea unui plan de management al serviciilor medicale necesare	2015	30 000	APL, CMF	Bugetul local, CR Briceni	Studiu elaborat

îmbunătățirea calității serviciilor în medicină	Contribuirea la reabilitarea și dotarea cu echipament a edificiilor medicale	2015 – 2020	50 000	APL, CMF	Bugetul local, CR Briceni, FISM	Edificii medicale reabilitate și dotate
	Identificarea și oferirea facilităților suplimentare pentru medicii de familie	2015 – 2020	1 000 000	APL, CMF	Bugetul local, CR Briceni	Nr. noilor specialiști atrași în oraș
	Contribuirea la prevenirea bolilor periculoase prin educarea și informarea cetățenilor privind starea generală de sănătate și comportamentul adecvat pentru prevenție.	2015 – 2020	50 000	APL, CMF, ONG în domeniul socio-medical.	Bugetul local, CR Briceni, UNDP	Nr. acțiunilor de informare și instruire organizate. Nr. de beneficiari
	Dotarea cabinetelor medicale, școlare și preșcolare cu medicamente și echipamentul necesar.	2015 – 2020	100 000	APL, directorii de instituții.	Bugetul local, CR Briceni, UNDP	Nr. truselor medicale procurate
O.S. 3.2 Oferirea serviciilor sociale de calitate	Evaluarea cererii locale de servicii sociale și socio-medicale	2015	50 000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni, UNDP, FISM, Asociații religioase și de caritate naționale și internaționale, etc.	Studiu elaborat
	Specializarea resurselor umane implicate în furnizarea serviciilor sociale	2015 – 2020	100 000	APL, CR Briceni, ONG domeniul social	UNDP	Nr. instruirilor organizate. Nr. persoanelor instruite

	Deschiderea unei IM de producere pentru persoane cu dizabilități	2016	2 000 000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni, UNDP, FISM, Asociații religioase și de caritate naționale și internaționale, etc.	IM funcțional. Nr. beneficiarilor. Nr. locuri de muncă
	Creare unui centru multifuncțional pentru persoane victime ale violenței în familie	2017	1 000 000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni, UNDP, FISM, Asociații religioase și de caritate naționale și internaționale, etc.	Centru funcțional. Nr. beneficiarilor
	Dezvoltarea serviciilor de consiliere pentru familii	2015	100 000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni, UNDP, FISM, Asociații religioase și de caritate naționale și internaționale, etc.	Serviciu creat și funcțional. Nr. beneficiarilor
	Crearea unui Centru multifuncțional pentru persoanele vârstnice	2015 – 2016	2 000 000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni, UNDP, FISM, Asociații religioase și	Centru funcțional. Nr. beneficiarilor

					de caritate naționale și internaționale, etc.	
	Organizarea de campanii în școli pentru combaterea discriminării în rândul copiilor	2015 – 2020	50 000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	UNDP, Fundații de caritate	Nr. campaniilor organizate
	Ridicarea gradului de informare a familiilor în vederea primirii asistenței sociale	2015 – 2020	30 000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local	Nr. materialelor elaborate și distribuite
	Program de asistență medicală și socială la domiciliu pentru persoane în vârstă	2015 – 2020	100 000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni, UNDP, FISM, Asociații religioase și de caritate naționale și internaționale, etc.	Serviciu functional
	Dezvoltarea resurselor umane din domeniul asistenței sociale pentru persoanele vârstnice	2015 – 2020	50 000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni, UNDP, FISM, Asociații religioase și de caritate naționale și internaționale, etc.	Nr. activitatilor de instruire. Nr. persoanelor instruite

O.S. 3.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sportive a orașului Briceni	Amenajarea terenurilor sportive în toate cartierele orașului	2015 – 2016	1 000 000	APL	Bugetul local, CR. Briceni, AE	5 terenuri sportive amenajate
	Contribuirea la educarea și promovarea tinerilor sportivi talentați	2016	50 000	APL	Bugetul local, CR Briceni	Nr. tinerilor promovați și susținuți
	Acordarea asistenței echipei locale de fotbal	2015 – 2020	50 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, AE	Volumul investiției
	Contribuirea APL la promovarea sportivilor talentați	2015 – 2020	300 000	APL	Bugetul local	Nr. sportivilor.
	Reparația capitală a terenului sportiv orașenesc	2016	500 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, AE	Teren reparat. Nr. beneficiarilor
	Replantarea gazonului pe terenul orașenesc de fotbal	2016	200 000	APL	Persoane cu renume provenienți ai orașului.	Gazon modern
	Amenajarea tribunelor de suporteri și instalarea scaunelor noi	2016	500 000	APL	Bugetul local, CR. Briceni, AE	Tribune amenajate. Nr. scaunelor schimbate
	Construirea terenurilor pentru mini-fotbal la fiecare școală și la Școala sportivă inclusiv	2018-2019	1 300 000	APL	Bugetul local, CR. Briceni, AE	Nr. terenurilor construite

	Dotarea sălilor de sport a instituțiilor instructiv-educative cu echipamentul sportiv necesar	2015	50 000	APL	Persoane cu renume provenienți ai orașului	Volumul investiției
	Amenajarea unei Săli de fitness	2016	100 000	APL	Bugetul local, CR. Briceni, AE, Persoane cu renume provenienți ai orașului	Sală de fitness amenajată
	Construcția unei piscine orășenești (25 m)	2019	5 000 000	APL	Bugetul local, CR. Briceni, AE, Persoane cu renume provenienți ai orașului	Piscină construită.
	Construcția unui teren de tenis	2018	250 000	APL	Bugetul local, CR. Briceni, AE, Persoane cu renume provenienți ai orașului	Teren construit.
	Organizarea evenimentelor sportive: spartachiade, maratonuri, “ziua sănătății”, competiții sportive în cadrul Săptămânii tineretului, etc.	2015 – 2020	50 000	APL	Bugetul local, CR. Briceni, AE, Persoane cu renume provenienți ai orașului	Volumul investiției. Nr. Evenimentelor sportive organizate. Nr. participanților

Direcția strategică 4: Crearea condițiilor pentru dezvoltarea turismului într-un mediu ecologic curat						
Obiectivul specific	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri (Lei)	Responsabili	Parteneri /Surse de finanțare	Indicatori
O.S. 4.1 Educația ecologică a populației	Identificarea soluțiilor pentru crearea unui ONG in domeniul mediului	2015	2000	APL		ONG inregistrat
	Organizarea seminarelor de instruire în domeniul protecției mediului	2015 – 2020	50 000	APL, ONG in domeniul ecologic	Bugetul local, CR Briceni, FEN, fonduri UE, UNDP, Ministerul mediului	Nr. evenimentelor de instruire organizate
	Organizarea campaniilor de educare și informare în domeniul ecologic	2015 – 2020	50 000	APL, ONG in domeniul ecologic.	Bugetul local, CR Briceni, FEN, fonduri UE, UNDP, Ministerul mediului	Nr. campaniilor organizate
	Organizarea concursului “Cel mai amenajat cartier”	2015 – 2020	10 000	APL, ONG in domeniul ecologic	Bugetul local, CR Briceni, FEN, fonduri UE, UNDP, Ministerul mediului	Concurs organizat. Valoarea premiilor
	Elaborarea și editarea materialelor promoționale cu subiecte de educatie ecologica	2015	50 000	APL, ONG in domeniul ecologic	Bugetul local, CR Briceni, FEN, fonduri UE, UNDP,	Set de materiale promotionale elaborate

					Ministerul mediului	
	Organizarea acțiunii “Aer curat pentru toți”.	2015 – 2020	25 000	APL, ONG in domeniul ecologic	Bugetul local, FEN	Evenimente organizate. Nr. participantilor
	Încurajarea voluntariatului în acțiunile de curățare a mediului înconjurător	2015 – 2020	15000	APL, ONG in domeniul ecologic	Bugetul local	Echipa de voluntari creată
	Campanie de promovare a transportului ecologic	2015	15 000	APL, ONG in domeniul ecologic	Bugetul local, CR Briceni, FEN, fonduri UE, UNDP, Ministerul mediului	Nr. evenimentelor organizate. Nr. participantilor la evenimente
O.S. 4.2 Îmbunătățirea aspectului orașului și a spațiilor verzi	Construcția de piste de biciclete	2015 -2016	1 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, fonduri UE	Piste construite
	Modernizare arhitecturală și peisagistică a aliniamentelor verzi stradale din orașul Briceni	2015 – 2018	2 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, fonduri UE	Volumul investiției, lucrări efectuate
	Modernizare arhitecturală și peisagistică a spațiilor verzi din zonele blocurilor multietajate ale orașului	2016 – 2019	1 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni	Volumul investiției, lucrări efectuate
	Identificarea soluțiilor pentru crearea asociațiilor de locatari	2015	50 000	APL	Bugetul local, contribuții ale cetățenilor	Nr. asociațiilor create.

	Renovarea aspectului exterior al fațadelor edificiilor de pe str. Independenței cu accent plasat pe design și coloristică	2016-2020	3 500 000	APL	Bugetul local, contribuții ale cetățenilor	Nr. caselor renovate. Volumul și costul lucrărilor.
	Elaborarea unor standarde unitare de amenajare a orașului	2015	50 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, fonduri UE, FEN	Document elaborat
	Construirea de spații de joacă pentru copii în cartierele locative	2016 – 2017	500 000	APL	Bugetul local	Nr. spațiilor de joacă construite
	Curățirea și amenajarea scuarilor din localitate	2015 – 2017	1 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni.	Volumul investiției
	Realizarea programului multianual de plantări arbori	2015 – 2020	300 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, AE	Nr. arborilor plantați
	Reabilitarea și amenajarea parcului central	2015 -2017	1 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, AE	Parc amenajat
	Inventarierea spațiilor abandonate și ecologizarea acestora	2015	200 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, AE	Nr. spațiilor ecologizate
	Amenajarea și protecția lacurilor din localitate	2015 – 2020	1 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, AE	Volumul investițiilor

	Amenajarea unei zone de agreement in preajma cascadei de lacuri	2016 – 2020	2 000 000	APL	Bugetul local, CR Briceni, AE	Zona de agreement creată
O.S. 4.3 Dezvoltarea și promovarea turismului la nivel regional și național	Dezvoltarea traseelor turistice ale orasului si raionului Briceni	2015	1 000 000	APL, Agentia locala de turism	Buget local, CR Briceni, AE locali, FNDR, Fonduri UE	Nr. traseelor turistice create
	Crearea unei infrastructuri informationale in domeniul turismului ecologic-local	2015	50 000	APL, Agentia locala de turism	Buget local, CR Briceni, FNDR, Fonduri UE	Centru de informare turistica creat
	Elaborarea pachetelor turistice locale si promovarea lor	2015-2016	100 000	APL, Agentia locala de turism	Buget local, CR Briceni, FNDR, Fonduri UE	Nr. pachetelor turistice elaborate
	Integrarea traseelor turistice locale în traseele turistice naționale și internaționale	2016	100 000	APL, Agentia locala de turism	Buget local, CR Briceni, FNDR, Fonduri UE	Trasee turistice locale integrate in trasee nationale si international
	Îmbunătățirea și modernizarea infrastructurii și obiectelor de destinație turistică	2016 – 2019	2 000 000	APL, Agentia locala de turism	Buget local, CR Briceni, AE locali, FNDR, Fonduri UE	Volumul investiției
	Crearea instrumentelor și metodelor de promovare turistică a or. Briceni	2015	30 000	APL, Agentia	Buget local, CR Briceni, AE	Pachet informațional de promovare creat

	Atragerea turiștilor prin organizarea de evenimente culturale și de agrement de calitate	2015 – 2020	500 000	locala de turism	locali, FNDR, Fonduri UE	Nr. evenimentelor organizate. Nr. turiștilor
	Diversificarea ofertelor turistice (turismul agricol, ecologic, vânătorec, etc.)	2015 – 2016	3 000 000	APL, Agentia locala de turism	Buget local, CR Briceni, AE locali, FNDR, Fonduri UE	Nr. oferte turistice
	Instruirea si specializarea resurselor umane in domeniului turismului rural, ecologic, agricol, etc.	2015 – 2020	100 000	APL, Agentia locala de turism	Buget local, CR Briceni, FNDR, Fonduri UE	Nr. evenimentelor de instruire Nr. persoanelor instruite
	Editarea unui ghid turistic al orasului	2017	50 000	APL, Agentia locala de turism	Buget local, CR Briceni, FNDR, Fonduri UE	Ghid elaborat. Nr. distribuite
	Promovarea ofertelor turistice ale or. Briceni prin intermediul TV, radio, presa scrisa, panouri publicitare, etc.	2018	100 000	APL, Agenția locală de turism	Buget local, CR Briceni, FNDR, Fonduri UE	Nr. aparițiilor în mass-media

Direcția strategică 5: *Îmbunătățirea calității serviciilor educaționale și promovarea valorilor cultural-istorice autohtone*

Obiectivul specific	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri (Lei)	Responsabili	Parteneri /Surse de finanțare	Indicatori
O.S. 5.1 Crearea unor condiții optime pentru educație în instituțiile preuniversitare	- Realizarea reparațiilor capitale și amenajărilor la instituția preșcolară nr.1 - Reparația fațadelor și anveloparea termică a acestora; - Instalarea sistemelor de încălzire eficiente; - Reparația sistemelor de aprovizionare cu apa și canalizare; - Reparația capitală a blocului sanitar; - Îngrădirea terenurilor; - Crearea terenurilor și sălilor de sport; - Procurarea mobilierului ; - Reutilizarea bucătăriilor și cantinelor; - Reparația trotuarelor; - Amenajarea terenurilor de joacă	2015 – 2017	2 000 000	APL, directorul instituției preșcolare	Buget local, CR Briceni, Asociațiile de părinți, Ministerul Educației, FISM, UNDP	Condiții optime pentru educație create. Edificiu reparat capital. Volumul investiției. Frecvența în creștere
	- Reabilitarea și dotarea grădiniței de copii nr. 2: - Reparația fațadelor și	2015 – 2017	2 000 000	APL, directorul instituției	Buget local, CR Briceni, Asociațiile de	Condiții optime pentru educație create.

	anveloparea termică a acestora; - Instalarea sistemelor de încălzire eficiente; - Reparația sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare; - Dotarea sălilor de baie la grădinițe cu instalații pentru apă caldă. - Reparația capitală a blocului sanitar; - Ingrădirea terenurilor; - Crearea terenurilor și sălilor de sport; - Procurarea mobilierului - Reutilizarea bucătăriilor și cantinelor; Reparația trotuarelor; - Amenajarea terenurilor de joacă			preșcolare	părinți, Ministerul Educației, FISM, UNDP	Edificiu reparat capital. Volumul investiției. Frecvența în creștere
	• Renovarea grădiniței de copii nr. 3: - Reparația fațadelor și anveloparea termică a acestora; - Instalarea sistemelor de încălzire eficiente; - Reparația sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare;	2015 – 2017	2 000 000	APL, directorul instituției preșcolare	Buget local, CR Briceni, Asociațiile de părinți, Ministerul Educației, FISM, UNDP	Condiții optime pentru educație create. Edificiu reparat capital. Volumul investiției. Frecvența în creștere

	- Dotarea sălilor de baie la grădinițe cu instalații pentru apă caldă. - Reparația capitală a blocului sanitar; - Ingrădirea terenurilor; - Crearea terenurilor și sălilor de sport; - Procurarea mobilierului; - Reutilizarea bucătăriilor și cantinelor; - Reparația trotuarelor; - Amenajarea terenurilor de joacă					
	• Reconstruirea sistemii de iluminare la instituțiile educative în corespundere cu normele sanitare	2015	50 000	APL, directorul instituției preșcolare	Buget local, CR Briceni	Sistem de iluminare instalat
	• Renovarea Liceelor Teoretice din oraș și îmbunătățirea continuă a condițiilor educaționale.	2015 - 2020	2015 - 2020	4 000 000	Buget local, CR Briceni	Instituții renovate. Volumul și costul lucrărilor efectuate.
O.S. 5.2 Creșterea capacităților instituțiilor educative	• Atragerea, calificarea și menținerea specialiștilor de profil	2015 – 2020	100 000	APL, directori de instituții educative	Buget local, CR Briceni, Pro-Didactica, Fundatia Soros Moldova, FEE	Specialiști noi atrași

	Program de susținere financiară a copiilor cu rezultate înalte la studii	2015 – 2020	25 000	APL, directori de instituții educative	Buget local, CR Briceni, Pro-Didactica, Fundația Soros Moldova, FEE	25 Burse de merit oferite
	Proiect privind introducerea Internetului în toate unitățile instructiv-educative	2015 – 2020	100 000	APL, directori de instituții educative	Buget local, CR Briceni, Pro-Didactica, Fundația Soros Moldova, FEE	Unități instructiv-educative conectate la Internet
	Elaborarea paginilor web a liceelor	2015	10 000	Directorii de instituții educative	Buget local, CR Briceni, Pro-Didactica, Fundația Soros Moldova, FEE	
	Implementarea tehnologiilor didactice bazate pe comunicații electronice	2015 – 2020	100 000	APL, directori de instituții educative	Buget local, CR Briceni, Pro-Didactica, Fundația Soros Moldova,	Nr. tehnologii didactice noi implementate

					FEE	
	Contribuirea la îmbogățirea bibliotecilor din instituțiile instructiv-educative cu cărți noi	2016	100 000	APL, directori de instituții educative	Buget local, CR Briceni, Pro-Didactica, Fundația Soros Moldova, FEE	Fond de carte procurat
	Dotarea laboratoarelor și atelierelor din școli	2015	50 000	APL, directori de instituții educative	Buget local, CR Briceni, Pro-Didactica, Fundația Soros Moldova, FEE	Laboratoare dotate
O.S. 5.3 Promovarea educației vocaționale, a tradițiilor și obiceiurilor autohtone prin diverse acțiuni culturale	- Crearea condițiilor optime pentru elevii Școlii de arte a or. Briceni: - Reparația acoperișului; - Asigurarea confortului termic în instituție; - Anveloparea termică a fațadei; - Instalarea sistemului de iluminare modern; - Reparația capitală a blocului sanitar; - Procurarea mobilierului	2015 – 2016	2 000 000	APL, directorul Școlii de arte	Buget local, CR Briceni, FISM, Asociații culturale din străinătate	Edificiu renovat. Volumul investiției

	corespunzător activității; - Organizarea unei galerii de picturi și a muzeului de arte					
	- Crearea condițiilor optime pentru elevii Școlii de muzică a or. Briceni: - Reparația capitală a interiorului clădirii; - Procurarea mobilierului nou; - Procurarea instrumentelor muzicale;	2015-2018	2 500 000	APL, Directorul Școlii muzicale	Bugetul local, fonduri externe	Volumul și costurile lucrărilor efectuate;
	Stimularea financiară a copiilor talentați	2015 – 2020	10 000		Buget local, CR Briceni, FISM, Asociații culturale din străinătate	Nr. premiilor acordate
	Suținerea tinerelor talente în participarea la expoziții naționale și internaționale	2015 – 2020	30 000	APL, directorul Casei de cultură	Buget local, CR Briceni, FISM, Asociații culturale din străinătate	Nr. beneficiarilor
	- Crearea Muzeului de istorie a plaiului; - Identificarea localului; - Angajarea personalului;	2015- 2018	1 000 000	APL	Buget local, Ministerul Culturii, CR Briceni,	Instituție creată și funcțională.

	- Efectuarea reparațiilor și amenajărilor necesare; - Procurarea mobilierului corespunzător (vitrine, expoziții, dulapuri, mese, etc) - Identificarea și achiziționarea exponatelor; - Procurarea echipamentului multi-media (calculatoare, proiector, copiator, ecran, cameră foto-video) - Desciderea unui mimi-market cu vânzarea suvenirelor promoționale ale orașului;				Asociații culturale din străinătate, etc	
	• Reparația capitală a Casei de cultură din or. Briceni: - Reparația capitală a fațadei edificiului și izolarea termică; - Schimbarea acoperișului; - Reparația capitală a sistemului de ventilare al Casei de cultură - Schimbarea geamurilor	2015 – 2017	3 000 000	APL, directorul Casei de cultură	Buget local, CR Briceni, Asociații culturale din străinătate	Edificiu renovat. Volumul investiției. Nr. evenimentelor culturale în creștere Condiții bune de activitate asigurate

	și ușilor; - Reparația sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare; - Reparația blocului sanitar; - Reparația internă a sălii de concerte și cinema; - Schimbarea mobilierului; - Reparația capitală a birourilor și încăperii destinate practicării dansului; - Instalarea unui sistem de încălzire eficient; - Procurarea echipamentului sonor și multi-media; - Instalarea sistemului de iluminare modern; - Procurarea costumelor naționale autentice; - Procurarea costumelor scenice					Nr. unitatilor de mobilier. Echipament procurat. Edificiu renovat. Volumul investiției. Nr. evenimentelor culturale în creștere
--	---	--	--	--	--	--

Atragerea investițiilor pentru susținerea și promovarea grupurilor artistice	2015 – 2020	100 000	APL, directorul Casei de cultură	Buget local, CR Briceni, Asociații culturale din străinătate	Volumul investițiilor
Program de participări la manifestări artistice locale, naționale și internaționale	2015 – 2020	100 000	APL, directorul Casei de cultură	Buget local, CR Briceni, FISM, Asociații culturale din străinătate	Nr. evenimentelor culturale
Organizarea activităților artistice de promovare a tinerelor talente	2015 – 2020	30 000	APL, directorul Casei de cultură	Buget local, CR Briceni, FISM, Asociații culturale din străinătate	Nr. evenimentelor culturale

VIII. ANEXE

FISA DE PROIECT 1

Directia strategica: *Modernizarea serviciilor comunale prin dezvoltarea infrastructurii si asigurarea eficientei energetice.*

Nr.	Itemi	Descriere
1.	Denumirea localitatii	Or. Briceni
2.	Denumirea proiectului	Modernizarea și extinderea rețelelor de alimentare cu apă potabilă.
3.	Enuntul problemei	Conditii nesatisfacatoare pentru acordarea serviciilor de alimentare cu apa potabila si canalizare.
4.	Obiectivul general	OG: Asigurarea conditiilor optime pentru alimentarea cu apa potabila si a celor de canalizare a cetatenilor din or. Briceni
5.	Obiective specifice	OS1. Reparatia sistemului energetic a apeductului timp de 6 luni OS2. Schimbarea a 50% tevi de apeduct timp de 1 an. OS3. Extinderea apeductului in sectorul privat timp de 1 an. OS4. Reparatia capitala a sistemului de canalizare.
6.	Indicatori	Cantitativi 3 pompe noi procurate si instalate 2500 m apeduct renovate 3500 m de rețele de canalizare construite Calitativi Îmbunătățirea calității apei potabile Reducerea costurilor (pierderilor) de producție a apei potabile si întreținere. Creșterea calității serviciilor Dezvoltarea rețelei de apă potabilă în zonele în care nu există. Impact Existența apei potabile și a sistemului de canalizare va contribui la dezvoltarea întreprinderilor economice din orașul Briceni, va fi posibil de creat întreprinderi de

		prelucrare a produselor agricole (de obicei acestea utilizează tehnologii bazate pe consumul de apă).
7.	Parteneri posibili	AE locali, CR Briceni
8.	Valoarea estimativa a proiectului	16 000 000 Lei
9.	Oportunitati de finantare	Fonduri europene; Fondul ecologic, FNDR, Agenții economici
10.	Perioada de implementare	2015 – 2018

FISA DE PROIECT 2

Directia strategica: Dezvoltarea sectorului economic prin relansarea producerii locale.

Nr.	Itemi	Descriere
1.	Denumirea localitatii	Or. Briceni
2.	Denumirea proiectului	„Made in Briceni”
3.	Enuntul problemei	Performanta economica scazuta a orasului Briceni.
4.	Obiectivul general	OG: Creșterea competitivității IMM-urilor care realizează produse specifice or. Briceni si regiunii și stimularea investițiilor străine.
5.	Obiective specifice	OS1. Elaborarea conceptului de brand economic al orasului. OS2. Elaborarea paginii WEB cu baza de date integrată. OS3. Instruirea antreprenorilor in domeniul aplicarii standardelor internationale de calitate si aplicarea brandului economic in promovarea produselor. OS4. Asigurarea continuitatii Festivalului Cartofului
6.	Indicatori	Cantitativi Brabd “Made in Briceni” elaborat si promovat

		1 WEB portal promotional creat 3 seminare organizate 25 persoane instruite Festivalul Cartofului organizat Calitativi Mediatizarea activităților din localitate Creșterea volumului de vânzări Creșterea numărului de locuri de muncă Sporirea veniturilor salariale Impact Proiectului va stimula capacitatea de promovare, inovare și vânzare a produselor regionale precum și creșterea calității produselor IMM-urilor din zona transfrontalieră, va promova creșterea economică a IMM-urilor din zona transfrontalieră și lansarea produselor regionale sub brandul “Made in Briceni”, stimulând cooperarea transfrontalieră și dezvoltarea echilibrată a sectorului economic al or. Briceni.
7.	Parteneri posibili	AE locali, CR Briceni
8.	Valoarea estimativa a proiectului	200 000 Lei
9.	Oportunitati de finantare	Fonduri europene; FNDR, Agenții economici
10.	Perioada de implementare	2015

FISA DE PROIECT 3

Directia strategica: *Diversificarea serviciilor sociale si imbunatatirea sanatatii cetatenilor prin promovarea unui mod sanatos de viata.*

Nr.	Itemi	Descriere
1.	Denumirea localitatii	Or. Briceni

2.	Denumirea proiectului	“Si pentru mine un loc de munca...”
3.	Enuntul problemei	Piața muncii în orasul Briceni si regiune este extrem de mică, fapt ce descurajează persoanele cu deficiente locomotorii in identificarea unui loc de munca ce ar permite intretinerea lor. Situația economică și mediul de afaceri în orașul Briceni este slab dezvoltat. Insuficienta locurilor de munca, resurselor de informare, instruire și asistență pentru aceste persoane duc la marginalizarea acestora, producând apatie și descurajare în viitor.
4.	Obiectivul general	OG: Reducerea fenomenului marginalizării și al excluderii sociale a persoanelor cu deficiente locomotorii prin intermediul serviciilor de orientare, formare și integrare profesională.
5.	Obiective specifice	OS1. Crearea condițiilor optime pentru prestarea serviciilor de informare, instruire și oferire a unui loc de munca pentru 100 persoane cu deficiente locomotorii din or. Briceni timp de 1 an. OS2. Instruirea, consultarea si consilierea a 100 persoane cu deficiente locomotorii din or. Briceni în practicarea meseriilor ce sunt posibile de realizat in dependenta de diagnoza prezenta. OS3. Realizarea unei strategii de marketing in scopul comercializarii produselor confectionate. OS4. Consolidarea capacităților manageriale în gestionarea serviciului Întreprinderii Municipale create, în scopul prestarii unui serviciu eficient și profesionist.
6.	Indicatori	Cantitativi 1. Un „Centru al muncii si odihnei” bine amenajat, cu spații predestinate instruirii, producerii și odihnei persoanelor cu deficiente locomotorii functional. 2. 100 persoane cu deficiente locomotorii instruite. 3. 100 locuri de munca pentru persoane cu deficiente locomotorii create. 4. Strategie de marketing realizata. 5. IM creata. Calitativi Dezvoltarea personală și îmbunătățirea semnificativă a abilităților generale a grupuluiintă.

		Diminuarea marginalizării și îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu dizabilități și integrarea lor în comunitate. Deprinderea de cunoștințe teoretice și abilități practice în practicarea unei meserii de către grupul țintă. Impact Crearea „Centrului muncii și odihnei” este un răspuns la problemele persoanelor cu deficiențe locomotorii ce nu-și găsesc un loc de muncă, rămânând în afara societății. Pe termen lung Centrul își dorește să devină o soluție curentă la problemele de integrare a persoanelor cu deficiențe locomotorii din mediul mic urban și rural și să contribuie la excluderea marginalizării și dezvoltarea economică a orașului, generând stabilitate economică pentru beneficiari și venit suplimentar în bugetul local al or. Briceni. Aceasta va contribui la stoparea marginalizării ce crează depresivitate și degradare psihologică a grupului-țintă menționat.
7.	Parteneri posibili	ONG în domeniul social, CR Briceni
8.	Valoarea estimativă a proiectului	20 000 000 Lei
9.	Oportunități de finanțare	Fonduri europene; UNDP, FNDR, Agenții economici
10.	Perioada de implementare	2015 – 2018

FISA DE PROIECT 4

Directia strategica: Crearea condițiilor pentru dezvoltarea turismului într-un mediu ecologic curat.

Nr.	Itemi	Descriere
1.	Denumirea localității	Or. Briceni
2.	Denumirea proiectului	Centru Regional de Informare și Promovare a Turismului “Itinerare Bricenene”

3.	Enuntul problemei	Nivel scazut de dezvoltare in turism cauzat prin calificare joasa a potentialilor prestatori de servicii si promovarea redusa a domeniului.
4.	Obiectivul general	OG: Nivel ridicat de dezvoltare în turism în zona raionului Briceni prin intensificarea colaborării regionale.
5.	Obiective specifice	OS1. Crearea Centrului Regional de Informare si Promovare a Turismului “Itinerare Bricenene” OS2. Elaborarea pachetelor turistice locale (turismul agricol, ecologic, vânătoreasc, etc) OS3. Crearea instrumentelor și metodelor de promovare turistică a or. Briceni. OS4. Instruirea si specializarea resurselor umane in domeniului turismului
6.	Indicatori	Cantitativi 1 Centru Regional de Informare si Promovare a Turismului “Itinerare Bricenene”; 5 pachete turistice elaborate; 1 Festival al Cartofului realizat; 1 WEB portal creat; 5000 pliante promotionale elaborate; 1 film touristic de prezentare a potentialului turistic si servicii realizat; 2 panouri informative instalate; 25 persoane instruite in domeniul turismului; Calitativi Cresterea atractivitatii zonei. Sporirea veniturilor. Cresterea gradului de informare, constientizare, motivare privind mobilitatea ocupationala a potentialilor prestatori de servicii turisticee incluse printr-o campanie de instruire si promovare a turismului in r-l Briceni; Impact Pe termen lung, proiectul urmărește ca raionul Briceni să

		devină destinație tradițională de turism alături de alte stațiuni renumite din țara și Europa, în condițiile în care pe piața turistică există o tendință spre trecerea de la pachete turistice standard la vacanțe personalizate și practicarea altor tipuri de turism: turismul agricol, ecologic, vânătoresc, monahal, etc. În ceea ce privește crearea de noi locuri de muncă, va exista o cerere crescută de forță de muncă în domeniul meșteșugurilor populare: țesături, ceramic, obiecte de lemn, etc. Locurile de muncă din mediul urban vor fi pentru studii superioare și vor viza publicitatea, tehnologia informației (elaborare și administrare site), agenții de turism. Locurile de muncă din mediul rural vor fi legate de manufacturarea obiectelor artizanale, cazare, alimentație publică, ghizi.
7.	Parteneri posibili	ONG, CR Briceni
8.	Valoarea estimativă a proiectului	1 000 000 Lei
9.	Oportunități de finanțare	Fonduri europene; FNDR, Agenții economici
10.	Perioada de implementare	2015 – 2016

FISA DE PROIECT 5

Directia strategica: *Îmbunătățirea calitatii serviciilor educationale și promovarea valorilor cultural-istorice autohtone.*

Nr.	Itemi	Descriere
1.	Denumirea localității	Or. Briceni
2.	Denumirea proiectului	„Poenita în grădiniță”
3.	Enunțul problemei	Condiții nesatisfăcătoare pentru dezvoltarea fizică și siguranța copiilor pe trenurile de joacă în aer liber la grădinița de copii nr. 2 din or. Briceni.
4.		OG: Asigurarea condițiilor optime pentru dezvoltarea fizică a copiilor preșcolari și creșterea gradului de

	Obiectivul general	siguranta a aflarii acestora pe terenul de joaca in aer liber al gradinitei de copii.
5.	Obiective specifice	OS1. Reorganizarea design-ului terenului de joaca al Gradinitei de copii nr. 2 timp de 1 luna; OS2. Instalarea echipamentului corespunzator: forme arhitecturale mici, echipamente sportive, nisipiere, etc in a doua luna de implementare a proiectului. OS3. Realizarea competitiei sportive intre copii impreuna cu parintii si educatorii institutiei; OS4. Informarea a 250 de părinți despre siguranța și protecția copiilor, timp de o lună;
6.	Indicatori	Cantitativi 1 teren de joaca modern si sigur amenajat 1 set de echipament instalat 3 competitii sportive organizate 250 parinti informati despre siguranta si protectia copiilor Calitativi Îmbunătățirea dezvoltării fizice, instructiv- educative a copiilor din grădinița nr. 2 a or. Briceni. Nivel sporit de frecvență; Grad sporit de conștientizare a părinților despre siguranța și protecția copiilor; Impact Cu 90 % mai multi copii fizic dezvoltati, sănătoși și protejați, după 2 luni a implementarii proiectului; Frecvență sporită evaluata peste 4 luni
7.	Parteneri posibili	APP, CR Briceni.
8.	Valoarea estimativa a proiectului	600 000 Lei
9.	Oportunitati de finantare	Buget local, CR Briceni, Asociatiile de parinti, Ministerul educatiei, FISM, UNDP
10.	Perioada de implementare	2015

FISA DE PROIECT 6

Directia strategica: *Imbunatatirea calitatii serviciilor educationale si promovarea valorilor cultural-istorice autohtone.*

Nr.	Itemi	Descriere
1.	Denumirea localitatii	Or. Briceni
2.	Denumirea proiectului	Scoala de muzica din or. Briceni – camin al esteticii si culturii.
3.	Enuntul problemei	Conditii nesatisfacatoare pentru instruirea si educarea elevilor in scoala muzicala din or. Briceni.
4.	Obiectivul general	OG: Asigurarea conditiilor optime pentru educarea si instruirea elevilor in scoala de muzica din or. Briceni
5.	Obiective specifice	OS1. Reparatia sistemului energetic si asigurarea confortului termic in institutie timp de 3 luni. OS2. Procurarea mobilierului corespunzator activitatii, timp de 1 luna; OS3. Procurarea echipamentului tehnic si a instrumentelor muzicale; OS4. Promovarea tinerilor talente;
6.	Indicatori	Cantitativi Sistem de incalzire instalat. 2 seturi de mobilier procurat. 2 calculatoare, 1 imprimanta, 1 copiator procurate. 3 seturi de echipament sonor procurat. 1 mini-sala de concert amenajata. 1 concurs musical organizat Calitativi Frecventa sporita a copiilor in institutie; Calitate sporita a serviciilor de instruire in cadrul institutiei. Diminuarea imbolnavirii copiilor si profesorilor de boli respiratorii acute.

		Impact Orasul Briceni promovat in tara si peste hotare prin intermediul elevilor talentati de la Scoala de muzica.
7.	Parteneri posibili	CR Briceni
8.	Valoarea estimativa a proiectului	1 000 000 Lei
9.	Oportunitati de finantare	Asociatii culturale de peste hotare, Diaspore, Fonduri europene; Agenții economici
10.	Perioada de implementare	2015